

Møte mellom rådmenn og regionkoordinator 6. mars 2012.

Sted, tid: Lunner rådhus Kl. 10.15 – 12.00.

Til stede:

Fra kommunene: Rådmann May-Britt Nordli, Jevnaker kommune
Rådmann Tore M. Andresen, Lunner kommune
Rådmann Arne Skogsbakken, Gran kommune
Fra reg.adm: Regionkoordinator Edvin Straume
Prosjektmedarbeider Vibeke Buraas Dyrnes - til sakene 12/12 og 13/12

10.15 – 10.40 Aktuelt fra kommunene.

Saker av felles interesse ble drøftet.

Sak 7/12 IS- møtet 20. april

Regionkoordinator orienterte kort om plan for utsendingen av saksdokumentene:

- 15. mars.
Orientering om møtet og innspillsdokumenter oversendes fra regionkoordinator til rådmennene. Rådmennene viderefremidler disse til ansvarlige enhetsledere. Innspillsdokumentene må fylles ut både av vertskommune og samarbeidskommune.
- 30. mars.
Frist for tilbakesending av innspillsdokumenter fra enhetsledere til rådmennene. (Det er rådmannsmøte samme dag, ev. problemer i prosessen kan drøftes der)
- 11. april.
Innspillsdokumentene oversendes fra rådmennene til regionkoordinator. (Påsken kan benyttes til å purre opp ev. forsinkelser)
- 13. april.
Regionkoordinator sender ut saksdokumenter til IS-møtet.
- 20. april.
IS-møtet holdes i Lunner rådhus.

Forslag til opplegg fikk tilslutning.

Møtet gjennomføres innen samme tidsramme som tidligere (8.00 – 15.30) og samarbeidene drøftes i samme rekkefølge som i 2011.

Nytt i år er at ordførerne inviteres til å være tilstede under møtet.

Sak 8/12 Saker til møte i regionrådet 16. mars:

Regionkoordinator orienterte om at følgende var under forberedelse til møtet i regionrådet 16. mars:

Orienteringer:

- Av fylkesordfører
Tema som ønskes tatt opp drøftes med ordførerne i møtet seinere på dagen.
- Nytt fra fylkesmannen.
- NTP 2014-2023.
Orientering fra Oppland fylkeskommune om prosess og aktuelle prosjekter for fylket.
- Bedriftskontakt for opplæring.
Orientering om prosjektet ved: Trond Kristian Holter, rektor ved Hadeland vgs.
Tone Elisabeth Andersen, leder NAV Hadeland.

Drøftinger:

- Videre satsing på bioenergi?
Utsendt drøftingsnotat ble vurdert.

Det var enighet om å foreta mindre justeringer av dette og legge det til grunn for regionrådets drøfting av saken.

- Regional plan for Hadeland.

Regionkoordinator orienterte om arbeidet. Drøftingsnotat med problemstillinger knyttet befolkningsvekst, tettstedsstruktur og kommunikasjoner vil bli lagt fram på møtet.

Saker: Følgende saker er under forberedelse:

- Hadeland – Nært og naturlig. Prosjektplan/bevilgning.
Ordførere og rådmenn er styringsgruppe for prosjektet. Prosjektplanene vil bli drøftet på møtet med ordførerne seinere på dagen.
- Hadeland Ringerike Reiseliv. Bevilgning – orientering om evaluering.
- Veien videre. – Bevilgning i tråd med vedtatt regional handlingsplan.
- Inn på tunet. – Bevilgning i tråd med vedtatt regional handlingsplan.
- «Ung i Oppland" – Høring av dokument oversendt fra Oppland fk.
- Årsmelding

Sak 9/12 Prosjekt «Temakart Hadeland»

Regionkoordinator viste til sak 16/12 i møtet med ordførere og rådmenn 1. februar.

Tilbakemelding fra aktuelle rådmenn var at prosjektet nå er bemannet med ønsket kompetanse i aktuelle grupper.

Sak 10/12 Sykehusstruktur Innlandet.

Det ble vurdert som hensiktsmessig at regionrådet avgir høringsuttalelse i saken på møtet 4. mai.

Regionkoordinator kontakter kommunalsjefene Gaute Øvrebotten, Gran og Frode Holst, Lunner vedr. utarbeidelse av saksframlegg og uttalelse.

Sak 11/12 Fylkesmannens regionmøte 26. nov.

Fylkesmannens regionmøte holdes i kommunestyresalen i Lunner rådhus. Rådmannen i Lunner følger opp slik at lokalere er tilgjengelige.

Sak 12/12 Bruk av regionens logo og slagord.

- Forespørsel om sponsorbidrag ved bruk av logo.
Det var enighet om at regionrådet ikke bidrar med sponsorbidrag til lag og foreninger som ønsker å bruke regionens logo eller slagord. Regionrådet disponerer ikke slike midler.
- Bruk av slagord på bil.
Forslag til bruk av slagord på biler til HE ble presentert.
Det var enighet om å akseptere foreslått plassering.
En vil videre be HE vurdere bruk av logo foran (på panser) eller bak (bakdør).

Sak 13/12 LUK-prosjekt Harestua.

Det ble orientert om søknad som er sendt fylkeskommunene. Regionens søknad er utarbeidet i samarbeid med Lunner kommune og med Lunner kommune som søker. Prosjektet har fått navnet «Stedsutvikling Harestua med næringsfokus» og er en oppfølging av fjorårets regionale LUK-prosjekt som var utarbeidelse av «AT-analyse for Hadeland».

Det er søkt om 300 000 kr til arbeidet. Oppland fylkeskommune har fulgt opp dette i søknaden som er sendt Kommunal- og regionaldepartementet.

Møte mellom ordførere, rådmenn og regionadministrasjonen 6. mars 2012

Tid, sted: Lunner rådhus. Kl.12.20 – 14.150.

Tilstede:

Fra Gran: Ordfører Knut M. Lehre og rådmann Arne Skogsbakken.
Fra Jevnaker: Ordfører Hilde Brørby Fivelsdal og rådmann May-Britt Nordli
Fra Lunner: Ordfører Harald Tyrdal og rådmann Tore M. Andresen
Fra reg. adm: Reg.koord. Edvin Straume og prosjektmedarbeider Vibeke Buraas
Dyrnes.

Sak 22/12 Hva bør vi arbeide med i regionrådet og hvordan?

Saken ble utsatt og vil bli tatt opp på seinere møte.

Sak 23/12 Hadeland - Nært og naturlig.

Prosjektmedarbeider Vibeke Buraas Dyrnes presenterte hovedpunktene i den reviderte prosjektplanen og orienterte om sak som vil bli lagt fram for regionrådet 16. mars.

Det kom ikke fram forslag til justering av prosjektplanen.

Det ble også gitt en kort orientering om pågående tiltak og aktiviteter i tilknytning til prosjektet.

Sak 24/12 Tema en ønsker å drøfte med fylkesordfører?

Fylkesordfører vil delta på møtet i regionrådet 16. mars og ønsker tilbakespill på hva vi ønsker å drøfte med henne.

Etter drøfting var det enighet om følgende tilbakespill:

- NTP.
 - Hvordan få veg og baneprosjekter med betydning for Hadeland prioritert i perioden 2014-2017.
(Rv 4; Rv 35, Gjøvikbane, Ringeriksbanen)
 - Hvordan kan vi arbeidet for å få et fornuftig nivå på bompengandelen av vegprosjektene våre?
- Oslopakke 3.

Denne skal vedtas av Oslo og Akershus i løpet av våren. Flere prosjekter med stor betydning for Hadeland vil trolig ikke bli prioritert.

Hvordan kan vi komme i dialog med Akershus og Oslo?
- Kollektivtilbudet på veg og bane mot Oslo og Akershus.
 - Samspill med Ruter.
 - Kollektivtrafikkplan for Buskerud – (Flybussen Ringerike – Gardermoen)
- Nær-Oslo-perspektivet i regional/fylkeskommunal planlegging.
- Ny videregående skole.
 - Behov for tilbud innen frisørfag.
 - Viktigheten av å opprettholde tilbudet innen data og elektronikk.
- Bedre busstilbud i regionen.
(Avgjørende for at flere elever fra Jevnaker skal søke seg til Hadeland vgs.)
- Utarbeidelsen av ny reiselivsstrategi for Oppland.

Regionkoordinator gir tilbakemelding til fylkeskommunen om at der er disse punktene vi i første rekke ønsker å drøfte.

Ordførerne ønsket at leder av regionrådet får anledning til å presentere og begrunne disse punktene innledningsvis under drøftingen med fylkesordfører.

Sak 25/12 Saker til møte i regionrådet 16. mars (kort presentasjon):

Regionkoordinator orienterte om at følgende var under forberedelse til møtet i regionrådet 16. mars:
Orienteringer:

- Av fylkesordfører
Se sak 24/12 vedr. tema som ønskes drøftet.
- Nytt fra fylkesmannen.
- NTP 2014-2023.
Orientering fra Oppland fylkeskommune om prosess og aktuelle prosjekter for fylket.
- Bedriftskontakt for opplæring.
Orientering om prosjektet ved: Trond Kristian Holter, rektor ved Hadeland vgs.
Tone Elisabeth Andersen, leder NAV Hadeland.

Drøftinger:

- Videre satsing på bioenergi?
Drøfting med utgangspunkt i utsendt notat.
- Regional plan for Hadeland.
Drøftingsnotat med problemstillinger knyttet befolkningsvekst, tettstedsstruktur og kommunikasjoner vil bli lagt fram på møtet.

Saker: Følgende saker er under forberedelse:

- Hadeland – Nært og naturlig. Prosjektplan/bevilgning.
- Hadeland Ringerike Reiseliv. Bevilgning – orientering om evaluering.
- Veien videre. – Bevilgning i tråd med vedtatt regional handlingsplan.
- Inn på tunet. – Bevilgning i tråd med vedtatt regional handlingsplan.
- «Ung i Oppland» – Høring av dokument oversendt fra Oppland fk.
- Årsmelding

Sak 26/12 Oppfølging og uttalelse til NTP – innledende drøfting.

Høringsuttalelse fra regionrådet vil bli forberedt og lagt fram til behandling på regionrådets møte 4. mai. Regionkoordinator vil ha god kontakt med ordførerne i forb. med utarbeidelse av forslag til høringsuttalelse.

Det var ellers enighet om å arbeide med regionens aktuelle prosjekter gjennom de samarbeidsarenaene som er etablert. Generelt vil det være viktig å ha god kontakt og gi tydelige innspill til Oppland fylkeskommune, Samarbeidsalliansen Osloregionen og Vegforum Innlandet. For de aktuelle prosjektene må en delta aktivt i å utarbeide gode strategier for:

- Rv 4 - gjennom Rv4-forum
- Rv 35 - gjennom arbeidsgruppe opprettet av Rådet for Ringeriksregionen.
- Gjøvikbanen - gjennom Jernbaneforum Gjøvikbanene.

Det er viktig at en holder hverandre gjensidig orientert om hva de forskjellige fora og samarbeidsorgan legger opp til.

Det vil være viktig å få fram et klart budskap som beslutningstakerne vil oppfatte og ta hensyn til.

Det vil bli en utfordring å skille seg ut blant alle «gode krav».

Sak 27/12 Leie av areal på Oslo S?

Oppfølging av sak 11/12 i forrige møte. (Se ref. fra møtet 1. feb.)

Regionkoordinator orienterte om kontakt med Lunner kommune og at kommunen var innstilt på å arbeide videre med ideen. Regionkoordinator mente at vider arbeid kunne gjennomføres i samarbeid mellom kommunen og regionrådet.

Gran kommune gav uttrykk for at de også ønsket å være med i den videre planleggingen.

Det ble stilt spørsmål om beslutningsprosessen i denne saken.

Det var enighet om at regionkoordinator lager sak til neste møtet i regionrådet hvor han orienterer om saken og innstiller på at regionrådet kan bidra med inntil 75 000 kr. til leie av areal ved Oslo S i 2012. Midlene tas fra avsatt reserve i Regional handlingsplan for Hadeland 2012.

Sak 28/12 Fra rådmannsmøtet tidligere på dagen.

Regionkoordinator orienterte kort om behandling av følgende saker i rådmannsmøtet tidligere på dagen:

- IS-møtet 20. april
- Sykehusstruktur Innlandet
 - høringsuttalelse legges fram 4. mai
- Fylkesmannens regionmøte 26. nov.
 - holdes i kommunestyresalen, Lunner rådhus.
- Buk av regionens logo og slagord.
 - en sponser ikke lag og foreninger som ønsker å bruke regionens logo.
 - HE kommer til å bruke slagordet «Nært og naturlig» på noen av sine biler.
- LUK-prosjekt Harestua.

Sak 29/12 Eventuelt.

Det var ingen saker under eventuelt

EDS

18.3.12

Møte mellom ordførere, rådmenn og regionadministrasjonen 30. mars 2012

Tid, sted: Lunner rådhus. Kl.9.00 – 11.40.

Tilstede:

Fra Gran:	Ordf. Knut M. Lehre Rådm. Arne Skogsbakken	- fra sak 31/12
Fra Lunner:	Ordf. Harald Tyrdal og rådm. Tore M. Andresen	
Fra Jevnaker:	Ordf. Hilde Brørby Fivelsdal og rådm. May-Britt Nordli	- begge fra sak 32/12
Fra reg. adm:	Reg.koord. Edvin Straume	
Ellers møtte	Kom.sjef. Gaute Øvrebotten, Gran Kom. sjef. Frode Holst, Lunner Styreleder Lars Velsand, HE	- til sak 30 og 31/12 - til sak 30 og 31/12 - til sak 32 og 33/12

Sak 30/12 Samhandlingsreformen (Gran og Lunner).

Forprosjektet foreligger nå. Dette skal legges fram for politisk behandling gjennom felles sak til de to kommunestyrene.

Saken ble diskutert og sentrale forhold ble belyst.

Konklusjon:

Det vil være krevende men viktig å få denne saken presentert gjennom et godt saksframlegg.

Arbeidet med slikt saksframlegg påbegynnes derfor så fort som mulig.

Forslag til saksframlegg presenteres og drøftes derfor på de neste ordfører-/rådmannsmøtene (8. og 29. mai).

Sak 31/12 Strategisk fokus SI.

Det er tidligere bestemt at regionrådet skal avgi høringsuttalelse til dette dokumentet 4. mai.

Se sak 10/12 fra rådmannsmøtet 6. mars.

Kom.sjef. Gaute Øvrebotten følger opp saken. Regionkoordinator vi få forslag til høringsuttalelse og innspill til saksframlegg oversendt fra kommunelege Are Løke i Gran.

Sak 32/12 HE – eierinteresser i entreprenørselskapet.

Styreleder Lars Velsand orienterte.

Konkurransen i markedet er stor. Entreprenørselskapet til HE går bra. Det er et overordnet mål å sikre framtidig virksomhet med base på Hadeland (Jaren).

Sak 33/12 Møte m/EB v/konsernsjef Pål Skjeggstad.

Ordfører Hilde Brørby Fivelsdal og rådmann Arne Skogsbakken orienterte om møte med konsernsjef Pål Skjeggstad 22. mars.

Det er foreløpig ikke aktuelt å gjennomføre noe eiermøte. En vil imidlertid utarbeide fremtidsbilde bygd på ulike scenarier.

Foreløpig avventes oppsummeringsnotat fra møtet 22. mars.

Det var enighet om at Hilde Brørby Fivelsdal og Arne Skogsbakken har ansvar for videre oppfølging av saken.

Sak 34/12 NTP 2014 – 2023 - Høringsuttalelse.

Regionkoordinator utarbeider sak som legges fram for regionrådet 4. mai.

Saken lages på bakgrunn av signaler fra ordførerne og i samarbeid med de organ som arbeider for bedre kommunikasjoner til regionene. En vil også ta utgangspunkt i uttalelser fra andre organ, f.eks. fra Osloregionen, Østlandssamarbeidet og Vegforum Innlandet og strategimøtet med fylkesordfører 21. mars.

Sak 35/12 Møt i regionrådet 4. mai.

Kommunestyresalen i Lunner rådhus er opptatt denne dagen. Møtet vil derfor bli holdt i en bedrift i Lunner. Ordfører Harald Tyrdal følger opp dette.

Regionkoordinator orienterte om at følgende saker var under forberedelse:

Tildeling av midler, i tråd med vedtatt regional handlingsplan til:

- Kulturbasert verdiskaping Granavollen – Tingelstadhøgda.
- Jevnaker 2020.
- Bronsebukkene.
- Hadelandsbonden 2020

I tillegg kommer Strategisk fokus SI og NTP 1014-2013 (Se sak 31 og 34 over)

Sak 36 Eventuelt

Regional plan.

Regionkoordinator orienterte om arbeidsgruppe for Bo-perspektiv/Tettstedsstruktur/Areal vil arrangere ekskursjon til «Buskerudbyene» for å bli informert om det planarbeidet som foregår der. Ordførerne vil bli invitert til å delta.

EDS

4.4.12

Møte mellom rådmenn og regionkoordinator 30. mars 2012.

Sted, tid: Lunner rådhus Kl. 12.00 – 13.30.

Til stede:

Fra kommunene: Rådmann May-Britt Nordli, Jevnaker kommune
Rådmann Tore M. Andresen, Lunner kommune
Rådmann Arne Skogsbakken, Gran kommune
Fra reg.adm: Regionkoordinator Edvin Straume

12.00 – 12.15 Aktuellet fra kommunene.

Det ble orientert om noen saker av felles interesse.

Sak 14/12 IS-møtet 20. april.

Kort tilbakemelding fra kommunene om forberedelsen til IS-møtet 20. april:

- Tore M. Andresen meldt at innspillskjemaene fra Lunner kunne komme noe forsinket. Regionkoordinator skal sende ut saksdokumentene 13. april. Kommer innspillskjemaene til han innen den tid vil ikke forberedelsene bli forsinket.
- Fra Gran ble det gjort oppmerksom på utfordringer knyttet til at leder for landbrukskontoret er langtidssykemeldt.

Det kom ikke fram andre opplysninger som gir grunn til å justere det planlagte opplegget for IS-møtet 20. april.

Sak 15/12 GIS.-samarbeidet.

Notat utarbeidet av rådmann May-Britt Nordli var sendt ut sammen med innkallinga til møtet. Hun innledet kort om saken. En bør avklare nærmere hva en ønsker å oppnå gjennom samarbeidet og hvilke tiltak som ev. er nødvendige å gjennomføre for å få dette til.

Som en foreløpig konklusjon ble det antydnet at følgende kunne være fornuftig:

- Det oppnevnes ny og mer faglig kompetent styringsgruppe for samarbeidet. (Til nå har dette vært rådmennene).
- Det utarbeides god årsplan for samarbeidet.

Saken tas opp igjen på neste møte etter at kommunene har hatt anledning til intern drøfting av saken.

Sak 16/12 Veterinæravakt – ordning etter 31.12.12.

Regionkoordinator orienterte om henvendelse fra leder for landbrukskontoret og henviste til saksdokumenter vedlagt innkallinga til møtet.

Saken ble drøftet.

Konklusjon:

Det lages en høringsuttalelse hvor en støtter konklusjonen i henvendelse fra Den norske veterinærforening.

- For denne tjenesten bør det gis permanent unntak fra konkurranseloven, på samme måte som det er gjort for kommunale legevaksordninger.
- Den sentrale avtalen mellom KS og Den norske veterinærforeningen bør videreføres.

Sak 17/12 Bedriftskontakt.

Regionkoordinator henviste til vedlagt prosjektbeskrivelse og orientering på forrige regionrådsmøte. Viktigheten av prosjektet ble understreket.

Det var full tilslutning til å justere prosjektplanen slik at kommunenes arbeidsgiveransvar kommer tydeligere fram i prosjektet.

Sak 18/12 Eventuelt:

- Regionkoordinator orienterte om henvendelse fra prosjektleder for Regional plan for natur- og kulturminner.
Prosjektleder bør ta initiativ til møte med ansvarlig kontaktperson i kommunene og avstemme behovet for nødvendige vedtak og framdrift.
- Ambassade på Oslo S.
Det ble gitt en kort orientering om avtalt befaring 11. april.
- Forslag til regional planstrategi er sendt på høring med frist 10. mai.
Viktigheten av å engasjere kommunestyrene i dette arbeidet ble understreket. Det var derfor enighet om at kommunestyrene må avgi høringsuttalelse i denne saken og at slik uttalelse ikke gis fra regionrådet.
- Møteinnkalling i pdf.
Det ble bedt om at møteinnkalling til ordførermøtene og rådmannsmøtene ble sendt i pdf.
Det vil da være lettere å gjøre notater og forberede seg til møtene.

EDS

5.4.12

Referat fra styremøte i Osloregionen, 20.03.2012 (utkast)

Formannskapssalen, Oslo rådhus

Dato: 26.03.12

Arkivkode: 014

Arkivnr. 2011 – 289

Saksansv.: Theis Juell Theisen

e-post: theis.theisen@osloregionen.no

TILSTEDE:

Byrådsleder Stian Berger Røsland, Oslo kommune (leder)
Ordfører Knut Lehre, Rådet for Hadelandsregionen (for Harald Tyrdal)
Fylkesordfører Morten Eriksrød, Buskerud fylkeskommune
Ordfører Thor Edquist, Halden kommune/Haldenregionen
Ordfører Tage Pettersen, Regionrådet for Mossregionen
Ordfører Terje Bråthen, Regionrådet for Midt-Buskerud
Ordfører Lene Conradi, Vestregionen
Ordfører Alf Johan Svele, Region Nordre Vestfold
Ordfører Karl E. Haslestad, Rådet for Drammensregionen
Ordfører Thor Hals, Regionrådet for Indre Østfold
Ordfører Johan Alnes, Follorådet
Ordfører Are Tomasgard, Samarbeidsrådet for Nedre Romerike
Ordfører Jon-Ivar Nygård, Nedre Glomma regionråd

FORFALL:

Ordfører Harald Tyrdal, Rådet for Hadelandsregionen
Varafylkesordfører Per I. Bjerknes, Østfold fylkeskommune
Fylkesordfører Nils Aage Jegstad, Akershus fylkeskommune
Ordfører Anne-Ragni K. Amundsen, Øvre Romerike Utvikling
Ordfører Øystein Østgaard, Glåmdalsregionen
Ordfører Per Berger, Rådet for Ringeriksregionen

DESSUTEN MØTTE:

Oslo kommune: Hallvard Lunde
Folloregionen: Kari Marie Swensen
Øvre Romerike Utvikling: Kurt Gøran Adriansen
Hadelandsregionen: Edvin Straume
Samarbeidsrådet for Nedre Romerike: Hans Hagene
Drammensregionen: Dankert Freilem
Regionrådet for Indre Østfold: Alf Johansen.
Sekretariatet: Theis Juell Theisen, Kari Garmann, Jan T. Hanssen

Sakskart styremøte 20. mars 2012

Sak 1/12: Godkjenning av innkalling

Innkalling med sakskart og vedlegg ble utsendt pr. e-post 13. mars.

Vedtak:

Innkalling til møtet 20.03.12 godkjennes.

Sak 2/12: Godkjenning av referat fra møte 6. desember

Utkast til referat fra styremøte 6. desember ble utsendt pr e-post 15. desember, og var vedlagt møteinnkallingen. Det var ikke innkommet merknader til referatet.

Vedtak:

Referat fra møte 06.12.11 godkjennes.

Sak 3/12: Nye strategiske føringer for Osloregionen - høringsrapport

Forslag til nye strategiske føringer for Osloregionen har vært ute til høring hos samarbeidsalliansens medlemmer. Vedlagt møteinnkallingen var saksfremlegg med høringsrapport, samt innspillene mottatt i forbindelse med høringen.

Vedtak:

Styret tar høringsrapporten til etterretning, og ber om at det legges fram sak om nye strategiske føringer til styret og rådsmøtet med utgangspunkt i høringsnotatet av 04.10.11.

Sak 4/12: Internasjonal omdømmebygging av Osloregionen. Arbeid med etablering av felles plattform.

Vedlagt møteinnkallingen var saksframlegg om oppfølging av vedtak i Osloregionens styre 04.10.11. I saken ble det foreslått å gjennomføre et prosjekt med tanke på å samle medlemmene og andre sentrale aktører om en felles plattform for omdømmebygging av Osloregionen.

I forbindelse med styrets behandling ble det fra sekretariatet understreket at en viktig hensikt med prosjektet er å avklare økonomisk ambisjonsnivå for en felles omdømmebygging.

Vedtak:

1. Med det formål å etablere en felles plattform for omdømmebygging av Osloregionen igangsettes et prosess- og utredningsarbeid der sentrale elementer vil være:
 - i. Aktørkartlegging
 - ii. Oppdatering av kunnskapsgrunnlaget
 - iii. Tilrettelegge for en omdømmeundersøkelse
 - iv. Avklare hovedinnretning på en budskapsplattform
 - v. Utrede og forankre en modell for organisering og finansiering av omdømmesatsingen
2. Det utlyses et engasjement som prosjektleder i 60% stilling over ett år for å gjennomføre arbeidet.
- 3 Det avsettes en budsjettressurs til arbeidet på totalt 700 000 kroner.

Sak 5/12: Årsmelding 2011

Vedlagt møteinnkallingen var forslag til årsrapport med regnskap for Osloregionen for 2011.

Vedtak:

Styret godkjenner Osloregionens årsrapport og regnskap for 2011.

Årsrapporten legges frem som sak til orientering for samarbeidsrådet på møte 05.06.12.

Sak 6/12:

Rådsmøte 2012, opplegg

Osloregionens rådsmøte 2012 arrangeres i Oslo rådhus 5. juni, og det legges opp til at konferansedelen på årets møte fokuserer på areal- og transportutvikling. Vedlagt møteinnkallingen var en skisse til opplegg for rådsmøtet.

I forbindelse med behandlingen la sekretariatet vekt på at skissen må oppfattes som et rammeverk, og at det vil kunne bli justeringer, bl.a. ut fra hvilke innledere man får tak i.

Vedtak:

Styret ber om at det arbeides videre med opplegget for Osloregionens rådsmøte 2012 med utgangspunkt i den foreslåtte skisse samt signaler gitt i styrets drøfting.

Sak 7/12

Rapport fra MIPIM 2012 – Orienteringssak

Samarbeidsalliansen var sammen med Oslo kommune og en rekke næringslivsaktører med på å profilere "Oslo Metropolitan Area" på MIPIM, en av verdens største eiendoms- og byutviklingsmesser, som ble arrangert i Cannes 6-9. mars. Prosjektleder Erling Fossen, Oslo Byforum, ga en muntlig rapport fra arrangementet. Han signaliserte at standen og programmet i Cannes hadde vært vellykket, og et betydelig skritt framover i forhold til det man hadde fått til i 2011 (da var samarbeidsalliansen ikke med). Fossen la også vekt på at prosjektet hadde vært kjennetegnet ved godt og fruktbart samarbeid mellom næringslivets aktører og det offentlige ved Oslo kommune og Osloregionen. Fossen inviterte Osloregionen til å delta i arbeidet også fram mot MIPIM 2013.

Dankert Freilem, som deltok på messen fra Drammensregionen, var enig i at Osloregionens stand var vellykket, men at det selvsagt også var rom for forbedringer og videreutvikling av standen. Han vektla at messen fremstår som en viktig arena for omdømmebygging av regionen, og at man må jobbe i et langsiktig perspektiv og ikke forvente raske gevinster av deltagelsen.

Sekretariatet informerte om at en formell sak med rapport fra arbeidet med årets messe vil komme til neste styremøte 24. april. Med utgangspunkt i styrets prinsippvedtak (sak 34/11) om å legge et femårsperspektiv til grunn for satsingen på MIPIM, vil det også bli fremmet forslag om deltagelse på messen i 2013. I tillegg vil MIPIM 2013 bli vurdert som tema for en studietur for samarbeidsalliansens styre.

Sak 8/12

Runde rundt bordet

Styrets medlemmer orienterte om politiske saker fra sin region/fylkeskommune. Transportetatens forslag til Nasjonal Transportplan 2014-2023 var et gjennomgående tema.

Det ble informert om at rådet for Drammensregionen, slik det har fungert fram til i dag, er under avvikling da Lier, Hurum og Røyken har trukket seg ut av samarbeidet.

Sak 9/12

Orienteringssaker

- *Avisbilag om Osloregionen*: Sekretariatet informerte om at avisbilaget ble distribuert med Dagbladet 12. mars. Årsaken til at Dagbladet og ikke Aftenposten denne gang ble benyttet som distribusjonskanal, var at leverandøren opplevde svikt i annonsesalget og derav følgende økonomiske problemer. Dagbladet ble akseptert av sekretariatet for å sikre utgivelse.
- *Høring om felles strategi for gods og logistikk i Osloregionen*: Oslo kommunes uttalelse til strategiforslaget forventes å foreligge først i uke 13. Sak til styret med høringsrapport vil dermed bli lagt frem for styret først til møte 24. april.
- *Osloregionens innspill til statsetatenes forslag til Nasjonal Transportplan 2014-2023*: Det arbeides administrativt med et forslag til innspill, og dette vil bli lagt fram for styret i møte 24. april. Utgangspunktet for innspillet vil være posisjonsdokumentet som styret vedtok i møtet 4. oktober, 2011.

Oppland fylkeskommune
Postboks 988

2626 LILLEHAMMER

Vår ref.
12/00523-3
vbdy

Arkiv
---, C10

Deres ref.

Vår dato
13.04.2012

Høringsuttalelse til Oppland Fylkeskommune - "Ung i Oppland"

Det vises til brev av 17.februar 2012 om dokumentet «ung i Oppland», som nå er ute på høring.

Forslag til innhold til høringsuttalelse ble drøftet på regionrådsmøte 16.mars, i tillegg er det kommet administrative innspill til høringsuttalelsen fra kulturkontorene i de tre kommunene. Denne høringsuttalelsen vil også legges frem som referatsak i regionrådet 4.mai.

Dokumentet om fylkeskommunens ungdomspolitikk «Ung i Oppland», er lettlest og kortfattet, og det kommer klart frem hva og hvordan fylket ønsker at ungdomspolitikken og satsingsområdene skal være fremover.

Dokumentet er delt inn i følgende kapitler. I kommentarene til det enkelte kapittel er det nevnt viktige punkter for Hadeland som en ønsker skal endres eller ses nærmere på i det ferdige dokumentet.

Innhold:

1. Innledning
2. Mandat og prosess
3. Avgrensning i ungdomspolitikken
4. Oppland fylkeskommune sin rolle
5. Brukere av ungdomspolitikken
 - Vår del av fylket bør være en naturlig samarbeidspart når ungdomssatsingen for hele fylket skal iverksettes
 - I dette kapitlet bør man også være enda tydeligere, f.eks. skrive at Ungdommens fylkesting *skal* involveres mer, i stedet for *bør*
6. Status ungdomspolitikken i dag

7. Mål og hovedsatsingsområder

- 7.1 Ung skaperkraft
Av dette avsnittet framgår det at det er viktig å stimulere de unges muligheter til å utvikle evner knyttet til aktivitet, kreativitet og skaperkraft innen film, kunst, musikk, dans, teater og litteratur. Det står her mer spesifikt enn i 2007-dokumentet at det skal satses på film. Dette er et viktig signal for Hadeland, siden en del av ungdomssatsingen her nettopp er et filmprosjekt: «Filmfokus».

- 7.2 Bolyst
Her nevnes blant annet fritids- og lavterskeltilbud spesielt rettet mot de som ikke engasjerer seg i de tradisjonelle organiserte aktiviteter. Både «Filmfokus» og «Aktiv sommer» på Hadeland er tiltak som er rettet mot disse gruppene. Vi synes allikevel at det her kunne stått mer om lavterskel tilbud, blant annet hvilke forventninger man har til slike tilbud, og hva slags innhold de skal ha.

Dette avsnittet hadde også vært viktig å sette opp først i kapitlet, da lavterskeltilbud bør vises som en viktig prioritering i dokumentet.

- 7.3 Sunn og Aktiv
Det nevnes her «sunne kantiner/kosthold» som et hovedtiltak. Det er viktig at det utvikles gode konkrete tiltak som er lett tilgjengelig for ungdommene. Et eksempel er Brandbu ungdomsskole, hvor det i dag finnes det i dag et lavterskeltilbud etter skoletid hvor ungdom kan få lære om riktig kosthold og være i bevegelse

- 7.4 Ungdomsmedvirkning

- 7.5 Ungdom og trafikksikkerhet
«Trygt hjem» - ordningen som finnes i flere regioner i Oppland nevnes som et hovedtiltak her. Det står allikevel at denne ordningen skal evalueres, og at det skal ses på muligheter for videreutvikling. Hadeland har siden 2009 hatt sin «trygt hjem for en 50-lapp»- ordning. Vi mener denne ordningen fungerer bra på Hadeland, men skal ha se på hvordan vi kan få enda flere til å bruke den, og se på om vilkårene for ordningen er riktige. Det må også evalueres om hensikten med ordningen oppnås slik den er i dag.

I tillegg til «trygt hjem»- ordningen som et tiltak ville det vært fint om mer av trafikksikkerhetsarbeidet for ungdom kom inn i skolen, f.eks. teorikurs.

- 7.6 Oppland i verden
Hadeland VGS er i dag flinke til å jobbe med internasjonalisering, og synes det er viktig at det jobbes videre for fokus på dette.

Generelt synes Regionrådet for Hadeland at «Ung i Oppland» er et godt og tydelig dokument. Men det er litt topptungt, og det står lite om hvilke tilbud man skal tilby de mindre ressurssterke. Det kunne gjerne stått mer om lavterskeltilbud. Dokumentet er også mye rettet mot ungdom i videregående aldre, mens mange av ungdomstiltakene ofte er viktig å komme i gang med mens ungdommen er tidlig i tenårene. Det hadde vært fint med noen kommentarer i teksten hvilke tiltak som rettes mot hvilke aldersgrupper.

Med vennlig hilsen
Regionrådet for Hadeland

Vibeke Buraas Dyrnes
Rådgiver
Saksbehandlers telefon: 61 33 85 32

Klikk her for å skrive inn tekst.	Klikk her for å skrive inn tekst.	Klikk her for å skrive inn tekst.	Klikk her for å skrive inn tekst.

Mottaker	Adresse	Post	Kontaktperson
Oppland fylkeskommune	Postboks 988	2626 LILLEHAMMER	

HADELAND

Oppland fylkeskommune
Postboks 988

2626 LILLEHAMMER

Vår ref.
12/00725-4
edst

Arkiv
113, Q00

Deres ref.

Vår dato
26.04.2012

Nasjonal transportplan 2014-2023. Innspill fra Regionrådet for Hadeland.

Hadeland ønsker å ta sin del av befolkningsveksten i Osloregionen.

Gjennom arbeid med Regional plan for Hadeland ønsker regionrådet å legge til rette for at kommunene på Hadeland tar sin del av befolkningsveksten som vil komme i Osloregionen. Dette er bare mulig dersom veg og jernbaneforbindelser i - og til og fra regionen forbedres vesentlig.

Midler innarbeidet i NTP 2014-2023 legger ikke til rette for at Hadeland skal kunne ta sin del av veksten som vil komme. Dette vil være tilfelle uansett hvilken av de foreslåtte rammene som legges til grunn.

Atp-strategi for Osloregionen lar seg ikke realisere.

Kommunene på Hadeland har sammen med over 60 kommuner i Osloregionen, Oslo kommune og Akershus og Østfold fylkeskommune, sluttet seg til Samordnet areal- og transportstrategi for Osloregionen. Strategien innebærer utbygging av et transportsystem som på en effektivt og miljøvennlig måte binder regionen sammen. Jernbanen må være "ryggraden" i kollektivtransporten, supplert med et vegsystem med god fremkommelighet for næringstransport og kollektivtrafikk. Det framlagte forslaget til NTP gjør det ikke mulig å bygge ut transportsystemet i Osloregionen i tråd med denne strategien i overskuelig framtid.

Økte midler til drift og vedlikehold.

Regionrådet for Hadeland støtter den foreslåtte økningen av midler til drift og vedlikehold. Dette er nødvendig for å unngå forfall i veg og banenett som vil være særdeles utfordrende å hente inn igjen på et seinere tidspunkt.

Regionens vegprosjekter:

To nasjonalt viktige riksveger går gjennom vår region.

Rv 4 er den sentrale trafikkåren fra Vest-Oppland til Oslo og er av avgjørende betydning for næringsliv og befolkning på Hadeland og Toten, med produksjonsbedriftene på Raufoss og Gjøvik som viktige brukerne. Også for Land og deler av Valdres er Rv 4 viktig.

Gran
kommune

Jevnaker
kommune

Lunner
kommune

Oppland
Fylkeskommune

Rv 35 er viktigste avlastingsveg nord for Oslo (ring 4). Den er tilførselsveg til hovedflyplassen på Gardermoen for store deler av Buskerud, Telemark, Valdres og indre Sogn.

Veien vil i løpet av året bli skiltet om og bli en del av E 16 Bergen – Gävle.

For begge vegene gjelder det at nåværende veg på ingen måte tilfredsstillende befolkningens og befolkningens krav til framkommelighet og sikkerhet.

Det er derfor uholdbart at det bare er prosjektet Lygna sør på Rv 4 som er lagt inn i forslag til NTP dersom planteknisk ramme legges til grunn.

Rv 4.

Kommunedelplan på strekningen Roa – Gran grense vil etter planen bli vedtatt i juni. Da vil hele strekningen Roa – Lygna være planavklart.

De største framkommelighetsproblemerkene på Rv 4 finner vi i Nittedal og Oslo. Fossumdiagonalen var lagt inn i forslag til NTP 2010-2019, men er nå tatt ut og innarbeidet i Oslopakke 3.

På bakgrunn av dette ber Regionrådet for Hadeland om at:

- Rv 4 på Hadeland bygges ut etter følgende framdriftsplan:
 - Lygna sør 2013
 - Gran grense – Jaren 2013 – 2016
 - Roa – Gran grense 2016 - 2023
- Rv 4 gjennom Nittedal bygges ut til 4-felts veg og at arbeidet med planavklaring forseres.
- Fossumdiagonalen gis høy prioritet i Oslopakke 3, ev. at det gjennomføres med statlige midler slik det ble foreslått i transportetatens forslag til NTP 2010-2019

Rv 35.

Kommunedelplan Olum – Kleggerud er vedtatt. Arbeid med kommunedelplan for strekningen Eggemoen - Kleggerud pågår og forslag med KU vil bli førstegangsbehandlet i vår.

På bakgrunn av dette ber regionrådet for Hadeland om at:

- Arbeidet med parsellen Olum – Eggemoen igangsettes med byggestart i 2014 som forutsatt i gjeldende NTP.
- Planlegging av RV 35 Nymoene – Eggemoen i Ringerike kommune gjenopptas, med sikte på vedtak om utbygging av denne parsellen ved neste rullering av NTP

Brukerfinansiering.

Den statlige finansieringsandelen av vegprosjektene må økes til minst 60 % slik at den økonomiske belastningen ved bompengefinansiering for innbyggerne i Hadelandsregionen ikke skal bli urimelig stor. Det må utvikles rabattordninger for lokalbefolkningen på linje med hva som planlegges for utbyggingen av E 16 gjennom Sør-Aurdal.

Gjøvikbanen:

Skal Hadeland kunne ta sin del av befolkningsveksten i Osloområdet og bli en del av en flerkjernet utvikling av Østlandet, forutsetter det en betydelig opprusting og utbygging av Gjøvikbanen og at banestrekningen knyttes til det øvrige banenettet gjennom «Mjøsbanen» som knytter Gjøvikbanen og Dovrebanen sammen.

Utredninger gjort av Jernbaneforum Gjøvikbanen viser at det er mulig å nå målet om redusert kjøretid Oslo - Jaren slik Jernbaneverkets tidligere stamnettutredning «Mer på skinner fram mot 2040» viser, og at banestrekningen har et stort markedspotensial.

I transportetatens forslag til NTP anses det som umulig å «utvikle Gjøvikbanen i dagens trase gjennom Nordmarka».

På bakgrunn av dette ber Regionrådet for Hadeland om at:

- Gjøvikbanen bygges ut med dobbeltsporparceller, kryssningsspor og kurveutretning slik at kjøretiden reduseres og timestrafikk med stive ruter Oslo – Gjøvik er mulig samtidig som frekvensen Oslo Jaren økes.

- ATC sikkerhetssystem må innføres på banestrekningen samtidig som strømforsyningen sikres på strekningen Roa - Gjøvik.
- Gjøvikbanen sikres tilstrekkelig sportilgang ved Oslo S.
- Utbyggingen av Gjøvikbanen må sees i sammenheng med utbyggingen i IC-området
- Nytt materiell må være en del av kravet når nåværende anbud skal fornyes i 2016.

Følgende utredninger må foreligge til neste rullering av NTP i 2016:

- Forslag til ny trase for Gjøvikbanen ut av Oslo fram til Nittedal.
 - Det må snarest mulig avklares om traseen kan gå gjennom Nordmarka eller om annentraseløsning må velges.
- Forslag til sammenkobling av Gjøvikbanen og Dovrebanen – «Mjøsbanen».
 - Den store rundkjøringa på Østlandet: Oslo – Gjøvik – Hamar – Gardermoen – Lillestrøm – Oslo.
 - Vil være viktig for utvikling av et robust jernbanenett – framføring av gods – redundans.

Andre viktige veg og banestrekninger

For Jevnaker er gode veg og baneløsninger gjennom Hole mot Sandvika svært viktig. En forsering av E 16 utbyggingen gjennom Bærum og Hole vil derfor være av stor betydning for denne delen av Hadeland. Det samme vil være tilfelle når det gjelder økte midler til planlegging og bygging av Ringeriksbanen.

Drivstoff.

Under overskriften «Redusert klimagassutslipp og bedre miljø» står følgende i planforslaget på side 54 og 55:

«For å nå klimamålet er det nødvendig med reduserte utslipp fra det enkelte kjøretøy, betydelig økt bruk av biodrivstoff og elektrifisering av deler av bilparken.»

«Potensialet for bruk av biodrivstoff i vegtransport og luftfart er stort. Virkemidler som kan bidra til å øke tilgangen på bærekraftig biodrivstoff til transport er avgjørende for å nå målet om utslippsreduksjon.»

Sett i lys av dette framstår avgiftsøkningen på biodrivstoff som ble innført i 2010 som lite hensiktsmessig.

Økt ramme – forenklet plansystem og prosjektfinansiering.

Regionrådet for Hadeland støtter Østlandssamarbeidet når de påpeker behovet for en betydelig økning av rammene i NTP. Men dette alene er trolig ikke tilstrekkelig til å løse oppgavene en står over for.

Det er i tillegg behov for å forenkle og reformere plansystemet og utvikle et nytt finansieringssystem.

Gjennom forenkling og reformering av plansystemet, og ved å kjøre flere av trinnene i prosessen parallelt, kan man korte ned plan- og gjennomføringstiden med 2-3 år eller mer.

Prosjektfinansiering vil skjerme for usikkerheten knyttet til årlige bevilgninger over statsbudsjettet. Det vil legge til rette for konsentrerte anleggsperioder og forutsigbare budsjetter og mer effektiv gjennomføring.

Samarbeidet mellom Hedmark og Oppland fylkeskommuner.

Regionrådet for Hadeland erkjenner at Innlandet har profitert på at Hedmark og Oppland har koordinert sin innspill til NTP og stått sammen om disse. En støtter strategien om å videreføre dette også ved årets høringsprosess.

En ønsker imidlertid å gjøre oppmerksom på at samferdselsutfordringene på Hadeland ikke lar seg løse i et Hedmark/Oppland-perspektiv, men ved at vi finner fram til bedre samarbeidsløsninger med nabofylkene Akershus, Oslo og Buskerud.

Med vennlig hilsen
Regionrådet for Hadeland

Edvin Straume
regionkoordinator
Saksbehandlers telefon: 61 33 83 55

Kopi til:

Gran kommune	Rådhusvegen 39	2770 JAREN	

Mottaker	Adresse	Post	Kontaktperson
Oppland fylkeskommune	Postboks 988	2626 LILLEHAMMER	
Lunner kommune	Sandsvegen 1	2740 ROA	
Jevnaker kommune	Kirkegata 6	3520 JEVNAKER	

Transportetatenes forslag til NTP 2014-2023

Uttalelse fra styret i samarbeidsalliansen Osloregionen

Forslag til styremøte 24.4.2012

Samarbeidsalliansen Osloregionen er et strategisk samarbeid som omfatter Oslo kommune, 66 omkringliggende kommuner (samtlige i Akershus og Østfold, de nærmeste til Oslo i Oppland, Hedmark, Buskerud og Vestfold), samt Akershus, Østfold og Buskerud fylkeskommuner. Osloregionens styre består av byrådslederen i Oslo, fylkesordførerne og 14 ordførere fra regionen.

Osloregionen fungerer i transport- og samferdselssammenheng som et nasjonalt nav. Det er i hele landets interesse at transportsystemet i Osloregionen ikke bryter sammen!

Osloregionens vekstutfordring

Osloregionen står i de kommende tiårsperiodene overfor vekstutfordringer i en skala man ikke tidligere har opplevd i Norge. Transportkapasitet i regionen må utvikles for å håndtere en historisk kraftig vekst i person- og godstransporten. Befolkningsveksten vil bli langt sterkere, og mer krevende å håndtere, enn i noen tidligere planperiode.

I den foregående NTP-perioden på 10 år har regionens befolkning økt med 200.000 (2002-2011). Gjennom de siste årene har vi sett en langt kraftigere økning i den årlige veksten. Osloregionens årlige befolkningsvekst har steget fra 22.000 til 28.000 på bare 8 år. De nasjonale framskrivninger forutsetter dermed en vekst i Osloregionen på inntil 310.000 innbyggere fram til 2020, og ytterligere inntil 600.000 flere innen 2040. I dag bor ca 36 % av Norges befolkning i Osloregionen. I 2040 vil det være ca 40%.

I tillegg til den sterke befolkningsveksten, anslår Samferdselsdepartementet at godstransporten i og gjennom regionen vil øke med 50 % fram til 2030. Avinor planlegger dessuten for utvikling av kapasiteten på Gardermoen lufthavn fra dagens 21 millioner til 35 millioner passasjerer årlig. Den økte gods- og flytransporten stiller ytterligere krav til miljømessig og effektiv avvikling av dramatisk større trafikkvolumer enn det vi allerede har i Osloregionen.

Nødvendigheten av å håndtere veksten understrekes ut fra et økonomisk perspektiv. Ifølge Urbanet (2011), forventes kø, kork og kaos, spesielt i de største byområdene, hvis kapasiteten ikke økes. Urbanet har estimert at manglende kapasitetsøkning i Osloregionen om få år kan koste samfunnet omlag 5 milliarder kroner årlig bare i køkostnader for persontrafikken. I tillegg kommer kostnader for næringstransporten som også vil bli høye.

Osloregionens areal- og transportstrategi – svaret på utfordringen

Osloregionens strategi for å håndtere vekstutfordringene på en mest mulig bærekraftig og klimavennlig måte er å legge til rette for en flerkjernet utvikling. Veksten må styres i retning av et mer arealeffektivt utbyggingsmønster konsentrert til regionens byer og knutepunkter. Et transportsystem som på en rasjonell måte knytter den flerkjernede regionen sammen, er en avgjørende forutsetning for å lykkes med en slik utvikling. Transportsystemet må være effektivt, miljøvennlig, og med lavest mulig behov for bilbruk, og dette kan bare oppnås gjennom hurtig og kapasitetssterk skinnegående transport samt et vegsystem med god fremkommelighet for kollektivtrafikk og næringstransport.

Styrk ressursene til samferdselstiltak i Osloregionen

Planforslaget fra transportetatene synliggjør på en god måte behovet for betydelig styrking av ressurser til samferdselstiltak i Osloregionen. Planforslaget viser at videreføring av dagens nivå vil medføre betydelige og til dels dramatiske utsettelse for sentrale tiltak i regionen, og at selv en økning av nivået med 20 % ikke endrer dette hovedbildet. Transportetatenes analyser viser med all

mulig tydelighet behovet for generelt å øke de økonomiske rammene for samferdsel, og spesielt for jernbanen som må økes med mer enn øvre ramme på + 45 % for å klare 1. etappe av utbyggingen av intercity-triangelet innen planperioden.

Oslopakke 3 representerer et betydelig lokalt løft for å finansiere forbedringer av veinettet og kollektivtransporten i Oslo og Akershus. Osloregionen vil understreke viktigheten av at staten følger opp sitt ansvar som avtalepart og synliggjør prioriteringen av tiltakene i Oslopakke 3.

Ambisjonene for jernbanen må være høye

Jernbanen må være stammen i utviklingen av transportsystemet i Osloregionen. Ikke minst for dagens togreisende er det positivt med det økte fokus på drift og vedlikehold av infrastrukturen som transportetatene legger opp til. For at jernbanesystemet skal kunne understøtte en mer bærekraftig utvikling av Osloregionen i årene som kommer er imidlertid følgende helt nødvendig:

1. Planlagt framdrift i byggingen av Follobanen opprettholdes

Opprusting av jernbanen i denne hovedkorridoren inn til Oslo er sentralt i forhold til bedre trafikkavvikling for hele transportnettet i Oslos sørkorridor, gir bedre jernbaneforbindelse til Østfoldbyene, og er et første ledd i en raskere forbindelse mot Sverige og kontinentet.

2. Utbygging av dobbeltspor i hele intercitytriangelet må ferdigstilles innen 2023.

En velfungerende intercity-jernbane vil være det viktigste elementet i et regionalt transportsystem som legger til rette for mer bærekraftig og arealeffektiv utbyggingsmønster, og binder den flerkjernede Osloregionen sammen.

3. Løsninger for ny tunnel gjennom Oslo må avklares så raskt som mulig.

Uten økt kapasitet gjennom Oslo vil jernbanens kapasitet ikke kunne utvikles i takt med behovene regionens vekst vil skape, samtidig som sårbarheten for hele jernbanesystemet vil forbli høy. Det lange tidsperspektivet knyttet til avklaring av nye løsninger og utbygging gjennom Oslo tilsier at planprosessene må settes i gang nå.

Et styrket kollektivtransporttilbud – statens ansvar

Kollektivtransporttilbudet i og inn mot de store byene er avgjørende for en god trafikkavvikling i hele regionen. T-banesystemet i Oslo har en helt spesiell rolle og må videreutvikles. Gode kollektive løsninger knyttet til jernbaneknutepunkter i regionen er nødvendig for å ivareta persontransporten, men også for å begrense privatbiltrafikken mot Oslo og øke fremkommeligheten for næringslivets transporter. Det er også behov for gode transportmessige løsninger knyttet til den store trafikkveksten på Gardermoen lufthavn, slik at dagens høye kollektivandel kan opprettholdes.

Det er behov for et sterkere statlig engasjement både i investeringer og drift av kollektivtilbudet. Fylkeskommunene og Oslo har ikke tilstrekkelige ressurser til å kunne følge opp den veksten som nå forventes. Signalene i transportetatenes planforslag om nye ordninger for å støtte utviklingen av storbyområdenes kollektivtransportsystemer må følges opp. Videre er det viktig med et godt samarbeid med fylkeskommunene på driftsiden slik at blant annet NSB og regionale kollektivtransportaktører i felleskap lager et mest mulig attraktivt og effektivt kollektivtilbud for hele den funksjonelle Osloregionen.

Effektiv godstransport er avhengig av en hensiktsmessig terminalstruktur

Sterk befolkningstilvekst og velstandsutvikling betyr også at godstransporten og varedistribusjonen i Osloregionen vil øke kraftig framover. Det er et mål å begrense mengden godstransport på veg samtidig som jernbanens og sjøvegens rolle som godstransportør kan styrkes. En mer rasjonell og effektiv godshåndtering forutsetter opprusting av Alnabru. På sikt er det også behov for supplerende terminaler knyttet til transportkorridorene inn mot Oslo i et "nav-satellitt" konsept.

Gjennom NTP 2014-2023 må det settes fokus på utvikling av en hensiktsmessig terminalstruktur i Osloregionen. Det bør legges opp til en samordnet planprosess frem mot neste rullering av NTP, der veg, bane, sjø og terminaler utredes i sammenheng, i nær dialog med logistikknæringen og berørte fylkeskommuner. Staten må samarbeide med fylkeskommunene og kommunene om å avklare innhold, omfang og lokalisering av supplerende terminaler.

Behov for nye ordninger for organisering og finansiering

Det er positivt at transportetatene setter fokus på nye ordninger for organisering og finansiering som et viktig virkemiddel for en mer effektiv utbygging av samferdselsinfrastrukturen i Norge. Staten må i fremtiden legge sterkere vekt på rasjonell og rask prosjektgjennomføring enn det som har vært tilfelle til nå. Prosjektfinansiering vil i tillegg til raskere gjennomføring kunne ha positiv effekt på forutsigbarhet, kostnader og samfunnsøkonomi ved tiltakene. Osloregionen er bekymret for fremdriften i gjennomføringen av de større planlagte prosjektene i regionen dersom det ikke åpnes for prosjektfinansiering.

Osloregionen – viktige tiltak og prosjekter

Styret i samarbeidsalliansen Osloregionen understreker at følgende er viktig for at regionens mulighet for å håndtere de store vekstutfordringene på en hensiktsmessig og bærekraftig måte:

Tiltak/prosjekter på jernbanen:

- Utbygging av Follobanen gjennomføres så raskt som mulig.
- Utbygging av banene i Inter City-området til dobbeltspor med høy hastighet forseres (ferdig i 2023).
- Modernisering av de øvrige banestrekningene innenfor pendleravstand i "timesregionen" (Kongsvingerbanen, Gjøvikbanen, Spikkestadbanen, Drammen-Kongsberg), og bygging av Ringeriksbanen.
- Utredning av løsninger som ivaretar at jernbanens langsiktige kapasitet gjennom Oslo ferdigstilles i god tid før neste revisjon av NTP.
- Investeringer i infrastruktur og togsett som legger til rette for forbedringer i frekvens og punktlighet for avganger på sterkt trafikkerte strekninger
- Kapasitetsvurderinger og utbyggingsrekkefølger knyttet til jernbanenettet som i nødvendig grad fokuserer på godstransportens behov.
- Tilrettelegging for mer eksport/import av gods med jernbanen gjennom etablering av samarbeid og tilpasning av investeringstakt mellom Norge/Sverige, spesielt den grensekryssende strekningen Halden – Öxnered.

Tiltak/prosjekter på hovedveisystemet:

- Ferdig utbygging av E 18 gjennom regionen:
 - E 18 i Østfold må realiseres i tråd med vedtatte planer.
 - E 18 gjennom Follo og Asker/Bærum må få planavklaring og rask igangsetting.
- Utbygging av E 16 gjennom Bærum/Hole/Ringerike til Hønefoss.
- Oppgradering/utbygging av Rv 4 gjennom Nittedal og Hadeland mot Gjøvik.
- Gjennomføring av oppgraderinger og utbygginger som kan bidra til å lede trafikk utenom Oslo, både sør og nord for byen:
 - RV 23 (Dagslett – Linnes – Lier), fullføre Oslofjordforbindelsen
 - Rv 35 (Hokksund-Hønefoss-Roa- Gardermoen), del av framtidig E 16 Bergen-Gävle
 - RV 111/22 (Fredrikstad – Mysen – Lillestrøm)
 - Rv 19/fv 120 fra E18 i Vestfold via Horten-Moss til E6 og E18 i Østfold

Saksframlegg

Saksbehandler: Trond Henriksen Krågsrud
Arkivsaksnr.: 12/461

Arkiv: Q10 &13

Behandles i utvalg:

Innspill til transportetatenes forslag til Nasjonal transportplan 2014 – 2023

... Sett inn saksutredningen under denne linja ↓

Andre dokumenter:

- Gjeldende NTP 2010-2019: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/sd/dok/regpubl/stmeld/2008-2009/stmeld-nr-16-2008-2009-.html?id=548837>
- Forslag fra transportetatene NTP 2015-2023: http://www.ntp.dep.no/2014-2023/pdf/2012_02_29_forslag_nasjonal_transportplan.pdf
- Vedtatt planprogram og sammendrag av innkomne merknader til planprogrammet: <http://www.vegvesen.no/Vegprosjekter/e16buskerud/Nyhetsarkiv/Planprogrammet+fastsatt.212890.cms>
- Hovedutfordringer for norsk jernbane (november 2011) http://www.regjeringen.no/Upload/SD/Vedlegg/Jernbane/hoering_jernbanegrupperapport_2011/Rapport_Jernbanegruppa.pdf [S amferdselsanalyse](#) utarbeidet av Rambøll 08.02.12

Innledning og bakgrunn:

Forslag til Nasjonal Transportplan 2014-2023 ble fremlagt 29.02.12 og er nå til høring hos kommunene. Fylkeskommunene er høringsinstans og derfor blir kommunens høringsuttalelse sendt via fylkeskommunen. Etter samråd med ordførerne i Ringeriksregionen har de tre rådmennene utarbeidet likelydende saksframlegg og forslag til uttalelse.

Ringeriksregionen og Osloregionen forventer en sterk vekst de neste årene. Samferdselsforbindelsen mellom Oslo og internt i regionen har dårlig kapasitet og kvalitet. Utredninger og analyser viser at det er sterkt behov for en ny E16, ny Rv 35, Ringerikspakka og utbedring av veger som fv 241. En Ringeriksbane vil innlemme Ringeriksregionen i bolig – og arbeidsmarkedet til Osloregionen. Ringeriksbanen er et viktig element i togsystemet på Østlandet og er av stor betydning som en øst-vest-korridor. En trafikkvekst vil gradvis forverre kapasitetsproblemen og øke ulykkesfrekvensen på vegene. Ny firefelt E16 vil korte ned på reisetiden og knytte Hole og Ringerike nærmere Sandvika og Oslo. Jevnaker og resten av regionen vil ha stor nytte av ny Rv 35 som vil forbedre kvaliteten på strekningen Gardermoen og Oslo nord.

Det er ikke avsatt midler til Ringeriksbane i forslag til NTP uten 45% tillegget og det er betydelig mindre enn i gjeldende NTP. E16 for Ringeriksregionen er heller ikke med i forslaget til NTP i planteknisk ramme, men kun med i pluss 45%. Planteknisk ramme er de

midlene som er til rådighet innenfor rammen, og NTP er bygd opp slik at den også vurderer mulighetene ved at det gis tillegg på 20% og 45 %.

I forbindelse med høyhastighetsutredningene for jernbanen beskrives Bergensbanen som den mest interessante traseen i forslaget til NTP. Det er ut fra en strategi som utvikler dagens trasé og Ringeriksbanen i stedet for nye høyhastighetsbaner. Det vil gi vesentlig lavere kostnader enn ny bane. Det vil gi en forkortet reisetid på 2 timer og 13 minutter å bygge denne. Det er også gitt uttrykk for at en utbygging av E16 på strekningen mellom Bergen og Sandvika vil gi en gevinst på 45 minutter. De fleste tiltakene på E16 anses som mulig for ferdigstilling i perioden om det er midler til det.

Utredning:

E16 Sandvika – Hønefoss

I NTP (2010 – 2019) er trafikkbelastningen slik at E16 Sandvika – Hønefoss bør utbygges til fire felt hele denne strekningen. Det er lagt opp til utbygging av Bjørum – Skaret i andre del av perioden, som vil forbedre fremkommelighet og redusere reisetiden vesentlig. Regjeringen legger opp til at det i perioden 2010-2013 skal utarbeides planer og gjøres en vurdering av finansieringsløsninger.

I transportetatens forslag til NTP (2014- 2023) viser tabellen under høringsforslaget.

Planteknisk ramme:	Pluss 20 %	Pluss 45 %	IKKE OMTALT
Bygge E16 Kjørbo – Wøyen, oppstart 1.periode, 2014- 2017 fullføring 2.periode, 2018-2023	Bygge E16 Kjørbo – Wøyen, oppstart 1.periode, 2014-2017 fullføring 2.periode, 2018- 2023	Bygge E16 Kjørbo – Wøyen, oppstart 1.periode, 2014-2017 fullføring 2.periode, 2018-2023	Bygging av E16 Rørvik – Hønefoss
		Bygge E16 Bjørum – Skaret – Rørvik i andre periode 2018 – 2023	

Bygging av E16 mellom Rørvik og Hønefoss er ikke omtalt. Trafikktellinger viser at Årsdøgnetrafikken (ÅDT) fra 2010 er langt over vegnormalens grense for når det skal være fire kjørefelt. Vegens dimensjoneringsklasse bestemmes blant annet av trafikkmengde 20 år etter åpning. Det vil si at trafikkmengden er over kravet på hele strekningen til firefeltsvei og over dobbelt så høy på deler av strekningen. I følge Vegvesenets håndbok 017 bør dimensjoneringsklasse planlegges samlet over lengre strekninger og ikke endres for ofte. Helgetrafikk og ukependlere gjør at denne vegen blir ekstra belastet på fredager og søndager, og i forbindelse med helger og ferier. Over Sollihøgda mellom Rørvik og Bjørum er det ofte trafikkaos ved snøfall. Stigningsforhold kombinert med smal veg og midtrekkverk gjør at trailere sperrer hele kjørefeltet hvis det er snø eller glatte veger. Utrykningskjøretøy blir også forhindret fra å komme frem ved ulykker. Det har vært flere dødsulykker på denne strekningen de siste årene ved Kroksund, Garntangen og på Steinsletta og i tillegg ulykker

med alvorlige skader. Ulykkesstatistikk fra vegvesenet viser at det er drept 28 personer på strekningen siden 1988. Det er drept 3 personer siden september 2011 i Hole kommune.

E16 Sandvika – Hønefoss har stor betydning for Ringeriksregionen fordi Hønefoss er en randzoneby med kort avstand til Oslo, og kan avlaste den sterkt forventede befolkningsveksten i Oslo og Bærumsregionen. E16 gjennom ringeriksregionen er også den viktigste hovedfartsåra og forbindelse mellom Østlandet og Vestlandet. E16 i kombinasjon med Rv 35 er en viktig vegforbindelse mellom Sandvika og Gardermoen hovedflyplass.

Det pågår arbeid med kommunedelplan Skaret Hønefoss med konsekvensutredning i regi av Statens vegvesen i nært samarbeid med Hole og Ringerike kommune. I samarbeidsgruppe med kommunene, Fylkesmann, Fylkeskommunen og Jernbaneverket deltar er det lagt opp til at vegvesenet kommer frem til et forslag til trasé som vil bli lagt på høring høsten 2012. Etter høringsperioden vedtas kommunedelplan med valg av trasé gjennom Hole og Ringerike frem til Hønefoss.

Rv35 Olum – Jevnaker – Eggemoen

Kommunedelplan for Olum – Kleggerud ble vedtatt i 2011. Arbeidet med kommunedelplan for strekningen Eggemoen - Kleggerud pågår og forslaget med KU vil bli førstegangsbehandlet i slutten av mai 2012.

Forslag til reguleringsplan for hele strekningen Olum - Eggemoen vil bli oversendt fra Statens vegvesen til førstegangsbehandling oktober/november 2012. Parallelt med dette utarbeides det reguleringsplan for eksisterende Rv35 og den forventes førstegangsbehandlet i september/oktober 2012. Prinsippvedtak knyttet til bompengefinansiering forventes å bli behandlet 2 kvartal 2012.

I forslag til NTP fra transportetatene, foreslås statlige midler til å starte utbygging av Rv 35 (E16) til tofelts veg med midtrekkverk og forbikjøringsfelt på strekningen Olum – Jevnaker – Eggemoen. Ved økning i rammen bør dette prosjektet prioriteres. Det pekes videre på at for å få en mer sammenhengende utbygging over lengre strekninger vurderes denne strekningen som mest aktuell i perioden 2014-2023.

I gjeldende NTP ligger Rv 35 inne med oppstart i 2013-14. I forslag til ny NTP er strekningen beregnet til en totalramme på 1,9 mrd. kroner. For alternativet i nåværende ramme + 20 % ligger det inne forslag til midler i fra 2018-2023 med 1350 mill. Ved en slik løsning vil ikke veiprojektet bli fullført før i perioden deretter. Ved ramme +45 % ligger strekningen inne fra 2014 med foregående beløp, samt 600 mill i perioden 2018-2023. Den totale statlige andelen er foreslått til kun 620 mill.

Rv 35 er et viktig ledd i den nasjonale trafikkavviklingen mellom Bergen og Gävle og for å forbedre transportkorridoren utenom Oslo. Den er en ytre ring som forbinder Sandvikaområdet med Oslo nord og Gardermoen. Det er gjennomført sentrale planavklaringer i 2011 og detaljplanen forventes å foreligge i løpet av 2013. Strekningen har ligget inne i NTP tidligere og ytterlige utsettelse kan ikke aksepteres.

Den lave statlige andelen medfører at bompengeprikingen vil bli svært høy for et lite lokalsamfunn og gi store negative konsekvenser for kommunen. Veistrekningen har stor

betydning for gjennomgangstrafikk, men dette forholdet gjenspeiles ikke i den statlige finansieringen. Den lave statlige andelen innebærer at den økonomiske belastningen for innbyggerne i kommunen vil bli urimelig i forhold til strekningens nasjonale betydning. Den statlige andelen må dobles for at tiltaket skal kunne realiseres.

Ringeriksbanen

Ringeriksbanen har vært utredet flere ganger gjennom svært lang tid. I 1992 fattet Stortinget vedtak om bygging av banen. Trasevalg ble vedtatt i 2002 jfr. St.meld. nr. 67 (2002-2003), og har vært prioritert i alle transportplaner. Det er gjennomført en konseptvalgutredning (KVU) som i 2008 konkluderte med at det er behov for å bygge både Ringeriksbanen (over Kroksund eller Åsa) og firefelts E16 Sandvika – Hønefoss. I ettertid er det kommet nye føringer om at denne type jernbanestrekninger skal planlegges for dobbeltspor og dimensjoneres for hastighet 250 km/t.

I Samferdselsdepartementets rapport «Hovedutfordringer for norsk jernbane» (november 2011) ble det påpekt at Ringeriksbanen er et tydelig avgrenset prosjekt som egner seg for alternativ organisering og finansiering. Dette er også omtalt i NTP-forslaget. Ordførerne i Ringeriksregionen har i møte med Jernbaneverket og i brev til Samferdselsdepartementet uttrykt interesse for dette og pekt på at etablering av utbyggingsselskap kan sikre forutsigbar finansiering og kostnadseffektiv utbygging. De har også tatt opp behovet for å reformere og effektivisere plansystemet for utbygging av nasjonal infrastruktur.

NTP-forslaget viser at bygging av Ringeriksbanen, oppgradering Bergen-Voss og nødvendige utbedringer på strekningen Hønefoss-Voss kan gjennomføres innenfor en ramme på 50 mrd. kr. Dette vil få kjøretiden mellom Oslo og Bergen ned fra dagens 6:28 til 4:15.

I det foreliggende forslaget til Nasjonal Transportplan er det kun avsatt 100 mill. kr. til planlegging av Sørlandsbanen, Ringeriksbanen og strekningen Voss-Bergen, og da under forutsetning av at rammene økes med 45 %. I gjeldende NTP (2010-2019) var det til sammenlikning avsatt 577 mill. kr. til planlegging av Ringeriksbanen.

Ringerikspakka

Ringerikspakka som omhandler vegsystem i og rundt Hønefoss er ikke omtalt i NTP-forslaget. Gjennom en dialog mellom Statens vegvesen, Buskerud fylkeskommune og kommunene i regionen har det lenge vært enighet om å starte et slikt planarbeid. Buskerud fylkeskommune har satt av midler til dette.

Folkevalgte organ på kommunalt og fylkeskommunalt nivå har fattet vedtak om at det ønskes snarlig oppstart av arbeidet med en konseptvalgutredning (KVU). Statens vegvesen har opplyst at de tar sikte på oppstart av dette arbeidet mot slutten av 2012.

Fylkesordføreren i Buskerud og leder av Rådet for Ringeriksregionen har i brev til Samferdselsdepartementet v/statsråden 12.09.11 gitt uttrykk for at det er uakseptabelt med en oppstart av arbeidet mot slutten av 2012 og at regionen forventer raskere oppstart. Statsråd Kleppa har i brev 12.12.11 svart at hun ikke vil be Statens vegvesen forsere dette arbeidet, men at hun vil sørge for at arbeidet igangsettes så snart det er praktisk mulig.

Rådmannens vurdering

Rådmann har gjort rede for de viktigste transporttiltakene for Ringeriksregionen og anbefaler Jevnaker kommune å fatte vedtak om innspill til Nasjonal Transportplan 2014-2023.

... [Sett inn saksutredningen over denne linja](#) ↑

Rådmannens forslag til vedtak:

∴ [Sett inn innstillingen under denne linja](#) ↓

Jevnaker kommune viser til de statlige transportetatenes fremlagte forslag til Nasjonal Transportplan 2014-2023, og ønsker å gi følgende uttalelse til saken:

1. Ringeriksregionen har et stort behov for ny vekst og næringsutvikling. Regionen har god plass og et godt dokumentert potensiale for vekst. Det er sterk politisk vilje til å realisere veksten, så vel næringsliv som boliger. Bedre samferdselsløsninger er den viktigste faktoren for økt nærings- og befolkningsutvikling. Behovet for økt boligbygging ved flere trafikknutepunkt ved byer og tettsteder i det sentrale Østlandsområdet er stort, blant annet for å dempe det sterke presset på boliger i Osloområdet.
2. Moderne samferdselsløsninger mellom Oslo og Ringerike, herunder Ringeriksbanen, vil åpne en ny vekstkorridor for Osloreionen. Samtidig vil en moderne jernbane åpne for betydelig forkorting av reisetiden mellom Oslo og Bergen og til reiselivsregionen Hallingdal. Ringeriksbanen er et viktig element i togsystemet i hele Østlandsområdet. E16 mellom Sandvika og Hønefoss er også svært viktig for øst/vest-forbindelsen.
3. Det er stort behov for en snarlig oppgradering av E16 til 4-felts veg som følge av dagens trafikkmengde, og uavhengig av behovet for vekst og næringsutvikling. Dagens ÅDT, trafikksituasjon og ulykkestatistikk bekrefter dette.
4. E16 og Rv 35 fungerer som ytre ringvei rundt Oslo og er forbindelse mellom E18 Sandvika og Gardermoenområdet / Oslo nord.
5. Det fremlagte forslaget til Nasjonal Transportplan gir ikke et godt nok grunnlag for å understøtte ambisjonene om ny vekst og utvikling i Ringeriksregionen. Jevnaker kommune forutsetter derfor at Regjeringen og Stortinget i det videre arbeidet legger opp til en helt annen framdrift for de viktigste samferdselsprosjektene for Ringeriksregionen i Nasjonal Transportplan. Dette innebærer:
 - a) **E16 Bjørum – Skaret – Rørvik** må få byggestart tidlig i perioden 2014-2017.
 - b) **E16 Rørvik – Hønefoss** må planlegges videre uten opphold slik at parsellen får byggestart tidlig i perioden 2018-2023. Firefeltsvei på hele strekningen mellom Sandvika og Hønefoss må stå ferdig i løpet av denne NTP-perioden.
 - c) **Rv35 Olum – Eggemoen** må få byggestart i 2014 som forutsatt i gjeldende NTP.
 - d) Den statlige andelen for **Rv35 Olum – Eggemoen** må økes til minst 60% for at ikke den økonomiske belastningen ved bompengefinansiering for innbyggerne i Ringeriksregionen skal bli urimelig i forhold til strekningens nasjonale betydning.
 - e) **For Rv35 Nymoen – Eggemoen** må planleggingen gjenopptas med sikte på vedtak om utbygging av parsellen ved neste rullering av Nasjonal Transportplan.
 - f) Midler til planlegging av **Ringeriksbanen** må økes vesentlig slik at planleggingen kan ferdigstilles i første del av denne NTP-perioden. Kommunene i Ringeriksregionen ser med stor interesse på at NTP-forslaget påpeker at Ringeriksbanen er et prosjekt som egner seg for

alternativ organisering og finansiering. Kommunene ønsker å bidra aktivt i en utredning og realisering av en slik ide.

- g) Arbeidet med planlegging av veisystem i og rundt Hønefoss, **Ringerikspakka**, må startes opp snarest mulig.
- h) De statlige bevilgningene til store samferdselsinvesteringer i Ringeriksregionen må økes vesentlig ut over de nivåer som skisseres i forslaget til Nasjonal Transportplan.

::: Sett inn innstillingen over denne linja ↑

Saksbehandler: Ordfører Harald Tyrdal, Rådgiver politikk og samfunn Anne Grønvold

NASJONAL TRANSPORTPLAN 2014-2023. HØRING AV TRANSPORTTETATENES PLANFORSLAG

Hjemmel:

Ordførers innstilling:

::: Sett inn rådmannens innstilling under denne linja ↓

Lunner kommune gir følgende innspill til forslaget til Nasjonal transportplan:

1. Befolkningsutvikling i Norge tilsier en sterk vekst i Oslo-regionen de nærmeste årene. Dette vil medføre et sterkt press på boligområder sentralt i Oslo-området. Det er både ønskelig og nødvendig at omkringliggende regioner tar en vesentlig del av denne veksten. Bedre samferdselsløsninger inn og ut av regionen er en avgjørende forutsetning for at Lunner og Hadeland kan ta sin del av denne veksten.
2. De statlige bevilgningene til samferdselsinvesteringer i transportkorridoren Oslo – Lunner (og Hadeland) må økes vesentlig ut over de nivåer som skisseres i forslaget til Nasjonal transportplan. Dessuten bør den statlige finansieringsandelen av vegprosjekter økes slik at den økonomiske belastningen ved bompengefinansiering for innbyggerne i Hadelandsregionen ikke skal bli urimelig i forhold til strekningens nasjonale betydning.
3. RV4 er den viktigste ferdssåren mellom Vest-Oppland og Oslo.
 - a. Det pågår for tiden arbeid med Kommunedelplan for strekningen Roa – Gran grense, planlagt vedtatt i juni 2012. Denne strekningen må prioriteres inn i kommende NTP slik at den realiseres i sammenheng med strekningen Gran grense – Jaren.
 - b. NTP'ens økonomiske ramme må økes slik at planavklarte prosjekter på Hadeland realiseres tidlig i planperioden.
 - c. Like viktig som å få bygd ut Rv.4 på Hadeland vil det for Lunner være å få gjennomført de tiltakene som er under planlegging på strekningen Roa – Gjelleråsen (jfr. Utredning om prinsipielle transportsøsninger Gjelleråsen – Roa). At denne delen av Rv.4 blir bygd ut vil være av avgjørende betydning for næringslivet på Hadeland og i Vest-Oppland og et vesentlig bidrag til å redusere belastningen for svært mange pendlere fra regionen.
 - d. Lunner kommune understreker viktigheten av og behovet for utbedringer på strekningen Gjelleråsen-Oslo herunder etablering av Fossumdiagonalen. For de som pendler fra områdene nord for Gjelleråsen, oppleves dette som den største flaskehalsen. Forbedringer her er svært påkrevd og må forseres.
4. Gjøvikbanen er hovednerven i kollektivtilbudet mellom Lunner (og Hadeland) og Oslo. Den vil kunne være en god og effektiv transport som er framtidsrettet i forhold til den befolkningsveksten som kommer i regionen. Dersom målsettingen om økt bruk av kollektivtransport skal nås, er det viktig å oppnå kortere reisetid og økt frekvens på strekningen Oslo – Jaren. Dette kan oppnås ved:
 - a. Banen må snarest opprustes og bygges ut med nødvendige dobbeltspor

- b. Dersom hensynet til Marka er så stort som det framkommer i NTP'en må det etableres ny trasé for Gjøvikbanen ut av Oslo.
 - c. Når hensynet til miljøet og trafikksikkerhet skal vurderes må de miljømessige gevinstene ved utvikling av en tidsmessig Gjøvikbane med dobbeltspor og ny trase vektes mot de inngrep dette krever i Nordmarka. Kommunen mener at NTP'en ensidig vektlegger ivaretagelse av marka.
5. Gang- og sykkelveier er viktig både i perspektiv av trafikksikkerhet og folkehelse. Derfor må det satses på sammenhengende og samordnet gang- og sykkelvegnett internt på Hadeland og på tvers av regionene.

::: Sett inn rådmannens innstilling over denne linja ↑

... Sett inn saksopplysninger under denne linja ↓

Saksutredning:

FAKTA:

De statlige transportetatene har lagt fram forslag til Nasjonal Transportplan (NTP) 2014 – 2023 med høringsfrist 29. juni for fylkeskommunene og de fire største byene. Oppland fylkeskommune skal behandle planforslaget på fylkestinget 19.-21. juni i år og ber om innspill til sin behandling av saken. Fristen for innspill er satt til 15. mai.

Regionrådet skal på møte 4. mai avgi uttalelse i saken.

Det vises til vedlagte forslag til Nasjonal Transportplan 2014 – 2023.

Forslaget til NTP har ingen prioriteringer av veg som direkte berører Lunner kommune. Rv 4 Lygna sør ligger inne som sikker, men den kommer først i siste fase. Riksveg 4 Gran–Jaren kommer bare på plass viss rammene øker med minimum 20 prosent. Riksveg 35 Olum–Jevnaker–Eggemoen kommer ikke med mindre rammene øker. Der det er gode signal på oppgradering av Gjøvikbanen i forhold til godstransporten og framdrift på strekningen Roa–Oslo.

VURDERING/DRØFTING:

Det framlagte forslaget til Nasjonal transportplan (NTP) gir liten uttelling for Lunner og Hadelandsregionen. I Lunner er RV4-parsellen Roa – Gran grense ikke nevnt. Heller ikke oppgradering av Gjøvikbanen som fører til økt kapasitet og redusert reisetid er prioritert. Det er behov for å øke bevilgningene ut over det foreslåtte nivået i planteknisk ramme.

Lunner kommune gir følgende innspill til forslaget til Nasjonal transportplan:

1. Befolkningsutvikling i Norge tilsier en sterk vekst i Oslo-regionen de nærmeste årene. Dette vil medføre et sterkt press på boligområder sentralt i Oslo-området. Det er både ønskelig og nødvendig at omkringliggende regioner tar en vesentlig del av denne veksten. Bedre samferdselsløsninger inn og ut av regionen er en avgjørende forutsetning for at Lunner og Hadeland kan ta sin del av denne veksten.
2. De statlige bevilgningene til samferdselsinvesteringer i transportkorridoren Oslo – Lunner (og Hadeland) må økes vesentlig ut over de nivåer som skisseres i forslaget til Nasjonal transportplan. Dessuten bør den statlige finansieringsandelen av vegprosjekter økes slik at den økonomiske belastningen ved bompengefinansiering for innbyggerne i Hadelandsregionen ikke skal bli urimelig i forhold til strekningens nasjonale betydning.
3. RV4 er den viktigste ferdslsåren mellom Vest-Oppland og Oslo.
 - a. Det pågår for tiden arbeid med Kommunedelplan for strekningen Roa – Gran grense, planlagt vedtatt i juni 2012. Denne strekningen må prioriteres inn i kommende NTP slik at den realiseres i sammenheng med strekningen Gran grense – Jaren.
 - b. NTP'ens økonomiske ramme må økes slik at planavklarte prosjekter på Hadeland realiseres tidlig i planperioden.

- c. Like viktig som å få bygd ut Rv.4 på Hadeland vil det for Lunner være å få gjennomført de tiltakene som er under planlegging på strekningen Roa – Gjelleråsen (jfr. Utredning om prinsipielle transportsløsninger Gjelleråsen – Roa). At denne delen av Rv.4 blir bygd ut vil være av avgjørende betydning for næringslivet på Hadeland og i Vest-Oppland og et vesentlig bidrag til å redusere belastningen for svært mange pendlere fra regionen.
 - d. Lunner kommune understreker viktigheten av og behovet for utbedringer på strekningen Gjelleråsen-Oslo herunder etablering av Fossumdiagonalen. For de som pendler fra områdene nord for Gjelleråsen, oppleves dette som den største flaskehalsen. Forbedringer her er svært påkrevd og må forseres.
4. Gjøvikbanen er hovednerven i kollektivtilbudet mellom Lunner (og Hadeland) og Oslo. Den vil kunne være en god og effektiv transport som er framtidsrettet i forhold til den befolkningsveksten som kommer i regionen. Dersom målsettingen om økt bruk av kollektivtransport skal nås, er det viktig å oppnå kortere reisetid og økt frekvens på strekningen Oslo – Jaren. Dette kan oppnås ved:
- e. Banen må snarest opprustes og bygges ut med nødvendige dobbeltspor
 - f. Dersom hensynet til Marka er så stort som det framkommer i NTP'en må det etableres ny trasé for Gjøvikbanen ut av Oslo.
 - g. Når hensynet til miljøet og trafiksikkerhet skal vurderes må de miljømessige gevinstene ved utvikling av en tidsmessig Gjøvikbane med dobbeltspor og ny trase vektet mot de inngrep dette krever i Nordmarka. Kommunen mener at NTP'en ensidig vektlegger ivaretagelse av marka.
5. Gang- og sykkelveier er viktig både i perspektiv av trafiksikkerhet og folkehelse. Derfor må det satses på sammenhengende og samordnet gang- og sykkelvegnett internt på Hadeland og på tvers av regionene.

DOKUMENT I SAKEN:

Vedlagt:

Forslag til Nasjonal transportplan 2014 – 2023. Høring av transportetatens planforslag

Øvrige dokument:

Særutskrift av saken med saksframlegg sendes til:

Oppland Fylkeskommune, postmottak@oppland.org

Rett utskrift av møtebok.

Roa,

Utvalgssekretær

[... Sett inn saksopplysninger over denne linja ↑](#)

Til høringsinstanser i hht til vedlagte høringsliste

Deres ref.:

Vår ref.: 2010/01012-147/022/

Dato: 14.02.2012

HØRING – STRATEGISK FOKUS 2025

Styret for Sykehuset Innlandet vedtok i møte 9. februar 2012 å sende dokumentet *Strategisk fokus 2025* ut på høring. Høringsfristen er satt til **14. mai 2012**.

Om Strategisk fokus 2025

Utarbeidelse av *Strategisk fokus 2025* er igangsatt ut fra en erkjennelse i Sykehuset Innlandet om at det er behov for å gjennomgå struktur, organisering og faglig innhold i tjenesten for å sikre en robust og bærekraftig spesialisthelsetjeneste i Hedmark og Oppland i årene fremover.

Strategiprosessen er også en oppfølging av den regionale strategien til Sykehuset Innlandet sin eier, Helse Sør-Øst RHF, vedtatt i november 2008 (styresak 108/2008).

Strategisk fokus 2025 er en oppfølging av dokumentet Strategisk fokus 2011 – 2014 som var gjenstand for en bred høringsrunde høsten 2010.

Mens Strategisk fokus 2011 – 2014 omhandlet mål, premisser og utfordringer for spesialisthelsetjenestetilbudet i Hedmark og Oppland, omhandler *Strategisk fokus 2025* utviklingsretning og fremtidig struktur for den somatiske spesialisthelsetjenesten i Sykehuset Innlandet. Høringsdokumentet tar utgangspunkt i 3 mulige scenarier for fremtidig somatisk sykehusstruktur.

Som en førende premiss for strategiarbeidet har styret vedtatt at det først og fremst skal tas utgangspunkt i strukturelle omstillingstiltak som vil gi merverdi for pasientene og som vil bidra til å fremme god kvalitet i behandlingen. Dette er også i tråd med Helse Sør-Øst sin forutsetning om at pasientenes behov skal være førende for struktur og innhold i tjenesten. Sykehuset Innlandet vil derfor spesielt be om høringsinstansenes vurderinger og innspill til hvilket av de 3 scenariene som vil være best egnet til oppfylle denne målsettingen.

Veien videre

Formålet med Strategisk fokus 2025 er å danne grunnlag for et prinsippvedtak om ønsket utviklingsretning for Sykehuset Innlandet med utgangspunkt i 3 scenarier som er utredet.

Det er lagt opp til at styret vil fatte prinsippvedtak om fremtidig somatisk sykehusstruktur i sitt møte 22. juni (valg av scenario). Når prinsippvedtak er fattet, vil det bli foretatt en mer detaljert utredning for å finne ut om ønsket utviklingsretning er mulig å gjennomføre.

I henhold til en planveileder for sykehusprosjekter fra Helsedirektoratet, vil det videre arbeidet blant annet bestå av en idefase og konseptfase. I disse fasene vil beslutningsgrunnlaget for prinsippvedtaket bli kvalitetssikret, og det vil bli foretatt en vurdering av om det valgte scenariet er:

- Relevant (oppfyller overordnede mål for helseforetaket)
- Gjennomførbart (kan gjennomføres innenfor finansielt handlingsrom)
- Levedyktig (helseforetakets økonomiske bæreevne kan opprettholdes)

I idefasen og konseptfasen vil ønsket scenario/utviklingsretning også bli vurdert opp mot alternative utviklingsretninger. Det vil videre bli foretatt utredning av miljøhensyn og transportbehov.

Nåværende utredningsfase frem til styrets prinsippvedtak er derfor grovmasket og overordnet. Dette gjelder spesielt de økonomiske vurderingene og vurderinger av areal- og investeringsbehov som fremgår av høringsdokumentets kapittel 3. Disse vurderingene/beregningene er utarbeidet for å skille scenariene fra hverandre, og ikke som underlag for et eventuelt byggeprosjekt.

Høringsprosessen

Sykehuset Innlandet vil stille seg positiv til å delta på høringsmøter, orienteringsmøter m.m. for å redegjøre nærmere for innholdet i høringsdokumentet.

For nærmere avtale kan det tas kontakt med administrasjonsleder Linda E. Nyfløt på e-post linda.nyflot@sykehuset-innlandet.no, tlf 62 33 30 02/47 89 91 95.

Eventuelle spørsmål til saken kan stilles til fagdirektør Hans Iver Børresen på e-post hans.iver.borresen@sykehuset-innlandet.no, (tlf 95 09 56 25), prosjektleder Toril Orrestad på e-post toril.orrestad@sykehuset-innlandet.no (tlf 48 26 00 16) eller administrerende direktør Morten Lang-Ree på e-post morten.lang-ree@sykehuset-innlandet.no (tlf 90 59 52 01).

Høringsdokumentet samt administrerende direktørs saksforelegg til styresak 007/2012 følger vedlagt. Vedlagt følger også oversikt over høringsinstanser. Høringsdokumentet er også lagt på forsiden av Sykehuset Innlandet sin nettside www.sykehuset-innlandet.no under menypunktet. På nettsiden finnes også underlagsdokumenter for høringsdokumentet.

Høringsuttalelser sendes til postmottak@sykehuset-innlandet.no med kopi til toril.orrestad@sykehuset-innlandet.no og merkes "Høringsuttalelse Strategisk fokus 2025".

Med vennlig hilsen

Bente H Mejdell
styreleder

Morten Lang-Ree
administrerende direktør

Høringsinstanser

STORTINGSREPRESENTANTER
Storberget, Knut Trettebergstuen, Anette Bredvold, Per Roar Breen, Thomas Vedum, Trygve Slagsvold, Gundersen, Gunnar Sønsterud, Tone Merete Andersen, Karin Rudihagen, Torstein Johansen, Morten Ørsal Hagebakken, Tore Wøien, Anne Tingelstad Thommessen, Olemic Hagen, Aksel Håheim, Stine Renate
REGIONRÅD
Regionrådet for Sør-Østerdal Regionrådet for Fjellregionen Regionrådet for Hamarregionen Regionrådet for Glåmdal Regionrådet for Hadeland Regional ledergruppe for Lillehammer-regionen Regionkontoret i Nord-Gudbrandsdal Regionrådet for Midt-Gudbrandsdal Regionrådet for Valdres Regionrådet for Gjøvik-regionen
FYLKESKOMMUNER
Hedmark fylkeskommune Oppland fylkeskommune
FYLKESMENNENE
Fylkesmannen i Hedmark Fylkesmannen i Oppland
BRUKERORGANISASJONER
Brukerorganisasjonene i Hedmark og Oppland - fylkesnivå
HELSETILSYNET
Helsetilsynet i Hedmark Helsetilsynet i Oppland

KOMMUNER HEDMARK OG OPPLAND

Alvdal kommune
Eidskog kommune
Elverum kommune
Engerdal kommune
Folldal kommune
Grue kommune
Hamar kommune
Kongsvinger kommune
Løten kommune
Nord-Odal kommune
Os kommune
Rendalen kommune
Ringsaker kommune
Stange kommune
Stor-Elvdal kommune
Sør-Odal kommune
Tolga kommune
Trysil kommune
Tynset kommune
Våler kommune i Solør
Dovre kommune
Etnedal kommune
Gausdal kommune
Gjøvik kommune
Gran kommune
Jevnaker kommune
Lesja kommune
Lillehammer kommune
Lom kommune
Lunner kommune
Nord-Aurdal kommune
Nord-Fron kommune
Nordre land kommune
Ringebu kommune
Sel kommune
Skjåk kommune
Søndre Land kommune
Sør-Aurdal kommune
Sør-Fron kommune
Vang kommune
Vestre Slidre kommune
Vestre Toten kommune
Vågå kommune
Østre Toten kommune
Øyer kommune
Østre Slidre kommune
Åmot kommune
Åsnes kommune
Holtålen kommune
Røros kommune

POLITISKE PARTIER OG FYLKESLAG

Hedmark Ap
Oppland Ap
Hedmark SV
Oppland SV
Hedmark V
Oppland V
Hedmark H
Oppland H
Hedmark FrP
Oppland FrP
Hedmark Krf
Oppland Krf
Hedmark Sp
Oppland Sp
Hedmark Pensjonistpartiet
Oppland Pensjonistparti
Team Elverum
By- og bygdelista Hamar
Oppland Fylkeslag
Hedmark Fylkeslag

FAGFORENINGER

Dnlf Hedmark
Dnlf Oppland
Norsk Psykologforening
Samfunnsviternes fagforening
NSF Hedmark
NSF Oppland
Forskerforbundet Hedmark
Forskerforbundet Oppland
NETF Oppland
NETF Hedmark
Norsk Fysioterapiforbund
Den norske kirkes presteforening
Akademikerforbundet
Utdanningsforbundet Hedmark
Utdanningsforbundet Oppland
Fagforbundet Hedmark
Fagforbundet Oppland
FO Hedmark og Oppland
EL & IT forbundet
Delta Hedmark og Oppland
Norsk Radiografforbund
NITO Hedmark
NITO Oppland
DNJ Hedmark Fylkesforening
DNJ Oppland Fylkesforening
Norsk Lektorlag
Samfunnsøkonomisk fagforening
Norsk Sivilingeniørers Forening
Det Norske Diakonforbund

DIVISJONER I SYKEHUSET INNLANDET

Randi Nordtorp Mølmen
Geir Kristoffersen
Rolf Kulstad
Oddbjørn Øien
Dagny Sjaatil
Gunn Gotland Bakke
Astrid Millum
Bård Are Bjørnstad
Beate Skedsmo
Øyvind Graadal

ARBEIDSGIVER FORENINGER

KS Hedmark
KS Oppland
NHO

ANDRE

Helse Sør-Øst
Brukerutvalget i Sykehuset Innlandet
Foretakstillitsvalgte og foretakshovedverneombudet
i Sykehuset Innlandet
Hovedarbeidsmiljøutvalget i Sykehuset Innlandet
Fagråd i Sykehuset Innlandet HF
Revmatismesykehuset
Pasient- og brukerombudet
Fylkesråd for funksjonshemmede Oppland
Fylkesråd for funksjonshemmede Hedmark
Eldrerådet i Oppland
Eldrerådet i Hedmark
Rådet for psykisk helse
Organisasjonen Voksne for Barn
Liv laga – organisasjon for svangerskaps-, fødsels- og
barnelomsorg
Helse Midt-Norge
Private avtalespesialister
Bygdeliste Stor Elvdal
Sykehusaksjonen i Oppland
Sykehusaksjonen i Hedmark

Strategisk fokus 2025

→ Høringsdokument

Innhold

1. Innledning	4
Oppdraget fra styret	4
Forutsetninger og avgrensninger	4
Utredningens formål	6
Viktige drivkrefter	6
2. Faglig vurderingsgrunnlag	8
Trygge og gode tilbud	8
God tilgjengelighet	11
Organisering som underbygger gode pasientforløp	12
3. Økonomisk vurderingsgrunnlag	14
Investeringsbehov	15
Driftsinnsparinger	16
Nåverdianalyser	16
4. Scenario 1	20
Behandlingstilbud i Scenario 1	20
Trygge og gode tilbud	20
God tilgjengelighet	21
Organisering som underbygger gode pasientforløp	21
God ressursutnyttelse	22
Samlet vurdering av Scenario 1	22
5. Scenario 2	24
Behandlingstilbud i Scenario 2A og 2B	24
Trygge og gode tilbud	24
God tilgjengelighet	25
Organisering som underbygger gode pasientforløp	25
God ressursutnyttelse	25
Samlet vurdering av Scenario 2	25
6. Scenario 3	28
Behandlingstilbud i Scenario 3A og 3B	28
Trygge og gode tilbud	28
God tilgjengelighet	29
Organisering som underbygger gode pasientforløp	29
God ressursutnyttelse	29
Mulighet til å ivareta universitetsfunksjoner eller bli universitetssykehus	30
Samlet vurdering av Scenario 3	30
7. Sammendrag	32

1. Innledning

Oppdraget fra styret

Styrevedtak

Styret for Sykehuset Innlandet HF vedtok 19. mars 2010 å utarbeide en strategi for utviklingen av spesialisthelsetjenesten i Innlandet for perioden 2011–2014 (Strategisk fokus 2011–2014)¹.

Arbeidet ble satt i gang for å gjennomgå struktur, organisering og faglig innhold for å sikre en robust og økonomisk bærekraftig spesialisthelsetjeneste i Innlandet årene fremover.

De utfordringene som Sykehuset Innlandet vil møte ble beskrevet i første runde av strategiprosessen i dokumentet «Strategisk fokus 2011–2014 Premisser, mål og utfordringer». Dokumentet var på bred høring både eksternt og internt i 2010, og det kom inn over hundre høringsuttalelser. Høringsrunden viste at det er stor enighet om det utfordringsbildet og de utviklingstrekk som helse-Norge og Sykehuset Innlandet står overfor.

På bakgrunn av dokumentet «Strategisk fokus 2011–2014» og innkomne høringsuttalelser til dette dokumentet, ga styret for Sykehuset Innlandet 1. april 2011 i sak 025-2011² administrerende direktør i oppdrag å utrede tre scenarier for en fremtidig somatisk sykehusstruktur i Innlandet. Styret gjorde følgende enstemmige vedtak:

1. På bakgrunn av en gjennomgang og drøfting av saken i styreseminar 31. mars 2011 vil styret be administrerende direktør igangsette utredning av følgende scenarier for fremtidig somatisk sykehusstruktur i Sykehuset Innlandet:

1. Videreutvikling av dagens nettverksmodell
2. To akuttsykehus i Mjøsregionen med desentraliserte lokalsykehus/LMS-tilbud (lokalmedisinske sentra).
3. Ett akuttsykehus i Mjøsregionen med desentraliserte lokalsykehus/LMS-tilbud (lokalmedisinske sentra).

For scenariene 2 og 3 forutsettes utredning av følgende to alternativer:

- A. Avvikling av sykehusene rundt Mjøsa (Gjøvik, Lillehammer, Hamar, Elverum) som ikke blir tillagt akutfunksjon
- B. Fortsatt aktivitet ved de sykehusene rundt Mjøsa (Gjøvik, Lillehammer, Hamar og Elverum) som ikke blir tillagt akutfunksjon.

Administrerende direktørs utredning skal munne ut i et nytt høringsdokument.

2. Styret vil understreke betydningen av at det parallelt blir arbeidet videre med de utfordringene som Sykehuset Innlandet står overfor på kort- og mellomlang sikt slik disse blant annet er beskrevet i administrerende direktør sitt saksforelegg i styresak 004-2011.
3. Styret ber om å bli holdt løpende orientert om den videre prosessen. Styret ber herunder om å få seg forelagt en sak for godkjenning av de sammenligningskriteriene som vil bli lagt til grunn ved utredning av de ulike scenariene.
4. Styret ber styreleder og administrerende direktør sikre at utredningen av scenariene blir bredt forankret og spesielt godt forankret hos eier.

Scenario 3 åpner for en ambisjon om å utvikle universitetsfunksjoner eller et eget universitetssykehus. Dette forankres også hos eier.

Forutsetninger og avgrensninger

Oppfølging av styrets vedtak om A- og B-alternativer

I utredningen blir det i en viss utstrekning foretatt et skille mellom A- og B-alternativene, men det er lagt hovedvekt på å tydeliggjøre forskjellene mellom hovedscenariene, jf. vedtakets pkt. 1.

Planhorisont/tidsperspektiv

I oppstarten av planprosessen ble det lagt til grunn en planhorisont for Strategisk fokus frem til 2014. Dette ble gjort for å følge Helse Sør-Øst RHF sin planhorisont.

Fordi Strategisk fokus skal være et planredskap med et langsiktig utviklingsperspektiv, vedtok styret i Sykehuset Innlandet i styresak 70-2011 at dokumentet gis en planhorisont frem til 2025, og at navnet endres til Strategisk fokus 2025.

¹ Styresak 021–2010 Revisjon av strategisk utviklingsplan – utarbeidelse av Strategisk fokus 2011–2014.

² Styresak 025-2011 Utredning av scenarier i forbindelse med Strategisk fokus 2011–2014.

Bakgrunnen for Strategisk fokus 2025

Strategisk fokus 2025 vil avløse gjeldende strategidokument for Sykehuset Innlandet, «Strategisk utviklingsplan 2009–2012», som ble vedtatt av styret i 2008.

I tillegg til å svare opp oppdrag fra Helse Sør-Øst, er utarbeidelse av Strategisk fokus 2025 også igangsatt ut fra en erkjennelse i Sykehuset Innlandet om at det er behov for en gjennomgang av struktur og innhold i tjenesten for å sikre en bærekraftig og robust spesialisthelsetjeneste i Hedmark og Oppland i årene fremover.

Som en førende premiss for strategiarbeidet, har styret vedtatt at det først og fremst skal tas utgangspunkt i strukturelle omstillingstiltak som vil gi merverdi for pasientene og som vil bidra til å fremme god kvalitet i behandlingen. Dette er også i tråd med Helse Sør-Øst sin forutsetning om at «pasientenes behov skal være førende for struktur og innhold i tjenesten».

Det er også viktig å etablere en sykehusstruktur som kan gi en bedre bruk av ressursene, slik at brukerne kan få de best mulige spesialisthelsetjenester innenfor de rammene som Sykehuset Innlandet til enhver tid rår over.

Utfordringer på kort og mellomlang sikt

I styrevedtaket, punkt 2 understrekes betydningen av at det parallelt med Strategisk fokus blir arbeidet videre med de utfordringene Sykehuset Innlandet står overfor på kort- og mellomlang sikt. Dette tidsperspektivet blir i utgangspunktet ivaretatt i Sykehuset Innlandet sin fireårige økonomiske langtidsplan.

Når styret har fattet vedtak om ny sykehusstruktur i juni 2012, vil det være behov for en grunnleggende gjennomgang av hva som kreves av tiltak og omstillinger i et kortsiktig og mellomlangsigte perspektiv. Dette vies ikke mer oppmerksomhet i foreliggende høringsdokument, men uavhengig av hvilket scenario som blir valgt må en være forberedt på nokså omfattende omstillingstiltak også i en mellomperiode frem til 2025.

Forholdet somatikk, psykisk helsevern og habilitering/rehabilitering

Styret i Sykehuset Innlandet vedtok i styresak 004-2011 at psykisk helsevern og rus skal utredes gjennom et eget prosjekt, «Prosjekt Psykisk helsevern 2011–2013». Psykisk helsevern vil derfor ikke være en del av arbeidet med Strategisk fokus 2025 i nåværende fase.

Fremtidige endringer i den somatiske sykehusstrukturen kan få betydning for organisering og struktur innenfor psykisk helsevern, rus. Dette vil bli vurdert etter at den fremtidige strukturen for somatiske sykehus er avklart. Det samme vil gjelde for fagområdene habilitering/rehabilitering og prehospitaltjenester (ambulansetransport og syketransport).

SI Tynset

I 2011 ble det satt i gang et utredningsarbeid i regi av Helse Midt-Norge RHF og Helse Sør-Øst RHF for å fremme samordningen av sykehustilbudet i Fjellregionen (Tynset- og Røros-området). Arbeidet vil avsluttes i løpet av 2012, og Sykehuset Innlandet vil

legge konklusjonene fra dette arbeidet til grunn for sin strategiske beslutning om organisering og struktur på sykehustilbudet i Nord-Østerdal/Fjellregionen.

I høringsdokumentet legges det til grunn at SI Tynset i denne omgang videreføres med samme funksjoner som i dag. I et 2025-perspektiv vil likevel innholdet måtte avstemmes i forhold til helsepolitiske føringer, krav fra eier, faglige utviklingstrekk og fremtidig pasientstrøm/-grunnlag.

SI Kongsvinger

Fremtidig innhold og struktur ved SI Kongsvinger er blant annet avhengig av hva som skjer med opptaksområdet Nes i Akershus. Befolkningen i Nes får nå sitt indremedisinske tilbud dekket av Kongsvinger sykehus. Dette tilsvarer et befolkningsgrunnlag på omlag 10.000 innbyggere. Opptaksområdet er midlertidig overført til Sykehuset Innlandet/SI Kongsvinger i påvente av avklaring av kapasiteten ved Akershus Universitetssykehus. Helse Sør-Øst har foreløpig ikke gitt føringer om hvordan Sykehuset Innlandet skal forholde seg til Nes som opptaksområde i et langsiktig perspektiv.

I høringsdokumentet legges det til grunn at SI Kongsvinger i denne omgang videreføres med samme funksjoner som i dag. I et 2025-perspektiv vil innholdet i lokalsykehusene måtte avstemmes i forhold til helsepolitiske føringer, krav fra eier, faglige utviklingstrekk og fremtidig pasientstrøm/-grunnlag.

Samhandling

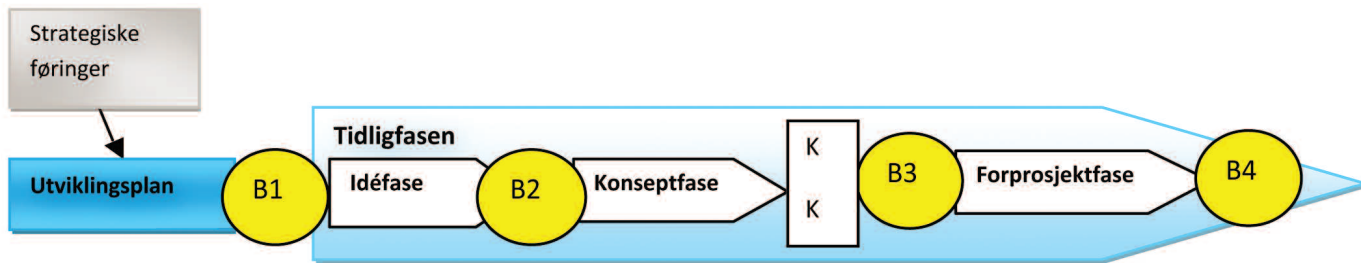
I alle scenariene ligger det til rette for arenaer for samhandling. Innenfor kommunehelsetjenesten kan samhandlingsarenaer inneholde legevakt, intermedial- og akuttenger. Samhandlingsreformen vil få innvirkning på spesialisthelsetjenestens organisering, innhold og omfang. Effekter av Samhandlingsreformen omtales flere steder i dokumentet. I og med at Samhandlingsreformen er helt i oppstarten, er det på nåværende tidspunkt vanskelig å overskue alle muligheter og konsekvenser av Samhandlingsreformen.

Lokalmedisinske sentra

Det legges til grunn at spesialisthelsetjenestetilbudet ved de lokalmedisinske sentrene på Otta og Fagernes videreutvikles i tråd med føringer i Samhandlingsreformen og fra Helse Sør-Øst om at «spesialisthelsetjenester som kan desentraliseres, skal desentraliseres». De lokalmedisinske sentrene vil representere en viktig del av spesialisthelsetjenesten for Innlandet i fremtiden og forutsettes utviklet videre i tråd med utviklingen av og forventningene til helsetjenesten for øvrig.

Avgrensning med hensyn til HMS-relaterte kriterier

I denne fasen er ikke HMS-relaterte kriterier drøftet spesielt. Ansatte arbeidsmiljø og andre HMS-forhold vil være sentralt i de neste fasene etter at prinsippvedtak om fremtidig sykehusstruktur er fattet. Forhold knyttet til arbeidsmiljøet inngår likevel i dokumentets drøfting av bemanning av vaktlinjer, mulighet for kompetanseutvikling, utdanning og forskning, hensiktsmessig bygg og utstyr for pasientbehandling m.v.

Figur: Tidligfaseplanlegging i sykehusprosjekter, veileder fra Helsedirektoratet

Utredningens formål

Utredningens formål er å danne grunnlag for et prinsippvedtak om ønsket utviklingsretning for Sykehuset Innlandet. Det legges opp til at styret for Sykehuset Innlandet skal fatte vedtak om valg av scenario i juni 2012.

I nåværende fase foretas ingen detaljert utredning av utviklingen innenfor enkeltfag. Det er de store og premissgivende forhold og fag som vurderes. Når prinsippvedtak er fattet, vil vedtaket følges opp i tråd med nasjonal veileder for sykehusplanlegging. I figuren over kan foreliggende utredningsdokument ses på som en strategi-/utviklingsplan for de delene av spesialisthelsetjenesten i Sykehuset Innlandet som dokumentet omhandler. Utviklingsplanen skal blant annet etterfølges av en idéfase, konseptfase og forprosjektfase.

Med bakgrunn i avgrensningene som er beskrevet over, handler Strategisk fokus 2025 i første omgang om å komme frem til en hensiktsmessig somatisk sykehusstruktur for Mjøsområdet (Elverum, Hamar, Gjøvik og Lillehammer).

I neste omgang vil det være nødvendig å også foreta tilpasning og omstilling av sykehusstrukturen i Fjellregionen og Kongsvingerregionen, og i tillegg fastsette strukturen for fagområdene psykisk helsevern, habilitering og rehabilitering, samt prehospitaltjenester. Det er naturlig at endelig avklaring av fremtidig struktur for disse sykehusene og fagområdene skjer etter at fremtidig somatisk sykehusstruktur for Mjøsområdet er fastsatt.

Viktige drivkrefter

I vurderingen av scenariene for Sykehuset Innlandet mot 2025 er det sett på flere drivkrefter som vil være førende for utviklingen av spesialisthelsetjenesten i årene fremover. De sterkeste endringsdriverne er:

- Befolkningsutvikling
- Sykdomsutvikling
- Medisinsk og teknologisk utvikling

I årene fremover vil befolkningen i aldersgruppen over 67 år øke vesentlig. Endringen i alderssammensetning vil føre til økning i forekomst av aldersrelaterte sykdommer som kreft, diabetes og demens. I tillegg vil det være en forventet økning i livstilsrelaterte sykdommer som rusmisbruk, KOLS og overvekt. Det forventes

også en økning i forekomst av psykiske lidelser. Bedre behandlingsmetoder gjør at flere kan leve lenger med sykdom.

Når andelen eldre øker, går andelen yrkesaktive som skal utøve og finansiere helsetjenestetilbudet relativt sett ned. Tilgang til arbeidskraft vil legge rammer for hva den offentlige helsetjenesten kan klare å utføre av oppgaver.

Forskning og medisinsk utvikling generelt bidrar til stadig flere og bedre behandlingsmuligheter. Den teknologiske utviklingen muliggjør nye former for diagnostikk og behandlingsmetoder. Dette er en utvikling som gjelder alle fagområder og som forventes å fortsette.

Avanserte behandlingstilbud er ikke mulig å gi uten medisinsk-faglig spesialisering. Sykehuset Innlandet er innen flere fagområder avhengig av større avdelinger og samarbeid mellom avdelinger og faggrupper for å sikre tilstrekkelig kvalitet på tilbudet. Kvalitet i behandlingen er avhengig av teamarbeid, godt organiserte pasientforløp og samarbeid på tvers av fagområder.

Det vil også skje en utvikling i de prehospitaltjenester (ambulansetjenesten). Kompetansekravene vil øke, og medisinsk-teknisk utstyr vil øke muligheten til å sette i gang behandling utenfor sykehus i flere situasjoner. Ambulanshelikopter er et viktig medisinsk tilbud som gir høykompetent og avansert behandling med kort utrykningstid.

Utbygging av infrastruktur, for eksempel vei, IKT, bredbånd og annen teknologi, vil gjøre at personer, utstyr og kompetanse blir mer mobile. Dette vil gi mulighet for bedre utnyttelse av begrensede ressurser, økt trygghet for pasientene og større fleksibilitet i tjenestetilbudet.

Foto: Siv Johanne Seglem

2. Faglig vurderingsgrunnlag

For å sikre en balansert utredning og avveining mellom de tre scenariene i et 2025-perspektiv, er det tatt utgangspunkt i fire definerte effektmål. Effektmålene peker på hva en ønsker å oppfylle ved en fremtidig somatisk sykehusstruktur.

Effektmålene er utledet av de strategiske målene for Sykehuset Innlandet, og samsvarer med målene i den nasjonale kvalitetsstrategien. De tre første effektmålene er knyttet til tilbudet til brukerne: «Trygge og gode tilbud», «God tilgjengelighet» og «Organisering som underbygger gode pasientforløp». Det fjerde effektmålet, «God ressursutnyttelse», omhandler personellressurser og økonomiske ressurser.

Til hvert effektmål er det knyttet et sett med vurderingskriterier. Disse er satt for å sikre en sammenlignbar og dermed mest mulig likeverdig gjennomdrøfting av de ulike scenarienes egnethet i forhold til de valgte vurderingskriteriene.

Effektmål og vurderingskriterier er forankret i styret for Sykehuset Innlandet, og består av:

1) Trygge og gode tilbud

- a. Organisering tilrettelagt for store pasientgrupper og de som bruker spesialisthelsetjenesten mest
- b. Høyt kompetansenivå
- c. Tilstrekkelig og oppdatert medisinskteknisk utstyr
- d. Hensiktsmessige behandlingsfasiliteter (bygg)
- e. Tilstrekkelig pasientgrunnlag til å kunne utføre spesialiserte funksjoner med god kvalitet
- f. Mulighet for å ivareta de lovpålagte oppgavene utdanning og forskning

2) God tilgjengelighet

- a. Forsvarlig reiseavstand ved akutt sykdom
- b. Akseptabel reiseavstand ved tilstander som ikke er akutte
- c. Tjenesten er til stede
- d. Transporttilbud, infrastruktur (vei, tog, buss)

3) Organisering som underbygger gode pasientforløp

- a. Samhandling/koordinering psykisk helse/TSB og somatikk
- b. Arbeidsfordeling mellom primær og spesialisthelsetjenesten
- c. Rasjonell pasientflyt innad i spesialisthelsetjenesten
- d. Forståelig organisering for henviser og pasient

4) God ressursutnyttelse

- a. Personell
 - i. Optimalisere bruk av ressurser ved at personell kan brukes til aktiv pasientbehandling fremfor passiv vaktberedskap
 - ii. Rasjonell bruk av tilgjengelig kompetanse
- b. Økonomi
 - i. Driftsmidler/ daglig drift
 - ii. Bygningsmessig utvikling og vedlikehold
 - iii. Medisinsk-teknisk utstyr

I dette kapitlet beskrives effektmålene og sentrale utviklingstrekk som påvirker vurderingen for valg av scenario. I utformingen av dokumentet har det vært naturlig å integrere effektmålet «God ressursutnyttelse» i beskrivelsen av effektmålet «Trygge og gode tilbud» i og med at sykehusets ressurser/kapital også omtales i dette kapitlet (personell/kompetanse, utstyr og bygg). I forhold til effektmålet «God ressursutnyttelse» er det også et eget kapittel om økonomisk vurderingsgrunnlag. Dette kapitlet tar for seg investeringsbehov og nåverdiberegninger av de ulike scenariene.

For utdypende beskrivelse av det enkelte vurderingskriterium og hvordan dette slår ut i det enkelte scenario, vises til «Strategisk fokus 2025» på nettsiden www.sykehuset-innlandet.no.

Trygge og gode tilbud

Målet er å organisere og strukturere spesialisthelsetjenesten slik at det legges til rette for et godt tjenestetilbud av høy faglig kvalitet. Pasientene forventer det beste, og Sykehuset Innlandet må gi et tjenestetilbud som står i forhold til disse forventningene.

Et opptaksområde på nærmere 400 000 innbyggere gir et godt utgangspunkt for å videreutvikle en god og robust spesialisthelsetjeneste med høy kvalitet og sterke fagmiljøer i et 2025-perspektiv.

Både pasienter, Sykehuset Innlandets eier Helse Sør-Øst RHF og tilsynsmyndigheter, vil i stadig større grad etter spørre resultatdata som kan dokumentere kvalitet. Dokumentert kvalitet vil i fremtiden være en forutsetning for å kunne etablere og beholde behandlingstilbud.

I et helsevesen med fritt sykehusvalg, vil muligheten for å dokumentere god kvalitet være vesentlig for at pasientene skal velge sykehus i eget opptaksområde.

I styresak 108-2008 fra Helse Sør-Øst, som omtales nærmere i punktet under, legges det til grunn at et sykehusområde normalt skal dekke 80–90 % av befolkningens behov for tjenester (selvdekningsgrad).¹ I Sykehuset Innlandet ligger selvdekningsgraden i dag i denne størrelsesorden.

Føringer fra helsemyndigheter og eier

Styresak 108-2008 i Helse Sør-Øst gir føringer for hvordan kvaliteten i tjenestene kan bedres i tråd med nasjonal kvalitetsstrategi. Fra styresaken refereres:

Organisering av akutfunksjoner og prehospitaltjenester

Akutfunksjoner for kirurgi, ortopedi og andre spesialiserte funksjoner skal som hovedregel samles under en ledelse og fortrinnsvis på ett sted i hvert sykehusområde.

Akuttmottak og akuttmedisinske behandlingsskjeder skal bemannes og organiseres for å sikre kvalitet i initial sortering/prioritering (triage), diagnostikk, behandling og pasientflyt.

Det skal sikres effektive og trygge prehospitaltjenester med høy kvalitet og tilstrekkelig kapasitet, som understøtter den funksjonsdeling som etableres innenfor det enkelte sykehusområde og i regionen som helhet. Helse Sør-Øst vil gjennomføre en regional utredning av organiseringen av prehospitaltjenester.

Organisering av spesialiserte områdefunksjoner og regionale funksjoner

Spesialiserte områdefunksjoner skal som hovedregel samles ett sted innenfor et sykehusområde. Regionale funksjoner skal som hovedregel samles ett sted i regionen.

Ved lokalisering av spesialiserte område- og regionale funksjoner må det tas hensyn til pasientenes behov gjennom en samlet faglig kvalitetsvurdering, faglige avhengigheter og ressursvurderinger.

I sykehusområder der lokale forhold ikke ligger til rette for samling av spesialiserte funksjoner ett sted, må faglig kvalitet og effektiv ressursbruk ivaretas gjennom andre tiltak.

Med «områdefunksjoner» menes spesialiserte funksjoner som bare skal være på ett sted i hvert sykehusområde, for eksempel karkirurgi, urologi, nevrologi og hematologi.

I etterkant av styresak 108-2008 har det kommet mer detaljerte føringer innenfor noen enkeltområder.

I den nasjonale rapporten «Organisering av behandling av alvorlig skadde pasienter – Traumesystem»,² påpekes avhengigheten mellom forskjellige fag ved sykehus som mottar hardt skadde. Føringene er gjort gjeldende for helseforetakene i Helse Sør-Øst.

Videre vises til Helsedirektoratets veileder «Et trygt fødetilbud. Kvalitetskrav til fødselsomsorgen» fra 2010³, hvor det fastsettes

faglige kvalitetskrav for fødestuer, fødeavdelinger og kvinneklinikker. Sykehuset Innlandet har i dag fødestuer og fødeavdelinger, men ikke noe fødetilbud med status som kvinneklinikk. Det er imidlertid en vedtatt målsetting å etablere minst én kvinneklinikk i Sykehuset Innlandet.

Det vises også til styresak 085-2010 i Helse Sør-Øst hvor krav til organisering av kreftomsorgen gjennomgås. I styresaken vises det til at det i fremtiden vil være behov for spesialisert medisinsk kompetanse og utstyr utover det som i dag finner ved lokalsykehusene.

Det vil bli stilt større krav til at flere fagpersoner samarbeider om behandlingen av kreftpasienter. For eksempel at kreftlege, røntgenlege, kirurg og patolog samarbeider i team når det gjelder behandlingsopplegget.

Avhengighet mellom fagområder

Avhengigheten mellom indremedisin og kirurgi er en sentral problemstilling i strukturdiskusjonen. Faggruppe for indremedisin i Sykehuset Innlandet uttalte våren 2010 følgende i forbindelse med oppstarten av dette strategiske arbeidet: «En akutt medisinsk avdeling må ha nødvendige samarbeidspartnere, så som anestesi/intensiv, laboratorieservice, billeddiagnostikk og gastrokirurgi, tilgjengelig på døgnbasis ved samme geografiske sted.»⁴

I Nasjonal helse- og omsorgsplan (2011–2015) – Meld. St. 16 (2010–2011), åpner helsemyndighetene opp for at det skal kunne tilbys akutfunksjoner i indremedisin uten at full kirurgisk beredskap er tilgjengelig på samme sted: «Lokalsykehus med akutfunksjon må som et minimum ha indremedisinsk akuttberedskap, samt kompetanse til å utføre enklere kirurgiske prosedyrer på døgnbasis.»

Akutfunksjonene i kirurgi og indremedisin har gjensidig nytte av samlokalisering. Disse store fagene legger grunnlag for fagmiljøer som også involverer andre fag slik som anestesi/intensivmedisin, billeddiagnostikk og laboratoriefag. Det kan også argumenteres for nytte av samlokalisering mellom andre fag enn disse.

Ved oppgavefordeling hvor et sykehus mister ett fagfelt, kan det være risiko for at andre fagmiljøer svekkes. For eksempel vil fjerning av kirurgi kunne få konsekvenser for gjenværende anestesi og indremedisin.

Behovet for samling av spesialisert medisinsk virksomhet avhenger av den medisinske utviklingen. Det foregår både samling og desentralisering parallelt. Utredning og behandling som i dag er samlet regionalt kan bli desentralisert på et senere tidspunkt.

¹ Styresak 108-2008 Omstillingsprogrammet. Innsatsområde 1 hovedstadsprosessen.

² Rapporten av 09.10.07, heretter omtalt som den nasjonale traumerapporten, er utarbeidet av en arbeidsgruppe nedsatt av de fire regionale helseforetakene, ble behandlet av de adm. direktører i RHF'ene i 2008, og implementert i alle helseforetak i Helse Sør-Øst i 2010.

³ Rapport IS 1877 utgitt av Helsedirektoratet i desember 2010.

⁴ Sluttrapport tilgjengelig på Sykehuset Innlandets nettsider: «Strategisk fokus 2011–14 Indremedisinsk gruppe, ferdigstilt 15. juni 2010, s. 1 («Oppsummering av gruppens konklusjon»).

Sykehuset Innlandet må etablere en struktur som gjør det mulig å beholde tjenester som forutsettes samlet. Videre er det viktig å ha en struktur som gjør Sykehuset Innlandet i stand til å ta over regionale funksjoner som blir overført til områdesykehusnivå.

De vanlige problemstillinger

Beskrivelsene over viser at utviklingen av den spesialiserte medisinen på mange måter er førende for sykehusstrukturen gjennom behov for samling av funksjoner.

Samtidig er det viktig å planlegge for vanlige problemstillinger som ikke krever høyt spesialisert kompetanse. Dette gjelder mange pasienter som kan ivaretas på lokalsykehus med vanlig utstyr og generell kompetanse.

Kronisk syke og eldre med sammensatte lidelser er store pasientgrupper som kan ha behov for en bred faglig tilnærming. Pasienter med antatt enkelt behandlingsbehov kan vise seg å ha behov for, eller utvikle behov for, høyt spesialisert behandling. Slik behandling er ikke mulig å gi ved alle sykehusene i en modell der funksjonene er fordelt på forskjellige steder.

Når breddekompetansen¹ skal ivaretas av team, stiller dette krav til gode samarbeidsrutiner og god pasientflyt. Generelt kan det hevdes at jo flere personer og enheter som skal samarbeide om behandlingen, desto mer ressurser må brukes på intern koordinering. Hvor skjæringspunktet mellom nytte av samling og ulemper knyttet til en stor og kompleks enhet ligger, avhenger av en rekke forhold. Det er foretatt en del internasjonal forskning på hva som er hensiktsmessig sykehusstørrelse, men konklusjonene er ikke entydige.

I forhold til Samhandlingsreformen er målsetningen at mer av de «alminnelige» behandlingstilbudene, også de akutte, skal kunne gis i kommunene. Hvordan dette vil påvirke etterspørselen av spesialisthelsetjenesten er foreløpig usikkert. Det er imidlertid grunn til å anta at relativt sett flere av innleggelsene vil være akutt alvorlig syke pasienter med behov for høyt spesialisert kompetanse hvor generell kompetanse alene ikke vil være tilstrekkelig.

Brukernes forventninger

Brukerutvalget i Sykehuset Innlandet har klare forventninger til Sykehuset Innlandet. I høringsuttalelsen til innledende runde av Strategisk fokus, datert 11. november 2010, fremheves følgende:

«I årene som kommer vil det bli stadig flere eldre. Utfordringen blir å skape fagmiljøer som er robuste nok til å håndtere fremtidig behandling. Det blir flere eldre med multidiagnoser. Disse må kunne forvente å bli behandlet på ett sted og med god kvalitet.»

«Kvaliteten og mulighetene må være slik at befolkningen ønsker å bli behandlet ved eget helseforetak.»

«Rådet mener det er best for brukeren at det bygges opp store og robuste fagmiljøer med høy kompetanse og som blant annet kan utdanne eget helsepersonell og ikke minst drive forskning på et høyt nivå. Vi mener det er viktig at fagmiljøene ikke brytes opp i mange små, og kanskje sårbare enheter.»

«For å kunne utnytte mulighetene med den nye teknologien mener vi det er viktig med store og robuste miljøer som vil tiltrekke seg fagfolk. Nyutviklet teknologi er ressursbesparende, men samtidig kunnskapskrevende. Fremtidig mål må være bærekraftig både i forhold til utvikling og økonomi. Brukerens behov må være førende for prioritering og tilrettelegging. Endringer må forutsette forbedring av behandling og kortere ventetid, samt prosedyrer, lokaler, utstyr og pleie som har pasienten i sentrum.»

I en planlagt behandlingssituasjon er det rimelig å anta at de fleste pasientene vil akseptere en relativt lang reiseavstand dersom de vet at de vil få et godt behandlingstilbud når de kommer frem til sykehus. I et helsevesen med fritt sykehusvalg, vil det alltid være en mulighet for pasientene å velge sykehus utenfor eget opptaksområde.

Dersom Sykehuset Innlandet skal opprettholde/øke dekningsgraden, må dagens gode kvalitet opprettholdes og videreutvikles.

Kompetanse, rekruttering og bemanning

For å kunne tilby trygge og gode tilbud til pasientene, må Sykehuset Innlandet rekruttere, utvikle og beholde medarbeidere med riktig og god kompetanse.

Frem mot 2025 ventes det å bli mangel på helsefagarbeidere og sykepleiere, spesielt jordmødre, anesthesi- og operasjonssykepleiere. Tilgang på leger ventes å være tilfredsstillende fram mot 2020, forutsatt at Sykehuset Innlandet selv bidrar til utdanning og spesialisering. Det vil likevel bli behov å styrke kompetansen blant annet innen onkologi (kreftmedisin), indremedisin, eldremedisin, radiologi, fysikalsk medisin og rehabilitering.²

I samhandlingsreformen forutsettes at en større andel av helsepersonell rekrutteres til kommunene i stedet for til spesialisthelsetjenesten. Dette vil bidra til å forsterke spesialisthelsetjenestens rekrutteringsutfordring.

Utdanning av helsepersonell er en lovpålagt oppgave for helseforetak. Utdanningen er ulikt organisert for de forskjellige helsepersonellgruppene. Det er en erfaring at den beste måten å sikre rekruttering av helsepersonell på, er å utdanne dem i eget foretak. For eksempel vil det være slik at jo større del av spesialistutdanningen for leger som kan utføres i eget foretak, desto større er sannsynligheten for at de blir værende etter endt spesialistutdanning.

I dag er det kun innen hovedspesialitetene psykisk helsevern og fysikalsk medisin og rehabilitering at Sykehuset Innlandet tilbyr hele utdanningsforløpet.

Med flere sykehus med akuttfunksjoner vil en binde opp mye personalressurser i hvilende vaktordninger som i prinsippet kunne vært benyttet til aktiv pasientbehandling. I en situasjon med økende pasienttilgang, knappe personalressurser og mangel på

¹ Med breddekompetanse menes kunnskap, kompetanse og teknologi som kreves for å helhetlig ivareta en pasient med en uavklart eller sammensatt problemstilling med et bred faglig perspektiv.

² Rapport fra Helse Sør-Øst RHF fra 2011: «Arbeidskraft og kompetanse mot 2020. Sentrale faktorer som påvirker behovet for arbeidskraft og kompetanse».

kompetanse, er det viktig å anvende en så stor andel ressursene som mulig til aktiv pasientbehandling.

Oppretting av vaktlinjer innenfor grenspesialiteter gir en faglig merverdi og en bedre kvalitet på behandlingen, men representerer også en kostnad. I en oppdelt sykehusstruktur med flere akutt-sykehus, vil det være vanskelig å ha tilgang på tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å kunne ha vaktlinjer innenfor grenspesialiteter ved alle sykehusene.

Forskning

Forskning er en lovpålagt oppgave. I årlig melding til Helse- og omsorgsdepartementet skriver Helse Sør-Øst RHF at «foretaksgruppen bruker totalt tre prosent av budsjettet til dette formålet. Det er et mål at samlet ressursinnsats innen ti år (2018) skal trappes opp til fem prosent av totalbudsjettet».

Forskning bidrar til forbedring av pasienttilbud. Mulighet for å drive forskning virker også rekrutterende på personell.

Uavhengig av fremtidig struktur, vil Sykehuset Innlandet med ledelsesforankring og god organisering kunne sikre god forskningsaktivitet.

Styret i Sykehuset Innlandet legger til grunn i sak 025-2011 at «Scenario 3 åpner for en ambisjon om å utvikle universitetsfunksjoner eller et eget universitetssykehus». Dette omtales under Scenario 3 i kapittel 6.

Medisinsk-teknisk utstyr

Moderne diagnostikk og behandling forutsetter i økende grad oppdatert medisinsk-teknisk utstyr (MTU). Den medisinsktekniske utviklingen vil fortsette, og Sykehuset Innlandet bør helst ligge i front.

Også teknologiutvikling innenfor andre områder vil bidra til å utvikle spesialisthelsetjenesten. Anvendelse av ny teknologi som robotteknologi, nanoteknologi, sensor- og sporingsteknologi vil også gi flere nye muligheter innenfor medisinen.

Sykehuset Innlandet står overfor en betydelig utfordring i å erstatte og fornye medisinsk-teknisk utstyr. Det er et stort investeringsmessig etterslep til medisinsk-teknisk utstyr, jf. styresak 045-2011 i Sykehuset Innlandet.

Sykehuset Innlandet har også en sykehusstruktur som er meget utstyrskreven. En sammenligning av ressursbruk innen bildediagnostikk, blant annet røntgen, mellom helseforetak i Helse Sør-Øst understreker dette:

- SI har høyt antall medisinske utstyrsenheter og således relativt få innbyggere per MTU-enhet.
- SI har foretaksgruppens høyeste årlige reinvesteringsbehov knyttet til MTU.
- SI er det foretaket i foretaksgruppen som bruker høyest antall årsverk til bildediagnostikk.

De siste ti årene har investeringer i medisinsk-teknisk utstyr i Sykehuset Innlandet ligget langt under avskrivningsnivået.

Dagens struktur og driftsform gir ikke nok midler til investeringer slik at foretaket på en tilfredsstillende måte kan følge med i den teknologisk utviklingen innenfor medisinsk-teknisk utstyr.

Dersom Sykehuset Innlandet skal ha mulighet til å være i front og følge med i den medisinske utviklingen slik som pasientene forventer, vil det være behov for en betydelig fornying og oppgradering av medisinsk-teknisk utstyr. Dette gjelder også annet teknisk utstyr.

Hensiktsmessige bygg

Dagens sykehus er bygget for en annen tid, med vekt på plass til pleie og overnatting. Sykehusenes rolle vil endre seg. Pleieoppgaver vil i større grad bli et kommunalt ansvar. Fremtidens sykehus vil være mer rettet mot diagnostisering, utredning og spesialisert behandling. Dette innebærer at fremtidens sykehus vil ha behov for mindre areal til overnatting og pleie, og mer areal til utredning og behandling.

Medisinen er i kontinuerlig utvikling, og behov, krav og forventninger vil endre seg raskere. Det er derfor viktig med fleksible sykehusbygg som kan tilpasses endrede behov.

God tilgjengelighet

God tilgjengelighet oppfattes ofte som et spørsmål om geografisk nærhet til sykehus. I høringsdokumentet drøftes både forsvarlig reiseavstand ved akutt sykdom, og akseptabel reiseavstand ved tilstander som ikke er akutte.

Responstider ved akutt sykdom/skade

Prehospital responstid er definert som tiden fra meldt behov til ambulans er fremme hos pasienten. Spesifiserte krav til responstid er ikke nedfelt i lov/forskrift. I bakgrunnsarbeidet for NOU 1998:9 «Hvis det haster... Faglige krav til akuttmedisinsk beredskap», er det angitt en målsetting om av 90 % av befolkningen i tettbygde strøk skal nås innen 12 minutter og at befolkningen i griskrendte strøk skal nås innen 25 minutter. Største del av områdene i Innlandet faller inn under kravet på 25 minutter.

Bilambulanser og ambulanshelikoptre er utstyrt med diagnostiske hjelpemidler for en del akutsituasjoner, og kan iverksette sykdomsbegrensede og livreddende behandling før ankomst til sykehus. Andre tilstander kan ikke diagnostiseres i tilstrekkelig grad før ankomst til sykehus.

Ankomst til sykehus innen en halvtime vil for mange tilstander være optimalt, og innen en time godt nok for de fleste. For store deler av Norge er transporttiden ikke innenfor disse grensene. Det er den derimot for store deler av befolkningen i Innlandet.

I forhold til responstid er lokalisering av ambulanser således mer utslagsgivende enn valg av sykehusstruktur. Forsvarlig reiseavstand, og dermed reisetid for akuttpasienter, må vurderes ut fra den samlede tid som medgår fra behov er oppstått til hjelp med riktig/relevant behandlingstilbud på sykehus kan tilbys.

Samlet tid fra meldt behov til pasienten er fremme ved kvalifisert behandlingstilbud i sykehus, påvirkes av både sykehusstruktur/avstand til sykehus og det faglige tilbudet som gis på sykehusene. Forsvarlig reiseavstand avhenger derfor av mer enn antall kilometer mellom stedet hvor pasienten hentes og nærmeste sykehus.

God tilgang på luftambulansetjeneste vil være et viktig tilbud for å sikre kort transporttid ved akutte hendelser. En ny luftambulansbase sentralt i Mjøsområdet nært befolkningstette områder og med akseptabel flytid til østlige og nordlige deler av opptaksområdet som er dårligst dekket i dag, vil representere en betydelig bedring i den akuttmedisinske beredskapen, uavhengig av valg av scenario.

Tilgjengelighet ved tilstander som ikke haster

En pasient med en kronisk lidelse som har behov for ukentlig kontakt med spesialisthelsetjenesten, har naturlig nok en annen oppfatning av «akseptabel» reiseavstand enn en pasient som kun har behov for kontakt med spesialisthelsetjenesten et fåtall ganger, eller i en avgrenset periode. Hvor mye tid som brukes til å forflytte seg mellom hjem og behandlingseenhet er viktig for opplevelsen av et godt tilbud.

«Akseptabel» reiseavstand for de pasientgruppene som ikke har behov for hyppig kontakt, er ivare tatt i alle scenariene. Dette begrunnes ut fra følgende betraktninger: Hovedparten av pasientgrunnlaget er i Mjøsregionen. En forlenget reisevei på mellom 20–50 minutter for å få en ikke akutt tilstand utredet og behandlet et fåtall ganger, anses ikke å representere noen vesentlig ulempe for pasientene.

Nærhet og kvalitet

Det som i stor grad skiller scenariene, er muligheten til å innfri kriteriet «Tjenesten er til stede». Brukerorganisasjonene er tydelige på at nærhet ikke bare handler om avstand til et sykehus i seg selv, men om nærhet til kvalitativt god behandling.

I høringsuttalelsen til Brukerutvalget er det understreket at «Med dagens teknologi og en godt utbygd ambulansetjeneste, herunder luftambulans, vil nærhetsbegrepet i større grad, bli knyttet til det sykehuset som kan gi best behandling.»¹

Gevinsten ved å ha mange akutenheter i Innlandet må avveies mot gevinsten ved å kunne samle kompetanse og medisinsk-teknisk utstyr som bidrar til å heve kvaliteten.

Som vist under effektmålet «Trygge og gode tilbud», må stadig flere behandlingstilbud samles til færre steder for å kunne sikre god kvalitet. Dette innebærer at ikke alle sykehus kan gi de samme tilbud til pasientene. Som konsekvens, vil det derfor ikke alltid være slik at det sykehuset som ligger nærmest der pasienten bor eller nærmest et ulykkesstedet i geografisk avstand, er det rette sykehuset til å ta imot pasienten.

Organisering som underbygger gode pasientforløp

Helse Sør-Øst har pålagt Sykehuset Innlandet å legge til rette for helhetlige pasientforløp. Dette omtales blant annet i Strategisk utviklingsplan 2009–2012 for Sykehuset Innlandet:

«Et av de sentrale målene innenfor nasjonal helsepolitikk er å styrke samhandlingen mellom tjenestenivåene, sikre helhetlige og koordinerte pasientforløp og behandling på laveste effektive omsorgsnivå (LEON-prinsippet). Spesialisthelsetjenesten har en lovfestet plikt til å bistå kommunehelsetjenesten med råd/veiledning og kompetanseoppbygging.»

Pasientforløp handler om samhandling både mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten, og innad i spesialisthelsetjenesten. Utvikling av samhandlingsarenaer i kommunal regi er en forutsetning uavhengig av scenariovalg.

Det vil bli faglige og innholdsmessige forskjeller på sykehusene avhengig av valg av scenario. Kort avstand mellom bosted og sykehus er en positiv faktor så fremt sykehuset har nødvendig kompetanse, bemanning og utstyr til å undersøke og behandle pasienten.

Samhandling med primærhelsetjenesten er en naturlig del av den daglige kliniske virksomheten i avdelingene. Samhandling vil i fremtiden også være deltakelse i samhandlingsarenaer utenfor sykehusene, noe som vil representere en endring i arbeidsmåte og være ressurskrevende. Nærhet til samhandlingsarena vil kunne påvirke muligheten til å delta. De forskjellige scenariene drøftes i forhold til evne til å delta på samhandlingsarenaer.

Når det gjelder koordinering av psykisk helsevern og somatiske tjenester, har en i utredningen lagt til grunn at det vil være mulig å få til god samhandling i alle scenarier. Det pågår en utredning av Psykisk helsevern i et eget prosjekt, derfor vil samhandling mellom psykisk helsevern og somatikk bli utredet i neste fase.

¹ Høringsuttalelse av 11.11.2010, s. 2.

3. Økonomisk vurderingsgrunnlag

Strategisk fokus 2025 og utredning av fremtidig organisering av de somatiske sykehusene i Sykehuset Innlandet er i en tidlig fase. De økonomiske anslagene i dette kapitlet er basert på overordnede data. Vurderinger av areal- og investeringsbehov er gjennomført for å skille scenariene areal- og investeringsmessig fra hverandre, og ikke som underlag for et eventuelt byggeprosjekt eller driftsøkonomiske beregninger.

Usikkerhet og forutsetninger

Usikkerheten anslås å være i størrelsesordenen +/-20 %. Usikkerheten er i hovedsak knyttet til følgende forhold:

- Arealberegninger er basert på overordnede data og kun inndelt i hovedspesialiteter.
- Organisering av støttefunksjoner er ikke klarlagt, og dimensjoneringen er derfor gjort forholdsmessig, basert på erfaringstall.
- Faktisk befolkningsutvikling i perioden representerer en usikkerhet.
- Effekter av samhandling er kun estimert ut fra erfaringstall i fire referanseprosjekter
- Arealestimatene er grove, og viser programareal gitt nybygging av sykehusarealer.
- Faktiske oppgraderingsbehov og -kostnader, samt nybyggkostnader og driftsmessige innsparinger
- Salgsgevinst er kun basert på kr/kvm tomt.
- Det vil være usikkerhet knyttet til tomteforhold og reguleringsplaner i de scenarier hvor utbygging av eksisterende bygningsmasse er påkrevet.
- Ulempe- og følgekostnader påvirkes av den konkrete prosjektgjennomføringen, som planlegges i senere faser.

Utgangspunktet for arealberegningene er datagrunnlag i form av pasientaktivitet og bemanning i 2010, for hvert av de seks sykehusenhetene i Sykehuset Innlandet. Pasientdata er deretter aldersfordelt på opphold, liggedager, dagbesøk og poliklinikk for hver hovedspesialitet.

Fremskriving av pasientaktiviteten til 2025 er basert på følgende forutsetninger:

- Demografisk utvikling for Hedmark og Oppland for de valgte aldersgrupper frem til 2025 basert på befolkningsdata fra Statistisk Sentralbyrå
- Omstilling av inneliggende pasienter til dagbehandling og innleggelse i observasjonsseng på følgende måte:
 - 75 % av elektive inneliggende pasienter med opp til to døgnliggetid overføres til dagbehandling. Disse pasientene får også et poliklinisk besøk.
 - 75 % av øyeblikkelig hjelp-pasienter med opp til to døgnliggetid overføres observasjonsseng i akuttmottak. 60 % av disse utskrives fra observasjonsseng, og resten (40 %) overføres til ordinær seng.
- Resterende liggedager etter fradrag for de pasienter som overføres til dagbehandling og observasjon reduseres med ytterligere 20 %.

Ved beregning av arealbehovet er 40 % av den totale dag-/polikliniske aktiviteten lagt til sykehusene uten akuttfunksjon i scenariene 2B og 3B.

Arealbehov

For å kunne anslå investeringsbehovet er det foretatt arealberegninger. Beregningene er dokumentert i vedlegg. Tabellen nedenfor viser nåværende bruttoarealer som er utgangspunktet for beregningene, jf. Multiconsults kartlegging i 2008.

Tabell 1

Sykehus	Nåværende bruttoareal somatikk	Hab/rehab	Total
Hamar	20 809	5 631	26 440
Elverum	48 239	0	48 239
Gjøvik	52 808	2 217	55 025
Lillehammer	61 826	4 530	66 356
Kongsvinger	22 410	0	22 410
Tynset	12 822	0	12 822
Total	218 914	12 378	231 292

For å kunne beregne arealbehov per scenario må konkret geografisk plassering og bygninger kunne identifiseres. Dette innebærer at man for å komme frem til arealbehov per scenario har plassert akutfunksjoner, elektive funksjoner og dag- og poliklinikkfunksjoner i forskjellige tenkelige løsninger.

Investeringsbehov

Anslagene knyttet til investeringsbehov tar utgangspunkt i:

- Nåværende bruttoareal på de fire sykehusene¹
- Fremtidig beregnet brutto arealbehov i de ulike scenariene²
- Behov for nybygg, ombygging, oppgradering eller avhending per sykehus³
- Forutsetninger om kostnader⁴

Alt grunnlagsmateriale og anslag er dokumentert i vedlegg.

For å beregne mulig salgsgevinster, er tomteareal benyttet. Dagens tomteareal per sykehus er vist nedenfor.

Tabell 2

Geografisk sted	Tomteareal m ²
Sykehuset Innlandet Elverum	70 690
Sykehuset Innlandet Hamar	16 064
Sykehuset Innlandet Gjøvik	32 965
Sykehuset Innlandet Lillehammer	53 578

Tabellen nedenfor viser ulike alternativ innenfor hvert scenario som det er foretatt beregninger i forhold til.

¹ Areal tall hentet fra Multiconsults rapport, 21. februar 2008

² Hospitalitet, 6. januar 2012

³ Ut fra valgte forutsetninger om lokalisering av akutfunksjoner, samt vurdering av bygnings-tekniske forhold, Multiconsults rapport 21. februar 2008.

⁴ Basert på erfaringstall fra nyere byggeprosjekter, herunder nytt østfoldsykehus.

Tabell 3

Scenario	Beskrivelse innhold
1-1	Akuttsykehus Hamar – nybygg akuttsykehus Gjøvik og Lillehammer – oppgradering sykehus Elverum – middels ombygging, avhending av Hamar
1-2	Akuttsykehus Elverum – nybygg og lett ombygging, akuttsykehus Gjøvik og Lillehammer – lett ombygging, sykehus, elek/dag/pol Hamar – nybygg, avhending av Hamar
2A	To akuttsykehus ikke lokalisert – nybygg, avhending av de fire eksisterende mjøssykehusene
2B-1	Akuttsykehus Hamar – nybygg, akuttsykehus Lillehammer – nybygg og lett ombygging, sykehus elek/dag/pol Elverum – middels ombygging, sykehus dag/pol Gjøvik – middels ombygging, avhending av Hamar, mulig delsalg ved Elverum og Gjøvik pga lite utnyttet bygningsmasse
2B-2	Akuttsykehus Elverum og Gjøvik – nybygg og lett ombygging, sykehus elek/dag/pol Hamar – middels ombygging, sykehus dag/pol Gjøvik – middels ombygging, mulig delsalg ved Hamar og Lillehammer pga lite utnyttet bygningsmasse
2B-3	Akuttsykehus Hamar – nybygg, akuttsykehus Lillehammer – nybygg, sykehus elek/dag/pol Elverum – middels ombygging, sykehus dag/pol Gjøvik – middels ombygging, avhending av Hamar, mulig delsalg ved Elverum og Gjøvik pga lite utnyttet bygningsmasse
2B-4	Akuttsykehus Hamar – nybygg, akuttsykehus Gjøvik – nybygg og lett ombygging, sykehus elek/dag/pol Elverum – middels tung ombygging, sykehus dag/pol Lillehammer – middels ombygging, avhending av Hamar, mulig delsalg ved Elverum og Lillehammer pga lite utnyttet bygningsmasse
2B-5	Akuttsykehus Elverum og Gjøvik – nybygg og lett ombygging, sykehus elek/dag/pol Hamar – nybygg, sykehus dag/pol Lillehammer – middels ombygging, avhending av Hamar, mulig delsalg og Lillehammer pga lite utnyttet bygningsmasse
2B-6	Akuttsykehus Elverum og Lillehammer – nybygg og lett ombygging, sykehus elek/dag/pol Hamar – middels ombygging, sykehus dag/pol Gjøvik – middels ombygging, mulig delsalg Hamar og Gjøvik pga lite utnyttet bygningsmasse
3A	Ett nybygg. Ingen lokalisasjon valgt, avhending og salg av alle de eksisterende sykehusene
3B	Ett akuttsykehus i nybygg. Ingen lokalisasjon valgt, middels ombygging av sykehusene i Elverum, og på Lillehammer, Gjøvik og Hamar

Salgspotensial

I de ulike scenariene vil det være salgspotensial knyttet til eiendommene, og det er tatt med i anslagene. Dette er presentert i vedlegg.

Investeringsbehovene fremgår av en etterfølgende tabell under punktet nåverdianalyser.

Det er grunn til å bemerke at Sykehuset Innlandet har et betydelig investeringsmessig etterslep knyttet til medisinsk-teknisk utstyr. Gjennomgående alder på medisinsk-teknisk utstyr er drøyt ti år. Utstyrskostnader er ikke særskilt beregnet i dette dokumentet. Utredning av utstyrsbehov tilhører senere faser. I beregningene vil investeringssetterslepet knyttet til utstyr i noe større grad bli fanget opp i scenarier som innbefatter nye bygg enn i scenarier som baserer seg på videre bruk av eksisterende bygg.

Driftsinnsparinger

Det er laget et anslag på innsparingspotensial ved etablering av ett sykehus i Innlandet, basert på tilsvarende beregninger i nytt østfoldsykehus. I tillegg er det gjort anslag med utgangspunkt i to andre metoder. Anslagene følger i vedlegg.

Sykehuset Innlandet har valgt å benytte beregningene knyttet til nytt østfoldsykehus som grunnlag i høringsdokumentet. Dette fordi disse beregningene er grundig gjennomgått som en del av beslutningsprosessen fram til vedtak om å bygge dette sykehuset.

Beregnet besparelse bygger på forholdstallet mellom befolkningsgrunnlaget for nytt østfoldsykehus og befolkningsgrunnlaget for nytt sykehus i Innlandet. Tallet er deretter korrigert for SI Tynset og SI Kongsvinger,¹ som holdes utenfor i beregningene.

Etterfølgende tabell 4 viser antatte årlige besparelser i driften basert på sammenligning med beregningene for nytt østfoldsykehus.

Nåverdianalyser

For å kunne sammenligne de ulike scenariene er det foretatt nåverdiberegninger. Nåverdiodellen er en metode for å beregne lønnsomheten av en investering basert på fremtidige antatte konstantstrømmer. De ulike scenariene har forskjellig investeringsbehov og ulikt innsparingspotensial. I en nåverdiberegning ses investering opp mot hvilke antatte driftsinnsparinger som investeringen vil gi i årene fremover etter at investeringen er foretatt. I denne beregningen legges det også inn et krav til avkastning – diskonteringsrenten. Denne renten er risikjustert og fastsettes for statlige investeringsprosjekter av Finansdepartementet.

Med en positiv nåverdi vil investeringen i en vanlig forretningsmessig sammenheng være lønnsom og med en negativ nåverdi vil investeringen være ulønnsom. I en helsetjenestesammenheng vil

investeringene sjelden vise positive nåverdier. Så lenge tjenestene skal leveres (jf. «sørge for-ansvaret»), vil dette kunne gjøres på ulike måter, og nåverdien kan gi en indikasjon på hva som økonomisk sett er den mest gunstige måten å løse leveransen på, selv om nåverdiene er negative. Hva som gir den «minst negative nåverdien» er derfor nyttig informasjon.

På investeringssiden er kostnader knyttet til oppgradering, ombygging og nybygg tatt med, og det er gjort en antydning om salgsinntekt ved salg av tomt. Tallene er ført 40 år frem i tid, med en diskonteringsrente på hhv. 3 %, 4 % og 6 %. For å illustrere nåverdien i et 40 års perspektiv, fremstilles nåverdi per scenario både i tabellform og grafisk nedenfor. Forutsetninger og beregninger følger i vedlegg.

I tabell 6 side 18 er de ulike alternativene rangert etter nåverdi.

Alle nåverdier for de belyste scenarier er negative. Som nevnt tidligere er imidlertid dette en analyse der det viktigste er å avdekke forskjellen mellom scenariene. Dersom en ser scenariene utelukkende ut fra en investeringstilnærming, vil det scenariet som krever minst investering være det beste. Dersom scenariene vurderes ut fra en driftstilnærming vil det scenariet som gir den største driftsinnsparingen være det beste. Investeringsmessig er det scenariene 1-2, 2B-2 og 2B-6 som har det laveste investeringsbehovet (kommer «best» ut). Driftsøkonomisk kommer Scenario 3A klart best ut med ca. 220 mill. kr i besparelse per år, mens de andre scenariene viser i størrelsesorden 50–110 mill. kr i besparelse per år (basert på tilsvarende beregninger i nytt østfoldsykehus).

For å kombinere disse to tilnærmingene benyttes nåverdianalysen. Kombinert i et 40 års perspektiv med ulike diskonteringsrente (som korrigerer bildet for at det som ligger langt frem i tid er mer usikkert enn det som skjer nært i tid), kan vi se om det er et mønster i hvilke scenarier som ut fra et økonomisk perspektiv, kommer best og dårligst ut.

Den usikkerheten, som tidligere er påpekt i dette og underliggende dokumenter, og som er knyttet til både investeringsbehov og til driftsøkonomiske effekter, gjør at små nyanser i nåverdier ikke bør tillegges vekt. Det er det tydelige mønsteret som kan benyttes for å skille mellom scenariene. Dernest må man være oppmerksom på at det finnes flere usikkerhetsfaktorer, i tillegg til de usikkerheter som er beskrevet i tilknytning til økonomiestimatene og -analysene. Dette og underliggende dokumenter omhandler de økonomisk målbare størrelsene, og utgjør kun ett av flere perspektiver i en samlet vurdering.

I denne analysen synes det klart at Scenario 2A og 2B-3 kommer svakest ut målt i nåverdier. Dernest er det en indikasjon på at 1-1, 2B-1, 2B-4 og 3B kommer svakere ut enn de andre scenariene, men dette er ikke like entydig som for 2A og 2B-3. For de øvrige scenariene synes ikke nåverdibilnærmingen å gi helt klare utslag, men det er noen indikasjoner:

- Blant variantene av Scenario 2B kommer 2B-2, 2B-5 og 2B-6 klart bedre ut enn 2B-1. Felles for disse alternativene er at bygningsmassen i Elverum videreutvikles til akuttpsykehus.

¹ 14 % reduksjon. Tilsvarende reduksjonen ble benyttet for Moss sykehus i konseptfase-utredningen av nytt østfoldsykehus.

- 2B-5 med nybygg Hamar er bare marginalt svakere enn 2B-2 og 2B-6, og en forventet salgsgjevinst ved salg av SI Hamar vil redusere gapet.
- Scenario 3A kommer klart bedre ut ved 3 % diskonteringsrate enn ved 6 % (fordi de fremtidige gevinstene da får en klart større vekt).
- Scenario 1-2 kommer bra ut pga. «lav» investeringskostnad.

Ut fra ovennevnte vurderinger er det scenariene 1-2, 2B-6 (med eller uten nybygg på Hamar) og 3A som skiller seg positivt ut når lett ombygging legges til grunn for eksisterende bygg. Disse scenariene er videre testet gjennom enkle følsomhetsanalyser. Ved å trekke tidsperspektivet for ombygging ned til 25 år (tidsperspektivet i nåverdianalysen for øvrig er 40 år), så blir scenariene 1-2 og 2B-6 svakt svekket sammenlignet med 3A (nåverdien

svekket med rundt 100 mill. kr, så utslaget blir lite). Ved å heve ombyggingsgraden fra lav til middels ville imidlertid investeringsbehovet i scenariene 1-2 og 2B-6 øke betydelig. Så omfattende ombygging i hele anleggene er ikke realistisk, men det er usikkerhet knyttet til ombyggingsgraden fordi byggenes funksjonalitet ikke er studert i dette analysearbeidet (bare den tekniske tilstanden, slik den fremgår av Multimapp-analysen).

På den annen side, ligger det noe mer areal inne i disse to scenariene enn programvurderingen tilsier (rundt 20.000 kvm mer). Arealforutsetningen er basert på at når 80–90 % av et eksisterende bygg må brukes videre, så vil dette i praksis innebære hele bygget. Usikkerheten knyttet til negative driftskonsekvenser i byggeperioden er også større i 1-2 og 2B-6 enn i 3A, slik at det samlede usikkerhetsbildet må vurderes som mer ugunstig for disse to scenariene enn for 3A.

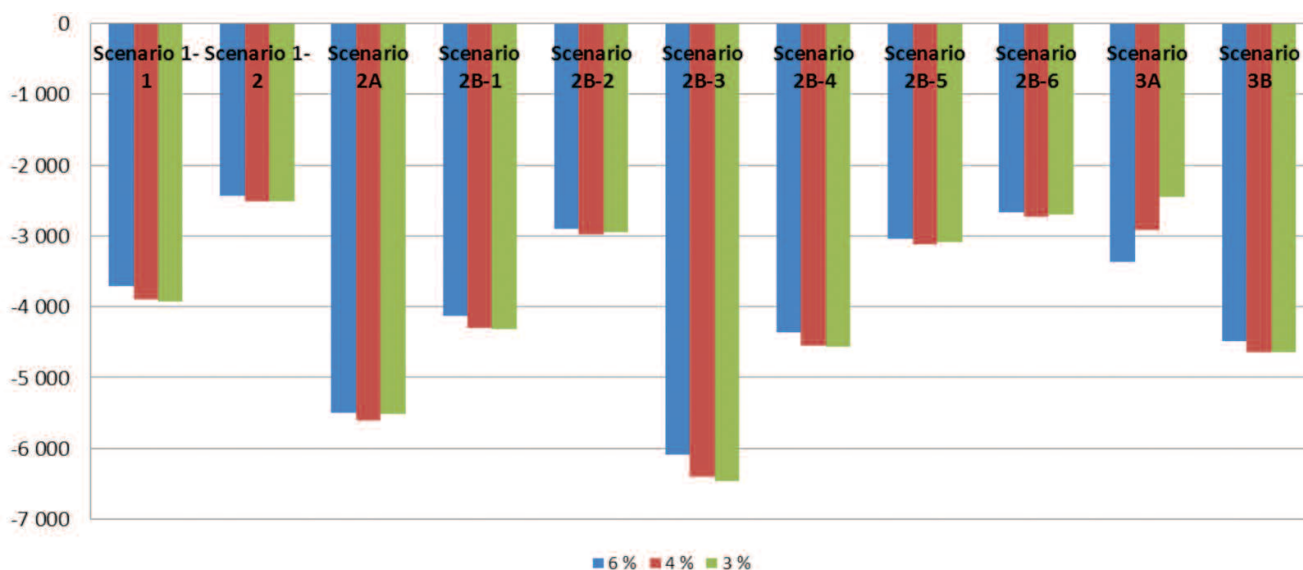
Tabell 4: Besparelser

Beregningsmåte	Som i dag (0-alt)	Scenario 1-1	Scenario 2A	Scenario 2B-1	Scenario 3A	Scenario 3B
Relativ sammenligning med nytt østfoldsykehus, konseptrapport	0	57 949 043	111 069 000	70 148 842	222 138 000	78 401 647

Tabell 5: Forutsetninger og beregninger

Netto nåverdi, mill. kr	Scenario 1-1	Scenario 1-2	Scenario 2A	Scenario 2B-1	Scenario 2B-2	Scenario 2B-3	Scenario 2B-4	Scenario 2B-5	Scenario 2B-6	Scenario 3A	Scenario 3B
Netto nåverdi 6 %	-3 715	-2 434	-5 497	-4 136	-2 901	-6 090	-4 366	-3 044	-2 671	-3 365	-4 490
Netto nåverdi 4 %	-3 898	-2 514	-5 601	-4 305	-2 975	-6 408	-4 552	-3 122	-2 728	-2 913	-4 651
Netto nåverdi 3 %	-3 931	-2 508	-5 508	-4 311	-2 947	-6 466	-4 563	-3 092	-2 695	-2 451	-4 638

Figur 1: Nåverdier – 40 år – besparelser som nytt østfoldsykehus

Alternativer rangert etter nåverdi

Tabell 6:

Scenario	Beskrivelse innhold	Investering, mill. kr	Nåverdi, mill. kr diskontering 4 %
1-2	Akuttsykehus Elverum - nybygg og lett ombygging, akuttsykehus Gjøvik og Lillehammer – lett ombygging, sykehus, elek/dag/pol Hamar – nybygg, avhending av Hamar	4 156	-2 514
2B-6	Akuttsykehus Elverum og Lillehammer - nybygg og lett ombygging, sykehus elek/dag/pol Hamar – middels ombygging, sykehus dag/pol Gjøvik- middels ombygging, mulig delsalg Hamar og Gjøvik pga. lite utnyttet bygningsmasse	4 643	-2 728
3A	Ett nybygg. Ingen lokalisasjon valgt, avhending og salg av alle de eksisterende sykehusene	7 573	-2 913
2B-2	Akuttsykehus Elverum og Gjøvik - nybygg og lett ombygging, sykehus elek/dag/pol Hamar – middels ombygging, sykehus dag/pol Gjøvik - middels ombygging, mulig delsalg ved Hamar og Lillehammer pga. lite utnyttet bygningsmasse	4 985	-2 975
2B-5	Akuttsykehus Elverum og Gjøvik - nybygg og lett ombygging, sykehus elek/dag/pol Hamar – nybygg, sykehus dag/pol Lillehammer - middels ombygging, avhending av Hamar, mulig delsalg og Lillehammer pga. lite utnyttet bygningsmasse	5 208	-3 122
1-1	Akuttsykehus Hamar – nybygg akuttsykehus Gjøvik og Lillehammer – oppgradering sykehus Elverum – middels ombygging, avhending av Hamar	6 048	-3 898
2B-1	Akuttsykehus Hamar - nybygg, akuttsykehus Lillehammer - nybygg og lett ombygging, sykehus elek/dag/pol Elverum - middels ombygging, sykehus dag/pol Gjøvik – middels ombygging, avhending av Hamar, mulig delsalg ved Elverum og Gjøvik pga. lite utnyttet bygningsmasse	6 818	-4 305
2B-4	Akuttsykehus Hamar – nybygg, akuttsykehus Gjøvik - nybygg og lett ombygging, sykehus elek/dag/pol Elverum - middels tung ombygging, sykehus dag/pol Lillehammer - middels ombygging, avhending av Hamar, mulig delsalg ved Elverum og Lillehammer pga. lite utnyttet bygningsmasse	7 160	-4 552
3B	Ett akuttsykehus i nybygg. Ingen lokalisasjon valgt, middels ombygging av sykehusene i Elverum, og på Lillehammer, Gjøvik og Hamar	7 433	-4 651
2A	To akuttsykehus ikke lokalisert – nybygg, avhending av de fire eksisterende mjøssykehusene	9 451	-5 601
2B-3	Akuttsykehus Hamar – nybygg, akuttsykehus Lillehammer – nybygg, sykehus elek/dag/pol Elverum – middels ombygging, sykehus dag/pol Gjøvik – middels ombygging, avhending av Hamar, mulig delsalg ved Elverum og Gjøvik pga. lite utnyttet bygningsmasse	9 716	-6 408

4. Scenario 1

Behandlingstilbud i Scenario 1

Scenario 1 lyder: «Videreutvikling av dagens nettverksmodell».

Styret vedtok i styresak 070-2011 premisser for hvordan Scenario 1 skal forstås/tolkes. To tidligere styrevedtak ble lagt til grunn:

- Styresak 043-2006 – Strategisk plan for Sykehuset Innlandet. Struktur og investeringer i et perspektiv 2006–2020
- Styresak 057-2008 – Strategisk Utviklingsplan 2009–2012

SI Elverum-Hamar

På bakgrunn av disse styresakene legges til grunn at dagens SI Hamar erstattes av et nytt somatisk sykehus på Sanderud. I et utviklingsperspektiv vil det være uhensiktsmessig å ha akutt sykehus både på Sanderud og i Elverum. Det vil trolig også være vanskelig å få tilslutning fra eier om å bygge et nytt akutt sykehus med bare et par miles avstand fra et annet akutt sykehus. I Scenario 1 legges derfor til grunn at akuttfunksjonene samles til enten Elverum eller Sanderud når det nye sykehuset på Sanderud blir etablert.

Det sykehuset som ikke blir tillagt akuttfunksjonen blir et rent elektivt sykehus med dagkirurgi, elektiv kirurgi, pasienthotell og femdøgn post med mer.

SI Lillehammer og SI Gjøvik

I styresak 043-2006 ble det vurdert at størrelsen på sykehusene ga grunnlag for å videreføre og videreutvikle både SI Gjøvik og SI Lillehammer som allsidige akutt sykehus.

I de ressursmessige vurderingene i Scenario 1, tas det derfor utgangspunkt i at det fortsatt skal være allsidig akutt sykehus både på Gjøvik og i Lillehammer. En dynamisk modell som skal ivareta helhetlig ressursutnyttelse og oppfylle nasjonale krav til volum og kvalitet¹, bør tilsi organisering av SI Gjøvik og SI Lillehammer i en felles divisjon på samme måte som organiseringen av SI Elverum-Hamar.

I Scenario 1 vil det innen og etter 2025 med stor sannsynlighet bli behov for funksjonsfordelinger ut over dagens funksjonsfordeling. Innholdet i sykehusene vil måtte avstemmes i forhold til helsepolitiske føringer, krav fra eier, faglige utviklingstrekk og fremtid pasientstrøm/-grunnlag.

Trygge og gode tilbud

Føringer fra helsemyndigheter og eier

Scenario 1 oppfylder i liten grad styresak 108-2008 i Helse Sør-Øst om samling av akuttfunksjoner for kirurgi, ortopedi og andre spesialiserte funksjoner.

I Scenario 1 vil fordeling av spesialiserte funksjoner gjøre at sykehusene på sikt neppe vil kunne ha komplette tilbud.

Avhengighet mellom fagområder

Den faglige utviklingen med økende grad av spesialisering vil bidra til ytterligere funksjonsdeling i et 2025-perspektiv. Ved tilstander med krav til bredde i utredning og behandling er det risiko for at pasienten må flyttes mellom sykehus for å få et komplett tilbud. Alternativt må pasienten overflyttes til sykehus med regionfunksjoner.

I akuttsituasjoner er det ikke alltid enkelt å avgjøre hvor pasienten vil kunne få adekvat behandling. Dette gjelder et mindretall av akutte pasienter, men ofte de dårligste. Denne utfordringen vil øke med ytterligere funksjonsfordeling.

Faglig utvikling, hensyn til forsvarlig vaktbelastning og overordnede føringer innen kreftkirurgi, kan gjøre det nødvendig å samle gastrokirurgiske funksjoner (bløtdelskirurgi) enda mer enn i dag. I så tilfelle vil det ikke være mulig å ha bløtdelskirurgisk akuttberedskap ved alle sykehus i Scenario 1. Dette kan føre til en situasjon hvor indremedisinske avdelinger ikke vil ha tilgang til gastrokirurgisk kompetanse ved eget sykehus.

Behovet for pasienttransport mellom sykehusene vil etter all sannsynlighet øke i Scenario 1. Et avbøtende tiltak for å redusere behovet for pasienttransport, er at helsepersonell pendler mellom sykehusene, og at gode IKT-løsninger og telemedisinske løsninger etableres. Standardisering av utredning og behandlingsforløp er nødvendig for at samarbeidet mellom enhetene skal gå så smidig som mulig.

Det er risiko for at en i Scenario 1 må leve med konflikter i fagmiljøene knyttet til funksjonsfordelinger i mange år fremover.

De enkle og de vanlige problemstillinger

Pasienter med enkle og vanlige problemstillinger forventes å bli tilfredsstillende ivaretatt ved alle sykehus i Scenario 1. Enklere

¹ Ref. styresak 108-2008 i Helse Sør-Øst RHF

planlagt behandling og polikliniske tjenester kan tilbys ved flere steder enn der akuttvirksomheten er lokalisert.

Brukernes forventninger

I en oppdelt sykehusstruktur vil det ikke være mulig å imøtekomme brukerutvalgets forventninger om samling slik det framkommer i kapittel 2. Pasientgrunnet til Sykehuset Innlandet kan svekkes over tid hvis pasientene velger tilbud fra sykehus utenfor Sykehuset Innlandet.

Kompetanse, rekruttering og bemanning

Grunnutdanning av helsepersonell vil kunne ivaretas i Scenario 1. Deler av spesialistutdanningen av leger vil kunne gis med god kvalitet. Det kan imidlertid bli utfordrende å få tillatelse til å legge større deler av spesialistutdanningene til Innlandet enn hva som er tilfelle i dag.

Når det gjelder rekruttering vil det i Scenario 1 være utfordrende å skape fagmiljøer som er store nok til å gi lovlige og attraktive arbeidstidsordninger og mulighet for kompetanseutvikling. Usikkerhet knyttet til videre behov for funksjonsfordeling og fare for faglig stagnasjon grunnet små fagmiljøer, kan gi rekrutteringsproblemer og stor turnover i en del stillinger.

Scenario 1 gir uendret reiseavstand til arbeid for de fleste ansatte.

Hensiktsmessige bygg

I Scenario 1 beholdes mye av dagens bygningsmasse. Den er i varierende grad tilrettelagt for moderne sykehusdrift og mangler i stor grad eneromstandard. Tilrettelegging krever ombygging og nybygg.

Medisinteknisk utstyr

Mulighetene for å ha oppdatert tilbud og aktiv bruk av medisinsk teknisk utstyr ved alle sykehus, vil i Scenario 1 begrenses av økonomiske og personellmessige ressurser.

Det vil også være sårbarhet ved driftsstans grunnet service, reparasjoner, havari med mer, fordi man i liten grad vil ha flere utstyrsenheter av samme type på samme sted.

God tilgjengelighet

I akutte situasjoner er det viktig at pasienten får rask adekvat behandling. Dette avhenger av en god prehospital tjeneste og at det sykehuset pasienten sendes til, kan tilby tilfredsstillende utredning og behandling. Plassering av ambulanser er i de fleste tilfeller mer utslagsgivende enn valg av sykehusstruktur.

For pasientgrupper som bruker sykehus ofte, og som ikke trenger avansert behandling, kan nærhet til tilbudet være viktig. For disse pasientgruppene fremstår Scenario 1 som en god strukturmodell fordi den geografiske avstanden forblir slik som i dag, med et sykehus i hver av de største byene i Mjøsområdet.

I en planlagt behandlingssituasjon antas det at de fleste brukere finner det akseptabelt å reise for å få den best tilgjengelige behandling. I Scenario 1 er det viktig med en godt definert samarbeidsmodell, der pasientforløp er klart beskrevet i forhold til oppgaver og ansvar.

I høringsuttalelsen til Brukerutvalget er det understreket at «Med dagens teknologi og en godt utbygd ambulansetjeneste, herunder luftambulanse, vil nærhetsbegrepet i større grad, bli knyttet til det sykehuset som kan gi best behandling».¹

I Scenario 1 er nærhet til tilbudet avhengig av at nærmeste sykehus har den kompetansen eller det medisinsk-tekniske utstyret som pasienten trenger, eller om pasienten må transporteres videre til et annet sykehus i Innlandet, eller til Oslo, Lørenskog eller Trondheim.

Organisering som underbygger gode pasientforløp

I Scenario 1 vil sykehusene ha uforandret tilknytning til nærmiljøet. Dette innebærer at kjent struktur og etablerte miljøer danner grunnlag for utvikling av samhandling mellom primær- og spesialisthelsetjenesten. Dette er en fordel med Scenario 1.

På grunn av den funksjonsdeling som er nødvendig i nettverksmodellen, vil ikke alle sykehusene kunne ha både område- og lokalsykehusfunksjoner.

I en nettverksmodell vil en økende funksjonsdeling i fremtiden bidra til at flere deler av et pasientforløp fra initial vurdering og undersøkelse til behandling og oppfølging vil omfatte flere geografiske enheter. I 2025 vil flere tilbud være funksjonsdelt slik at behovet for pasienttransport mellom sykehusene vil øke.

Gode pasientforløp fordrer at den som henviser kjenner den gjeldende funksjonsfordelingen i Innlandet og kan henviser pasienten til rett sykehus. Nærheten til sykehuset får endret verdi når sykehuset mister fagtilbud slik at pasient og henviser må forholde seg til flere sykehus som nærmeste «samhandlingspartner».

Scenario 1 representerer en sykehusstruktur som kan legge til rette for nærhet til akutttilbud og tilbud til pasientgrupper med enkle lidelser som bruker spesialisthelsetjenester ofte.

Brukerorganisasjonene har i sine uttalelser gjentatte ganger påpekt ulempen knyttet til å bli sendt mellom flere sykehus i et sykdomsforløp. Denne utfordringen er størst i Scenario 1.

Et avbøtende tiltak kan i noen tilfeller være økt bruk av IKT-løsninger for koordinering av pasientforløp, for eksempel videokonferanse. Det er også mulig å tenke seg ambulerende spesialister.

¹ Høringsuttalelse av 11.11.2010, s. 2.

God ressursutnyttelse

På lang sikt vil Scenario 1 neppe ha økonomiske eller personellmessige ressurser til å utvikle tilstrekkelig robuste fagmiljø ved alle sykehusene. Dette gjelder særlig i de fag som skal ha vaktordninger på døgnbasis. Ytterligere utvikling i retning av grenspesialisering øker denne utfordringen. Fagmiljø må ha tilstrekkelig arbeidsoppgaver på vakttid og dagtid for å kunne forsvare ift ressursbruk. Dette vil være vanskelig å få til i Scenario 1. I Scenario 1 vil Sykehuset Innlandet binde opp uforholdsmessig mye ressurser i hvilende (passiv) vakt.

I Scenario 1 blir dagens struktur i stor grad opprettholdt. Dette innebærer at det kreves betydelige investeringer ved alle nåværende sykehus for å oppgradere medisinsk-teknisk utstyr og bygningsmassen til et akseptabelt nivå og med riktig kapasitet.

Vurderingene i kapittel 3 viser at Scenario 1 med akutt sykehus i Elverum og elektivt sykehus som erstatningssykehus for SI Hamar på Sanderud, kommer best ut av alle scenariene både når det gjelder investeringsbehov og når det gjelder nåverdi (investeringsbehov på ca. 4 100 mill. kr., og nåverdi på ca. -2 500 mill. kr.). I denne løsningen vil imidlertid mye av dagens bygningsmasse bli opprettholdt, og det vil ikke være mulig å gi denne bygningsmassen samme standard/kvalitet som nybygg med den oppgraderingen som er lagt til grunn i beregningene.

Samlet vurdering av Scenario 1

Scenario 1 – muligheter

Scenario 1 vil gi nærhet til spesialisthelsetjenesten for pasienter med vanlige, enkle og avklarte tilstander. Dette vil gi pasientene og befolkningen generelt en grunnleggende opplevelse av trygghet. Dette medfører blant annet at kronikere som benytter spesialisthelsetjenesten ofte vil ha nærhet til dette tilbudet, og at man opplever kort avstand til sykehus i akutte situasjoner. For ansatte vil Scenario 1 representere uforandret reiseavstand til arbeid.

Modellen ivaretar også dagens grunnutdanning av helsepersonell i Sykehuset Innlandet, og sikrer fortsatt mulighet for at deler av spesialutdanningen av leger kan gjennomføres i Innlandet.

Scenario 1 er også tilrettelagt for gode samhandlingsarenaer mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

Scenario 1 kommer best økonomisk ut både i forhold til investeringsbehov og i forhold til nåverdi.

Scenario 1 – utfordringer

Scenario 1 imøtekommer ikke føringer fra Helse Sør-Øst om samling av akutt sykehus- og områdesykehusfunksjoner, jf. styresak 108-2008. Scenario 1 imøtekommer heller ikke brukerutvalgets klare tilrådning og forventning om samling av sykehusfunksjoner i ett sykehus.

Krevende og energitappende funksjonsfordelingsdiskusjoner mellom sykehusene vil ved videreføring av denne modellen fortsette. Det vil også bli vanskelig å opprettholde både akuttberedskap innenfor bløtdelskirurgi og indremedisin ved de akutte sykehusene som i dag har dette samlokalisert.

Scenario 1 er ressurskrevende i forhold til bemanning, og modellen gjør det vanskelig å oppfylle arbeidsmiljølovens krav i forhold til vaktordninger. Modellen er også sårbar i forhold til rekruttering og det å sikre robuste fagmiljøer.

En oppdelt sykehusstruktur vil kreve mange vaktordninger, og uforholdsmessig mye personellressurser vil gå med til passiv vakt i stedet for aktiv pasientbehandling. Modellen er også meget ressurskrevende i forhold til medisinsk-teknisk utstyr og gjør driften sårbar ved utstyrshavarier. Modellen kommer dessuten dårlig ut når det gjelder økonomisk bærekraft og i forhold til generell driftsøkonomi.

Det er også grunn til å nevne at videreutvikling av dagens struktur vil kunne gi begrensninger på grunn av de fysiske forutsetningene/rammebetingelsene ved sykehusene. Både sykehusene i Gjøvik og Lillehammer ligger nokså inneklemt på relativt små tomter i bysentra/villabebyggelse.

Videreføring av dagens struktur bygger på forutsetningen om etablering av et nytt somatisk sykehus på Sanderud. Dette er godt forankret både i styret for Sykehuset Innlandet, og i styret for Helse Sør-Øst. Helse Sør-Øst har gitt det nye sykehuset prioritert nummer tre når det gjelder etablering av nye sykehus, med rangering etter nytt sykehus i Østfold og i Vestre Viken.

Som beskrevet innledningsvis i høringsdokumentet, vil en ved nybygg på Sanderud måtte foreta en fornuftig funksjonsdeling mellom SI Elverum og det nye sykehuset på Sanderud. Dette gir mulighet for en god og fremtidsrettet sykehusstruktur i midt fylket i Hedmark.

5. Scenario 2

Behandlingstilbud i Scenario 2A og 2B

Scenario 2A lyder: «To akutt sykehus i Mjøsregionen med desentraliserte lokalsykehus/LMS-tilbud (lokalmedisinske sentra). Avvikling av sykehusene rundt Mjøsa (Gjøvik, Lillehammer, Hamar, Elverum) som ikke blir tillagt akuttfunksjon».

Scenario 2 innebærer en struktur med to akutt sykehus i Mjøsregionen – ett i hvert fylke.

Det legges til grunn at de store fagområdene har akuttfunksjoner ved begge sykehus. Med det menes indremedisin, gastrokirurgi, ortopedi, gyn/føde, barn og anestesi/intensiv.

I forhold til laboratoriemedisin vil det være naturlig å ha medisinsk biokjemi og immunologi og transfusjonsmedisin på begge steder. Patologi og medisinsk mikrobiologi er i dag samlet, og det anses som hensiktsmessig å videreføre en samling.

De fagområdene som i dagens struktur er funksjonsfordelt til kun ett sykehus, vil i dette scenariet fortsatt være funksjonsfordelt til ett sykehus. Innenfor de store fagområdene vil en i dette scenariet legge til grunn en viss grad av fordeling av funksjonene innenfor de mest spesialiserte områdene. Områdefunksjoner og mindre fagområder fordeles i utgangspunktet jevnt mellom de to sykehusene.

Funksjoner i Scenario 2B

Scenario 2B lyder: «To akutt sykehus i Mjøsregionen med desentraliserte lokalsykehus/LMS-tilbud (lokalmedisinske sentra). Fortsatt aktivitet ved de sykehusene rundt Mjøsa (Gjøvik, Lillehammer, Hamar og Elverum) som ikke blir tillagt akuttfunksjon».

I dette scenariet fordeles funksjonene ved akutt sykehusene som i Scenario 2A, med to akutt sykehus i Mjøsregionen, ett i hvert fylke.

I Scenario 2B forutsettes det aktivitet ved sykehusene som ikke blir tillagt akuttfunksjon. Aktiviteten vil kunne bestå av dagtjenester, og det må foretas en avveining ift hva som er hensiktsmessig ut i fra tilgjengelige ressurser. I en slik avveining vil behovet til de store pasientgruppene være viktig.

Bilediagnostikk og laboratorietjenester skal være tilgjengelig på dagtid ved begge sykehus som ikke tillegges akuttfunksjoner. Ved et av sykehusene legges til grunn at det etableres en større enhet for dagkirurgi og elektiv kirurgi med pasienthotell og femdøgns post.

Trygge og gode tilbud

Føringer fra helsemyndigheter og eier

Scenario 2 møter kun i en viss utstrekning føringene fra Helse Sør-Øst i styresak 108-2008 om samling av akuttfunksjoner for kirurgi, ortopedi og andre spesialiserte funksjoner.

I Scenario 2 vil samling av funksjoner gjøre at ingen av de to akutt sykehusene vil kunne ha komplette tilbud. Muligheten er likevel bedre enn i Scenario 1 i forhold til å tilby nødvendig bredde innenfor de tilbud hvor breddetilnærming er nødvendig.

Scenario 2 og særlig 2B legger tilrette for å tilby enkle tilbud nær der folk bor.

Avhengighet mellom fagområder

I Scenario 2 vil spesialiserte funksjoner til en viss grad måtte ivaretas ved funksjonsdeling mellom sykehusene. I forhold til Scenario 1 vil færre pasientforløp inkludere flere sykehus, herunder eventuell overflytting til sykehus med regionsfunksjon.

Faglig utvikling, hensyn til forsvarlig vaktbelastning og overordnede føringer innen kreftkirurgi, kan gjøre det nødvendig å samle gastrokirurgiske funksjoner enda mer enn i dag. Det vurderes som sannsynlig at det vil være mulig å opprettholde gastrokirurgisk beredskap ved begge akutt sykehusene i Scenario 2.

Scenario 2 vil med sin samling av funksjoner kunne ha akutt indremedisin og fullverdig akutttilbud innen kirurgi på samme sted.

Et tiltak for å øke bredden i det elektive tilbudet er at helsepersonell pendler mellom sykehusene, og at gode IKT-løsninger og telemedisinske løsninger etableres. Standardisering av utredning og behandlingsforløp er nødvendig for at samarbeidet mellom sykehusene skal gå så smidig som mulig.

Det er risiko for at en i Scenario 2 fortsatt må leve med konflikter knyttet til funksjonsfordeling.

De enkle og de vanlige problemstillinger

Pasienter med enkle og vanlige problemstillinger forventes å bli tilfredsstillende ivaretatt ved begge akutt sykehusene. Enklere planlagt behandling og polikliniske tjenester kan tilbys ved flere steder enn der akuttvirksomheten er lokalisert i Scenario 2B.

Brukernes forventninger

Scenario 2 vil i noen grad imøtekomme brukerutvalgets forventninger om samling slik de fremkommer i kapittel 2.

Kompetanse, rekruttering og bemanning

Grunnutdanning av helsepersonell vil kunne ivaretas i Scenario 2. Videre vil en i Scenario 2 fortsatt kunne gi deler av spesialistutdanningen av leger i Sykehuset Innlandet.

Modellen antas å gi mulighet til å kunne ha hele spesialistutdanningen i Sykehuset Innlandet i de største fagene.

Når det gjelder rekruttering vil det i Scenario 2 være enklere enn i Scenario 1 å skape fagmiljø som er store nok til å gi lovlige og attraktive arbeidstidsordninger og mulighet for kompetanseutvikling.

Hensiktsmessige bygg

Avhengig av valgt lokalisering beholdes større eller mindre deler av dagens bygningsmasse også etter 2025. Den er i varierende grad tilrettelagt for moderne sykehusdrift og eneromstandard. Tilrettelegging krever ombygging og nybygg.

Medisinsk-teknisk utstyr

Mulighetene for å ha oppdatert og bredt tilbud av medisinsk-teknisk utstyr ved begge sykehus, kan begrenses av både tilgjengelige økonomiske og personellmessige ressurser.

I Scenario 2 vil medisinsk-teknisk utstyr utnyttes mer effektivt enn i Scenario 1. Sårbarheten ved produksjonsstans grunnet service, reparasjoner og havari med mer vil være mindre fordi en i større grad vil ha flere utstyrsenheter av samme type samlet på ett sted. Dette gjør at utredningskapasiteten og akuttberedskapen i større grad kan opprettholdes uten at transport til andre sykehus blir nødvendig.

God tilgjengelighet

For akuttpasienter teller tiden fra tilstand inntreffer, til adekvat behandling starter. Samlet tid fra meldt behov til pasienten får kvalifisert behandling påvirkes av både avstand og sykehusstruktur.

I Scenario 2 er tilbudet mer komplett, og fagmiljøene mer robuste enn i Scenario 1. Scenario 2 vil likevel innebære en viss grad av funksjonsfordeling mellom de to akutt sykehusene, og pasientene kan i enkelte tilfeller risikere at sykehuset de kommer til ikke har rett kompetanse i forhold til sykdom/skade. Videre transport blir da nødvendig.

I en planlagt behandlingssituasjon antas det at de fleste pasientene finner det akseptabelt å reise for å få den best tilgjengelige behandling. I en tosykehusmodell vil det derfor være mulig å organisere et samlet sett godt tilbud.

For pasientgrupper som bruker sykehustjenester ofte og som ikke trenger avansert behandling, kan nærhet til tilbudet være viktig.

En del pasientene vil få lengre reiseavstand i Scenario 2 enn i Scenario 1, men likevel stort sett innenfor reiseavstand som må anses som akseptabel.

Avbøtende tiltak vil kunne være å gi tilbud i samarbeid med kommunehelsetjenesten nær der pasienten bor, eller ved elektive sykehus slik som beskrevet under Scenario 2B.

Organisering som underbygger gode pasientforløp

Slik utredningen for øvrig beskriver, vil det bli faglige og innholdsmessige forskjeller på sykehusene avhengig av valg av scenario. Sykehusene i Scenario 2 vil kunne ha både spisset kompetanse på områdesykehusnivå og kompetanse på lokalsykehusnivå. Dette gir et mer komplett tjenestetilbud og gjør at henvisning til riktig sykehus blir enklere.

Lengre geografisk avstand mellom sykehus og noen geografiske områder, vil påvirke etablerte strukturer for samhandling.

Scenario 2B ligger til rette for samlokalisering av sykehus og lokalmedisinske sentra, men frigjør ikke kapasitet til samhandling utenfor egne enheter.

God ressursutnyttelse

I Scenario 2 bindes mindre ressurser opp i hvilende (passiv) vakt enn i Scenario 1, men trolig mer enn i Scenario 3.

Fagmiljøer må ha tilstrekkelig arbeidsoppgaver på vakttid og dagtid for å kunne forsvares i forhold til ressursbruk. Dette vil være lettere å få til i Scenario 2 enn i Scenario 1.

De ulike alternativene i Scenario 2 som det er foretatt beregninger av, kommer nokså forskjellig ut i forhold til investeringsbehov og nåverdi. Modellen med akutt sykehus på Lillehammer og i Elverum kommer best ut av disse alternativene, med et investeringsbehov på ca. 4 600 mill. kr. og nåverdi beregnet til ca. -2 700 mill. kr. Det er bare ett scenario som kommer bedre ut økonomisk enn dette alternativet. Det vil imidlertid ikke være mulig å oppgradere disse sykehusbyggene til samme standard/kvalitet som nybygg, med den oppgraderingen som er lagt til grunn i beregningene.

Samlet vurdering av Scenario 2

Scenario 2 – muligheter

Scenario 2A imøtekommer oppdraget fra Helse Sør-Øst om samling av fag i en viss grad. Modellen imøtekommer også til en viss grad brukerorganisasjonenes forventninger om samling.

Scenariet gir mulighet for utvikling av grenspesialiserte vaktordninger i store fag, og bør kunne sikre samlokalisering av både akuttkirurgi og indremedisin ved begge akutt sykehusene. Model-

len ivaretar også dagens grunnutdanning av helsepersonell i Sykehuset Innlandet, og sikrer fortsatt mulighet for at deler av spesialutdanningen av leger kan gjennomføres i Innlandet. Modellen kan også gi grunnlag for godkjenning av hele spesialutdanningen av leger i store fag. Scenario 2 bør også kunne gi et godt grunnlag for å få til lovlige og attraktive arbeidstidsordninger og mulighet for kompetanseutvikling, noe som virker positivt på rekrutteringsevnen.

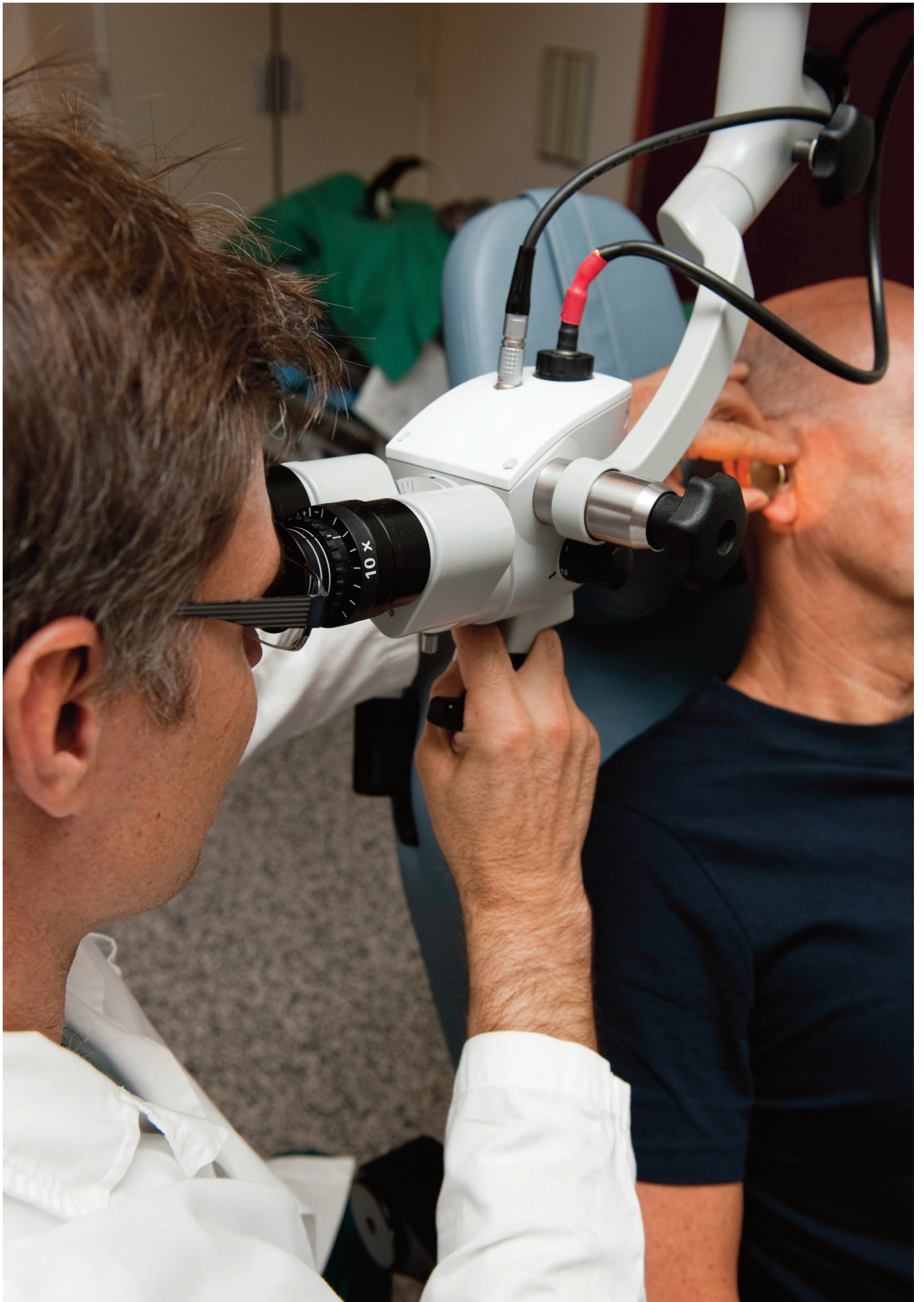
Utnyttelsesgrad og kostnadsnivå på medisinsk-teknisk utstyr kommer bedre ut i Scenario 2 enn i Scenario 1. Modellen bidrar også til å frigjøre personellressurser fra passiv vakt til aktiv pasientbehandling i en viss utstrekning.

Scenario 2 – utfordringer

I Scenario 2 vil det fortsatt være behov for funksjonsfordeling, og modellen imøtekommer ikke føringer fra Helse Sør-Øst og fra brukerutvalget om samling. Scenariet vil være mer ressurskrevende i forhold til bygningsmessig vedlikehold, utstysbehov og personellbehov enn ved samling til ett akutt-/områdesykehus. Modellen kommer på de fleste områder bedre ut enn Scenario 1, men kommer på de fleste områder dårligere ut enn Scenario 3.

Modellen kan lokalpolitisk oppfattes å ramme lokalmiljøer i forhold til tap av lokale arbeidsplasser.

Scenario 2A kan gi økt pasientlekkasje i grenseområder, avhengig av plasseringen av akutt-sykehusene.

6. Scenario 3

Behandlingstilbud i Scenario 3A og 3B

Scenario 3A lyder: «Ett akuttpsykehus i Mjøsregionen med desentraliserte lokalsykehus/LMS-tilbud. Avvikling av sykehusene rundt Mjøsa (Gjøvik, Lillehammer, Hamar, Elverum) som ikke blir tillagt akuttfunksjon»

For dette scenariet legges til grunn bygging av et helt nytt sykehus med samling av akutt- og områdesykehusfunksjoner. Det legges til grunn at akutt-/hovedsykehuset tillegges et overordnet faglig ansvar for all somatisk sykehusvirksomhet i Sykehuset Innlandet.

Det legges videre til grunn at et nytt akuttpsykehus/områdesykehus etableres nær fylkesgrensen mellom Hedmark og Oppland på øst- eller vestsiden av Mjøsbrua.

Et nytt, felles akuttpsykehus i Mjøsregionen vil erstatte dagens fire akuttpsykehus og aktiviteten ved disse. Det kliniske innholdet vil bli likt det samlede tilbudet ved dagens enheter ved SI Elverum-Hamar, SI Gjøvik og SI Lillehammer fremskrevet til 2025.

Ved å redusere bygningsmasse, samle funksjoner, kompetanse og utstyr, frigjøres det ressurser til å

- sikre robuste spesialiserte funksjoner
- styrke den desentraliserte spesialisthelsetjenesten, dvs. lokalmedisinske sentra og lokalsykehus
- utbygging av prehospitaltjenester

Tilbudet ved de enhetene som ikke har akuttfunksjon

Scenario 3B forutsetter «*Fortsatt aktivitet ved de sykehusene rundt Mjøsa (Gjøvik, Lillehammer, Hamar og Elverum) som ikke blir tillagt akuttfunksjon.*»

I Scenario 3B er utgangspunktet et akuttpsykehus med funksjoner som beskrevet i Scenario 3A. Beliggenheten vil være den samme som i Scenario 3A.

I prinsippet kan nær alle fagområdene som er omtalt under Scenario 3A tilby polikliniske tjenester eller dagbehandling utenfor akuttpsykehuset. Det må gjøres en avveining i forhold til hva som er hensiktsmessig ut i fra tilgjengelige ressurser. I en slik avveining vil behovet til kronikere og de store pasientgruppene være viktig.

Ved ett av sykehusene legges til grunn etablert en større enhet for dagkirurgi og elektiv kirurgi med pasienthotell og femdøgns post. Disse funksjonene legges til det sykehuset som vil få lengst avstand til det nye akuttpsykehuset.

I nåværende fase av utredningsarbeidet er det vanskelig å si noe mer om hva som kan være aktuelle spesialisthelsetjenester ved de sykehusene rundt Mjøsa som ikke blir tillagt akuttfunksjon.

Se for øvrig punktet «Forholdet somatisk, psykisk helsevern og habilitering/rehabilitering» i kapittel 1.

Trygge og gode tilbud

Føringer fra helsemyndigheter og eier

Scenario 3 svarer opp føringene i styresak 108-2008 i Helse Sør-Øst i forhold til samling av akuttfunksjoner og områdesykehusfunksjoner, samtidig som det ivaretar nødvendig bredde for de funksjonene som krever det. Felles faglig ledelse vil naturlig bli etablert i Scenario 3.

Akuttpsykehuset i Scenario 3 vil være i stand til å ivareta også enkle tilbud, se under.

Avhengighet mellom fagområder

Vaktlinjer er ressurskrevende, både ift økonomi og personell. Samling av vaktlinjene på ett sted frigjør ressurser som kan gi mulighet for å innfri forventningene til utvikling av grenspesialiserte vaktordninger i store fag og styrket pasientbehandling på dagtid. Alle pasientforløp bortsett fra de som inkluderer regionaliserte tilbud vil kunne gjennomføres på samme sykehus.

De enkle og de vanlige problemstillinger

Pasienter med enkle og vanlige problemstillinger forventes å bli tilfredsstillende ivaretatt ved akuttpsykehuset. Økt nærhet til der folk bor kan for deler av spesialisthelsetjenestetilbudet ivaretas gjennom elektive enheter i 3B og som i de øvrige scenariene ved samhandlingsarenaer.

Brukernes forventninger

Scenario 3 vil imøtekomme brukerutvalgets forventninger slik de framkommer i kapittel 2.

Kompetanse, rekruttering og bemanning

Grunnutdanning av helsepersonell ivaretas i Scenario 3.

I Scenario 3 vil Sykehuset Innlandet kunne forvente å få godkjenning for hele spesialistutdanningen innen de største fagene.

Når det gjelder rekruttering vil Scenario 3 være den modellen som gjør det lettest å skape attraktive fagmiljø som er store nok til å gi lovlige arbeidstidsordninger og mulighet for kompetanseutvikling.

Hensiktsmessige bygg

Scenario 3 forutsetter ny og hensiktsmessig bygningsmasse.

Medisinsk-teknisk utstyr

I Scenario 3 vil det være mulig å ha oppdatert medisinsk-teknisk utstyr og tilhørende kompetanse. Det vil være flere utstyrsenheter samlet på ett sted, noe som medfører redusert sårbarhet ved drifts-avbrudd som ved service, havari og reparasjoner.

God tilgjengelighet

For akuttpasienter teller tiden fra tilstand inntreffer, til adekvat behandling starter. Samlet tid fra meldt behov til pasienten får kvalifisert behandling påvirkes av både avstand og sykehusstruktur.

Lokalisering av ambulanser er, sett i forhold til responstid, mer utslagsgivende enn valg av sykehusstruktur.

I Scenario 3 er det én dør inn for alle akuttpasienter. Tilbudet er så komplett som det kan forventes av et områdesykehus, og vil med stor grad av sannsynlighet kunne tilby tilstrekkelig og riktig kompetanse og moderne medisinsk-teknisk utstyr. Hjelp vil være tilgjengelig på ett sted, slik at transport mellom sykehus som i Scenario 1 og dels i Scenario 2 unngås. Pasienttransport ut av Innlandet vil være nødvendig bare i de tilfeller pasienten trenger en behandlingsform som helsemyndighetene har bestemt at skal tilbys kun nasjonalt eller regionalt.

I Scenario 3 vil reisevei endres for befolkningen i Innlandet. For mange vil den geografiske avstanden øke, mens andre vil få nærmest uendret eller også kortere reiseavstand enn i dag. Det er først og fremst i forhold til de mindre spesialiserte tjenester som alle sykehus kan tilby i Scenario 1 at avstanden øker.

For pasientgrupper som bruker sykehustjenester ofte uten å ha behov for avanserte tjenester, vil Scenario 3 kunne oppfattes som et dårligere alternativ enn Scenario 1. Scenario 3B reduserer denne ulempen når det gjelder behov for noen elektive tjenester.

Et avbøtende tiltak for lengre reisevei til sykehus vil være samarbeid med kommunene i samsvar med målet i Samhandlingsreformen om å gi de mest alminnelige behandlingstilbudene i kommunal regi.

Organisering som underbygger gode pasientforløp

Scenario 3 med alle spesialisthelsetjenester samlet på ett sted, vil gi mulighet for å organisere gode pasientforløp.

I et stort sykehus kan det imidlertid være en risiko for at pasienter med enkle problemstillinger tas hånd om på en lite rasjonell måte. Pasientene kan risikere å bli sendt fra avdeling til avdeling i sykehuset, før det tas endelig avgjørelse i forhold til diagnose og behandling.

I forhold til kommunene, mister en i Scenario 3 noe av den geografiske tilknytningen til nærsykehuset som en har i Scenario 1. Dette kan være en ulempe for de pasientgruppene som trenger hyppig kontakt for å få behandling for enkle lidelser som ville kunne vært ivaretatt i alle sykehus i Scenario 1.

For pasienter med uavklarte og komplekse lidelser vil tjenestetilbudet i Scenario 3 være så komplett som det forventes av områdesykehus, og dermed forutsigbart for henviser og pasient.

Samhandling med primærhelsetjenesten er en naturlig del av den daglige aktiviteten i en sykehusavdeling. Mens Scenario 1 legger til rette for faglige effekter ved samlokalisering av sykehus og lokalmedisinske sentra, er ikke denne muligheten i samme grad til stede i Scenario 3 annet enn i tilknytning til akutt sykehuset.

Samhandling er også deltakelse på definerte samhandlingsarenaer utenfor sykehuset, og slik deltakelse er ressurskrevende. Sykehuset Innlandet har ansvar for et stort geografisk område. I Scenario 3 kan frigjorte personellressurser gi mulighet for omdisponering av personell til samhandling.

Scenario 3B legger til rette for samlokalisering av sykehus og lokalmedisinske sentra, men frigjør ikke kapasitet til samhandling utenfor egne enheter.

God ressursutnyttelse

I Scenario 3 vil Sykehuset Innlandet kunne frigjøre ressurser fra hvilende (passiv) vakt til aktiv pasientbehandling.

Fagmiljøer må ha tilstrekkelig med arbeidsoppgaver på vakttid og dagtid for å kunne forsvares ift ressursbruk. Dette forsvares best i Scenario 3.

Scenario 3 med et helt nytt akutt sykehus er beregnet å ha en investeringskostnad i størrelsesorden 7 500 mill. kr. Til tross for et høyt investeringsbehov, er nåverdi for dette scenariet relativt lav. Den er beregnet til ca. -2 900 mill. kr som ligger omlag 400 mill. kr over det gunstigste scenariet. Denne forskjellen må anses som relativt liten sett i forhold til scenariets faglige merverdi og i forhold til usikkerheten som ligger i beregningene (+/- 20 prosent). Det er for øvrig bare to scenarier som kommer bedre ut i nåverdi enn Scenario 3A (av 11 beregnede alternativer).

Mulighet til å ivareta universitetsfunksjoner eller bli universitetssykehus

Styret for Sykehuset Innlandet har i vedtak i sak 025-2011 påpekt at «Scenario 3 åpner for en ambisjon om å utvikle universitetsfunksjoner eller et eget universitetssykehus».

I «Forskrift om godkjenning av sykehus, bruk av betegnelsen universitetssykehus og nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten», settes følgende vilkår for å kunne benytte betegnelsen universitetssykehus, § 3-2:

«Følgende vilkår må være oppfylt for å få godkjenning til å kunne benytte betegnelsen universitetssykehus:

Helseforetaket og/eller sykehuset må samarbeide med ett eller flere universitet(er) som uteksaminerer medisinere og annet helsepersonell ved at

- 1. det bidrar vesentlig i forskningsbasert utdanning i medisin og annen helsefaglig utdanning*
- 2. kandidatene har det vesentlige av sin praktiske og teoretiske undervisning ved sykehuset*
- 3. det bidrar vesentlig i doktorgradsutdanningen i de fleste kliniske fag innen medisin og andre helsefaglige disipliner*
- 4. det kan dokumenteres at det utføres biomedisinsk og helsefaglig grunnforskning, translasjonsforskning og klinisk forskning innenfor de fleste kliniske fagområder og*
- 5. det kan dokumenteres forskningsaktivitet av høy internasjonal kvalitet og bredde.»*

Det vil frem mot 2025 bli nødvendig med en betydelig satsing på forskning, akademisk undervisning og utvikling for å nå forutsetningene punktene 1–5 over.

De forhold som er drøftet i denne utredningen understøtter styrets vedtakspunkt.

Med hensyn til pasientvolum er forutsetningene til stede for å etablere universitetsfunksjoner eller et eget universitetssykehus. Sykehuset Innlandet betjener omlag 400 000 innbyggere. Universitetsstatus er etablert ved sammenlignbare helseforetak. Stavanger Universitetssjukehus – Helse Stavanger betjener en befolkning på 330 000, Akershus universitetssykehus har 460 000 innbyggere i sitt opptaksområde.

En ambisjon om tett samarbeid med ett eller flere universitet, og økt satsing på utdanning og forskning vil styrke Sykehuset Innlandets rekrutteringsevne og bidra til ambisjonen om å sikre en god, stabil og forutsigbar spesialisthelsetjeneste i Innlandet årene fremover kan nås.

Samlet vurdering av Scenario 3

Scenario 3 – muligheter

Scenario 3 oppfylder føringen fra Helse Sør-Øst om samling av akutt- og områdesykehusfunksjoner. Modellen imøtekommer også et entydig ønske fra brukerorganisasjonene om samling av sykehusene til ett hovedsykehus i Mjøsregionen. Alle funksjoner og spesialiteter samles på ett sted, noe som gir stor forutsigbarhet. Modellen er robust, både faglig og økonomisk. Modellen er fremtidsrettet i forhold til utvikling av grenspesialiserte vaktordninger. Modellen sikrer robust akuttberedskap, og gir en optimal fordeling mellom personellressurser til hvilende vakt og til aktiv pasientbehandling.

Modellen gir et godt grunnlag for å få godkjent hele spesialiseringløpet for leger i Sykehuset Innlandet innenfor flere fag. Modellen muliggjør gode og lovlige vaktordninger, stabile og kompetanseutviklende fagmiljøer, nytt og moderne utstyr og en helt ny og tidsmessig bygningsmasse og dermed tilrettelagte fysiske arbeidsbetingelser. Dette virker rekrutterende og bidrar til at Sykehuset Innlandet kan tilby den kompetanse som behøves for å gi pasientene trygge og gode tilbud.

Det er også grunn til å fremheve at dette scenariet vil sette sluttstrek for erfaringsmessig krevende og energitappende funksjonsfordelingsdiskusjoner.

Et felles akutt-/områdesykehus i Mjøsregionen vil innebære samling av faglig kompetanse som også vil kunne tilføres den desentraliserte spesialisthelsetjenesten ved lokalsykehusene og de lokalmedisinske sentra.

Ut fra nåverdiberegninger kommer Scenario 3 relativt godt ut økonomisk sammenlignet med de øvrige alternativene som er beregnet.

I et samfunnsperspektiv vil Scenario 3 bidra til å sikre opprettholdelse av ca. 9.000 kompetansearbeidsplasser i Innlandet og gi grunnlag for videre utvikling av arbeidsplasser.

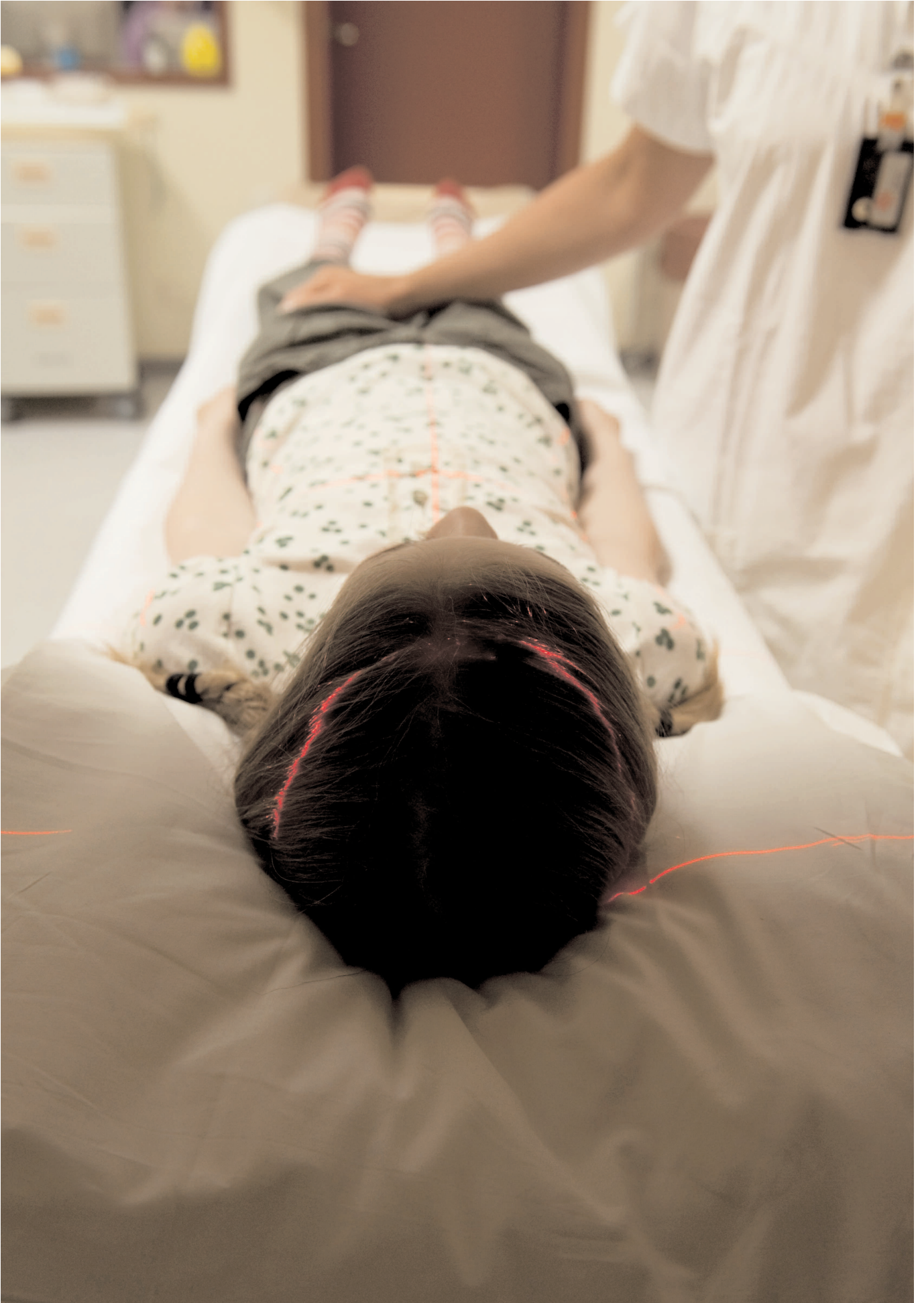
Scenario 3 – utfordringer

Scenario 3 vil gi lengre reiseavstand for en del pasienter, selv om den ikke vil bli vesentlig lengre dersom en forutsetter lokalisering nær fylkesgrensen ved Mjøsbrua. Fra mjøsbruområdet vil en kunne nå ca. 72 000 innbyggere i Hedmark og ca. 73 000 innbyggere i Oppland innenfor en utrykningstid på 30 minutter.

Modellen kan medføre redusert lokalt tilbud for grupper som har behov for hyppige spesialisthelsetjenester. Modellen kan lokalpolitisk oppfattes å ramme lokalmiljøer i forhold til tap av lokale arbeidsplasser.

Scenario 3 kan gi økt pasientlekkasje i grenseområder. Herunder tenkes spesielt på deler av Hadelandsregionen med sin nærhet til Akershus universitetssykehus og Vestre Viken (Ringerike sykehus)

Scenario 3 vil også gi lengre reiseavstand for de fleste ansatte i Sykehuset Innlandet.

7. Sammendrag

Styret i Sykehuset Innlandet vedtok i styresak 025-2011 «Utredning av scenarier i forbindelse med Strategisk fokus 2011–2014» å utrede tre hovedscenarier for fremtidig somatisk sykehusstruktur i Innlandet.

De tre scenariene går ut på å:

- Videreutvikle dagens nettverksmodell
- Etablere to akutt-/områdesykehus i Sykehuset Innlandet
- Etablere ett akutt-/områdesykehus i Sykehuset Innlandet

Målet er å strukturere og organisere spesialisthelsetjenesten slik at det legges til rette for et godt tjenestetilbud av høy faglig kvalitet. Pasientene forventer det beste, og Sykehuset Innlandet må gi et tjenestetilbud som står i forhold til disse forventningene.

Dokumentert kvalitet vil i fremtiden være en forutsetning for å kunne etablere og beholde behandlingstilbud. I et helsevesen med fritt sykehusvalg, vil muligheten for å dokumentere god kvalitet være vesentlig for at pasientene skal velge sykehus i eget opptaksområde. Helse Sør-Øst legger til grunn at et sykehusområde normalt skal dekke 80–90 % av befolkningens behov for tjenester. Et opptaksområde på nærmere 400 000 innbyggere gir et godt utgangspunkt for å videreutvikle en god og robust spesialisthelsetjeneste med høy kvalitet og sterke fagmiljøer.

Beskrivelsen av scenarier har som formål å anskueliggjøre hvordan Sykehuset Innlandet vil være i stand til å møte de utfordringer og muligheter spesialisthelsetjenesten står overfor i et langsiktig perspektiv. De sterkeste endringsdriverne er befolkningsutviklingen og sykdomsutviklingen sammen med den medisinske og teknologiske utviklingen.

I årene fremover vil befolkningen i aldersgruppen over 67 år øke vesentlig. Endringen i alderssammensetning vil føre til økning i forekomst av aldersrelaterte sykdommer. I tillegg vil det være en forventet økning i livsstilsrelaterte sykdommer. Bedre behandlingsmetoder gjør at flere kan leve lenger med sykdom.

Når andelen eldre øker, går andelen yrkesaktive som skal utøve og finansiere helsetjenestetilbudet relativt sett ned. Tilgang til arbeidskraft vil legge rammer for hva den offentlige helsetjenesten kan klare å utføre av oppgaver.

Forskning og medisinsk utvikling generelt bidrar til stadig flere og bedre behandlingsmuligheter. Den teknologiske utviklingen muliggjør nye former for diagnostikk og behandlingsmetoder.

Dette er en utvikling som gjelder alle fagområder og som forventes å fortsette.

Disse utviklingstrekkene fører til behov for strukturelle endringer i Sykehuset Innlandet. Samhandlingsreformen og helsepolitiske føringer, herunder styresak 108-2008 i Helse Sør-Øst, er uttrykk for de samme utfordringene og mulighetene.

Enkle og avklarte tilstander hos pasienter som har hyppig behov for kontakt med helsetjenesten, vil i økende grad kunne tas hånd om lokalt, innenfor rammen av Samhandlingsreformen.

Avanserte behandlingstilbud er ikke mulig å gi uten medisinsk-faglig spesialisering, og det kreves større avdelinger og samarbeid mellom avdelinger og faggrupper for å sikre tilstrekkelig kvalitet på tilbudet. Kvalitet i behandlingen er avhengig av teamarbeid, godt organiserte pasientforløp og samarbeid på tvers av fagområder. Noen funksjoner er definert som «områdefunksjoner» som bare skal være på ett sted i hvert sykehusområde, for eksempel karkirurgi, urologi, nevrologi og hematologi.

Helse Sør-Øst åpner for at dersom «lokale forhold ikke ligger til rette for samling av spesialiserte funksjoner ett sted, må faglig kvalitet og effektiv ressursbruk ivaretas gjennom andre tiltak.» Ettersom høringsdokumentet avgrenser utredningen til i første omgang å omhandle sykehusene i Mjøsområdet, er det ikke grunn til å gjøre unntak fra hovedregelen om samling av avanserte tilbud som krever både spisskompetanse, breddekompetanse og ofte også avansert medisinsk-teknisk utstyr, annen teknologi og tilpasset bygningsmasse.

Samling av spesialiserte funksjoner gjør at ikke alle sykehus kan tilby komplette spesialisthelsetjenester. En modell med mange akuttisykehus innebærer derfor at tilbudet til pasientene blir oppstykket, med behov for transport mellom sykehusene. Pasienter med enkle og avklarte behov vil trolig i mange tilfeller få det tilbudet de trenger i en modell med mange akuttisykehus.

Det som skiller scenariene er i hvor stor grad Sykehuset Innlandet har mulighet til å tilpasse seg de faglige utviklingstrekkene uten at det går på bekostning av muligheten til å utvikle spisskompetente miljøer eller evnen til å ta hånd om pasienter med komplekse og sammensatte problemstillinger.

Med flere sykehus med akuttfunksjoner vil en binde opp personellressurser i hvilende vaktordninger som i prinsippet kunne vært benyttet til aktiv pasientbehandling. I en situasjon

med økende pasienttilgang, knappe personalressurser og mangel på kompetanse, er det viktig å anvende en så stor andel ressursene som mulig til aktiv pasientbehandling.

I høringsdokumentet vurderes de ulike scenarienes styrker og svakheter opp mot utviklingstrekk og utfordringsbilde. For å sikre en balansert utredning og avveining mellom de tre scenariene, er det tatt utgangspunkt i fire effektmål som peker på hva en ønsker å oppfylle ved en fremtidig somatisk sykehusstruktur. Målene er utledet av de strategiske målene for Sykehuset Innlandet, og omfatter «Trygge og gode tilbud», «God tilgjengelighet», «Organisering som underbygger gode pasientforløp» og «God ressursutnyttelse».

Det er kvaliteten på pasienttilbudet som vil være førende for valg av scenario. Samtidig er det i kapittel 3 gjort vurderinger av hva de ulike scenariene medfører av økonomiske konsekvenser.

I høringsdokumentets kapittel 4, 5 og 6 blir det redegjort for styrker og svakheter ved de tre scenariene. Valg av scenario er krevende og vil innbefatte svært mange hensyn. Styret for Sykehuset Innlandet vil gjøre prinsippvedtak om fremtidig sykehusstruktur i sitt møte i juni 2012 etter en lang og grundig høringsprosess av dette høringsdokument.

Sykehuset Innlandet – vi er der når du trenger oss.

Sykehuset Innlandet HF har ansvar for å tilby spesialisthelsetjenester til befolkningen i Hedmark og Oppland med ca. 390.000 innbyggere i 48 kommuner. Foretaket har også ansvar for Nes kommune i Akershus og delvis for området Røros/Holtålen i Sør-Trøndelag. SI har om lag 600.000 pasientkontakter pr år og er daglig i kontakt med primærhelsetjenesten i de 48 kommunene i Hedmark og Oppland.

Pb. 104, 2381 Brumunddal
Telefon 06200 • www.sykehuset-innlandet.no

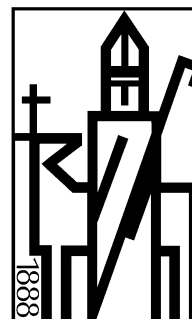

Sykehuset Innlandet HF

HELSE SØR-ØST

DEN NORSKE VETERINÆRFORENING

The Norwegian Veterinary Association

Til landets kommuner

Att: Ordfører
Rådmann
Landbrukssjef

918/11/5.325/MM/HPB/-
Oslo 21. november 2011

VETERINÆRVAKTEN

Veterinærvakten i dag; avtale, finansiering og funksjon.

Fra og med januar 2008 ble ansvaret for klinisk veterinærvakt utenom ordinær arbeidstid overført fra staten ved Mattilsynet til kommunene. Dette er fastsatt i dyrehelsepersonellovens § 3 a, 2. ledd: «Kommunene har ansvar for å organisere en klinisk veterinærvakt utenom ordinær arbeidstid».

Veterinærvakten har stor samfunnsmessig betydning. Først og fremst sikrer den at alle dyr i hele landet har tilgang på veterinær hele døgnet. Dette er et helt nødvendig samfunnsgode for å sikre dyrevelferden. Mattilsynet la ned sin beredskapsvakt fra januar 2010. Den ene personen som betjener Mattilsynets beredskapsvakt utenom ordinær arbeidstid er nå helt avhengig av den kommunale kliniske vekten for å sikre beredskap mot smittsomme dyresykdommer og i større dyrevelferdssaker.

Veterinærvakten er i dag organisert gjennom en sentral avtale mellom KS og Den norske veterinærforening (DNV). Avtalen omfatter inndeling i 166 hensiktsmessige vaktområder. Avtalen regulerer også den betalingen veterinæren mottar for å være tilgjengelig på vakt.

Vaktordningen er fullfinansiert gjennom overføring av øremerkede statlige midler. Slik avtalen er utformet i dag har det vært nødvendig med et unntak fra konkurranseloven. Dette unntaket er midlertidig og gjelder fram til 1. juli 2012.

Framtidig forhold til konkurranseloven

DNV har hele tiden uttrykt bekymring for en mulig konkurranseutsetting av Veterinærvakten. Landbruksdepartementet og KS har på flere punkter delt denne bekymringen. Veterinærvakten fungerer i de fleste områder svært godt. Den er kostnadseffektiv og forutsigbar. I størstedelen av landet er det ikke noe overskudd av veterinærer som vil være med å konkurrere om deltagelse i en framtidig vaktordning. Tvert i mot er det i økende grad vanskelig å finne deltagere til slik vakt. Dette vil, med økende andel yngre, kvinnelige veterinærer, trolig bli et enda større problem fremover.

Vi i DNV ble derfor meget overrasket da vi ble kjent med KS' vedtak i slutten av oktober 2011: "KS mener at opphør av sentral avtale og full lokal styring er det prinsipielt riktige og i samsvar med Stortingets forutsetninger. KS mener at en sentral ordning for klinisk veterinærvakt avvikles pr 31.12.2012."

Bortfall av en sentral avtale betyr bortfall av så vel områdeinndeling som bemanningsstruktur og honoreringsavtale.

Vi ber om at hver enkelt kommune snarlig vurderer om bortfall av et slikt velfungerende system er ønskelig. Vi kan heller ikke se at det er foretatt noen evaluering av de samfunnsøkonomiske konsekvensene av denne omorganiseringen.

Vi mener at en sentral avtale om veterinærvakt, på lik linje med den kommunale legevaktordningen, bør gis et permanent unntak fra konkurranse-loven av hensyn til dyrevelferd og beredskap mot smittsomme sykdommer. Videre er en slik avtale en garanti for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell innenfor en fornuftig kostnadsramme.

Konklusjon

Vi ber om at den enkelte kommune nå gjør en selvstendig vurdering av saken og gjør sitt standpunkt kjent overfor KS, sentrale politikere og andre relevante aktører.

Med vennlig hilsen
Den norske veterinærforening

Marie Modal
President

Hans Petter Bugge
Generalsekretær

ÅRSRAPPORT FOR PROSJEKTER MED TILSKUDD FRA REGIONAL PARTNERSKAPSAVTALE.

1. Prosjektnavn:Friluftsteateret Bronsebukkene, kunstnerisk og organisatorisk utvikling.....

2. Søker: ...Stiftelsen Friluftsteateret Bronsebukkene.....
Kommune/inst.

...Anne Hagen Grimsrudpost@bronebukkene.no61338441.....
Prosjektansvarlig (PA): E-post:
Telefon:

...Anne Hagen Grimsrud.....
Prosjektleder (PL): E-post:
Telefon:

3. Målsetting for prosjektet (beskrivelse av prosjektet) (utvid ant. linjer etter behov/ev. vedlegg):

.Mål for 2011 var å få på plass en organisasjonsplan og strategiplan for stiftelsen, definere kortsiktige og langsiktige mål, og samtidig klargjøre venneforeningens plass i organisasjonen. Videre skulle Bronsebukk-forestillingen videreutvikles kunstnerisk, gjennom å fullføre arbeidet med manus og videreføre arbeidet med ny musikk i samarbeid med dramaturg og komponist. Det skulle også legges grunnlag for å kunne gjennomføre nypremiere for Bronsebukkene i 2012. Siden det ble bestemt å ikke ha forestilling i 2012, var det også viktig å holde i gang aktivitet blant medlemmene, og skape fokus om Bronsebukkene i lokalsamfunnet.....

4. Status for gjennomførte tiltak pr. 31.12.11.(år) (utvid ant. linjer etter behov/ev. vedlegg):

Organisasjonsplan og strategiplan er utarbeidet og vedtatt av styret. Venneforeningen er nå inkludert gjennom representasjon i styret i stiftelsen, samt at daglig leder møter i venneforeningens styre ved behov, og samarbeider tett med leder i venneforeningen og de forskjellige gruppelederne.

Nytt manus for Bronsebukkene er fullført. Klaverutttog for ny musikk ble levert høsten 2011, og partitur er nå under ferdigstilling. Det har vært avholdt en rekke møter mellom regissør, musikalsk leder, forfattere, dramaturg og komponist, for å sikre et helhetlig produkt. Vi er svært fornøyde med resultatet så langt.

Det ble avviklet Bronsealderdager i juni, i samarbeid med Venneforeningen og Midtre Olimbgård. Det ble samtidig avholdt historieseminar. Begge deler var vellykket, selv om været gjorde at publikumstallet var lavt, fikk vi fin omtale i avisene, og tilbakemeldingene var udelt positive fra deltakerne. Egen rapport fra BB-dagene kan legges frem hvis ønskelig.

Samarbeidet med professor Jon Nygaard har fortsatt gjennom året. I tillegg til å innlede på historieseminalet, har han skrevet en artikkel om et mulig kulturmøte på Hadeland i Bronsealderen. Dette prosjektet ble finansiert av Stiftelsen Fritt Ord, og har gitt oss god omtale i media.

Årets Bronsebukk ble utdelt i forbindelse med Hadelandsmessa 2011, hvor Bronsebukkene også hadde stand. Statsråd Rigmor Aasrud delte ut statuetten til Jørn Holme. Også dette gav god dekning i lokale medier.

.Vi har videre hatt en arbeidsgruppe som har hatt diskusjonsmøter vedrørende Bronsebukkens betydning for Hadeland fremover, og mulig samarbeid med andre aktører. Dette har vært positivt, og gitt viktige innspill til arbeidet fremover.

Det også vært arbeidet intenst med planlegging og finansiering av ny tribune på Midtre Olimb gård. Finansieringen kom på plass rett før jul, men dette er fortsatt ikke offentliggjort. Så snart nødvendige godkjenninger er på plass, vil arbeidet starte. Bronsebukkens Venner er klare til innsats, og regner med å legge ned ca. 1200 dugnadstimer på dette, i tillegg til avviklingen av årets oppsetning!

..Styret og daglig leder har brukt mye tid på å skaffe økonomiske midler til finansiering av videre drift og teateroppsetninger årlig fremover. Det har vært utfordrende, spesielt på privatmarkedet. Vi har lyktes med å finne en privat hovedsponsor, og dessuten møtt stor velvilje og signaler om langsiktig finansiering hos kommunene og regionrådet. Oppland Fylkeskommune bidrar noe i 2012, men det er fortsatt usikkerhet rundt langsiktig fylkeskommunal støtte.

Teaterforestillingen i 2012 har nå oppnådd en minimumsfinansiering, og prosjektet vil kunne realiseres på ønsket nivå, blant annet fordi det kan overføres noe midler fra 2011.

Det er skrevet kontrakt med instruktører og profesjonelle medvirkende, og de fleste lederroller blant frivillige er nå dekket inn. Det er positiv stemning i Bronsebukkens Venner, og vi regner med å ha flere frivillige å spille på enn noen gang tidligere. Dette vil bety mindre belastning på en del av amatørskuespillerne, slik at de i større grad kan konsentrere seg om skuespillerjobben.

5. Status økonomi: - en beskrivelse (ikke regnskap) av hvilke utgifter som har påløpt, og hvilke inntekter prosjektet har hatt i året det rapporteres for.

(Inntektene fordeles på – Partnerskapsmidler – Andre offentlig midler (finansieringskilde oppgis) – og Private midler (finansieringskilde oppgis for større beløp). (utvid ant. linjer etter behov/ev. vedlegg):
.....Se vedlegg

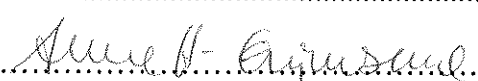
6. Erfaringer/eventuelle endringer: (utvid ant. linjer etter behov/ev. vedlegg):

...Utviklingsåret har vært viktig og riktig for Bronsebukkene. Vi har nå en robust organisasjon, som vil være mindre sårbar ved gjennomføringen av det store arrangementet Bronsebukkene er. Til tross for at vi ikke hadde forestilling i 2011, er mener vi at vi har greitt å holde fokus på Bronsebukkene gjennom lokale medier. Det har vært interesse rundt auditions, og medlemstallet i Bronsebukkens Venner øker sakte men sikkert.

.Vi ser alle frem til nypremieren 21. juni 2012, og håper at 2012 også skal bli året der Bronsebukkens langsiktige økonomi kommer helt på plass, gjennom en fast avtale med Oppland Fylkeskommune, og flere private sponsorer. Vi vil også arbeide videre for å øke lokalbefolkningens interesse for bronsealderen generelt og Bronsebukkene spesielt. Hadeland og Ringerike Reiseliv har startet et prosjekt med å lage en bok/folder om Bronsealderen på Hadeland og Ringerike. Vi har en representant i arbeidsgruppa, og regner med at dette kan bli et viktig virkemiddel i arbeidet med å skape økt interesse lokalt.

Lokalt engasjement er et viktig kriterium for å oppnå suksess også utenfor

Hadeland.....

Sted

Dato

Underskrift (PA)

Merk: Sluttrapport som sendes når prosjektet er avsluttet skal i tillegg inneholde:
resultatoppnåelse, regnskap og evaluering av tiltakene/prosjektene

Inntekter

Utv. støtte Sparebank1 Stiftelsen	kr 300 000,00
Prosjektstøtte OFK	kr 200 000,00
Prosjektstøtte Regionrådet	kr 250 000,00
Driftsstøtte kommunene	kr 120 000,00
Momsrefusjon	kr 64 393,00
Diverse støtte BB-dagene (Norsk teaterråd, Fritt Ord og Sametinget)	kr 45 000,00
Inntekt salg og egenandel kurs BB-dager	kr 24 790,00
Støtte Teater Innlandet, dramaturg	kr 19 680,50
Totalt	kr 1 023 863,50

Kostnader (omtrentlige tall, regnskap ikke klart.)

Honorar daglig leder, regnskap/revisjon, markedsføring, møter, forsikring	kr 440 000,00
BB-dager inkl. seminar og markedsføring, artikkel Jon Nygaard	kr 116 000,00
Kostnader kunstnerisk utvikling (instruktører, kurs)	kr 170 000,00
Etterslep 2010-forestillingen (glemte kostnader)	kr 25 000,00
	kr 751 000,00

Overføres 2012 til videre kunstnerisk utvikling **kr 272 863,50**

Budsjettforslag 2012

Kostnadsoverslag	Budsjett 2011	Budsjett 2012	Kommentarer
Honorar prosjektledelse	700 000	325 000	Se forslag til plan under
Kontorhold/ overhead	100 000	50 000	
Møter og konferanser	100 000	10 000	
Info/ profilering	280 000	20 000	Overgang HH
Kompetanseløft involverte	80 000	10 000	Avslutning Heme hos Oss
Fagkonsulenter	140 000	000	Eget prosjektbudsjett låve
Diverse uforutsett	50 000	10 000	
Sum utgifter	1450 000	425 000	
Finansieringsplan			
Gran kommune	250 000	125 000	
Egeninnsats Gran kommune	150 000	50 000	Kontorhold/ overhead, politikerhonorar
Regionrådet	300 000	150 000	
Oppland Fylkeskommune	400 000	000	
Andre	50 000		
Sum inntekter	1 150 000	325 000	
Årsresultat	- 300 000	-100 000	
Bruk av budet driftsfond	300 000	100 000	

Forslaget tar utgangspunkt i at arbeidet med låven fortsetter i henhold til vedtatt strategi. Skulle forutsetningene endres vesentlig må handlingsplan og budsjett justeres.

Forslag til arbeidsplan prosjektleder:

Januar og februar 2012 110 t i 2 måneder (ca 70%)
April tom juni 2012 75 t i 4 måneder (ca 50%)

Arbeidstiden reguleres etter beste skjønn innenfor totalrammen på 520 timer. Når Glasslåven AS er etablert vil timeforbruk på låven fordeles mellom prosjekt (Fase 1) og AS (Fase 2).

Det foreslås at det lages et eget prosjektregnskap for Låven, fase 1. Honorarer til alle eksterne konsulenter legges inn der. Det samme gjelder innvilgede tilskudd til forprosjektering. Her må det og gjøres en nærmere vurdering av hvordan tilskudd til forprosjektering skal fordeles mellom fase 1 (kommune) og fase 2 (AS).

Gran, 08.12.11

Randi Eek Thorsen
Prosjektleder

Gjennomføringsprosjekt

Verdiskaping/ kulturutvikling Granavollen – Tingelstadhøgda

MANDAT

Bakgrunn

Med bakgrunn i prosjektet *Stedsutvikling Granavollen/ St.Petri/ Hadeland Folkemuseum* (2005 – 2007) og oppfølgende forprosjekt *Kulturutvikling/ Verdiskaping/ Profilering Granavollen – Tingelstadhøgda* (2007) vedtok kommunestyret i Gran 14.02.08 at arbeidet, under forutsetning av fullfinansiering, skulle videreføres i form av et gjennomføringsprosjekt på 3 – 5 år.

Gran kirkelige fellesråd vedtok på sitt møte 05.02.08 (sak 03/08) at kirkens utviklingsplaner knyttet til Søsterkirkene og Granavollen skulle inngå som en del av et felles, samlet gjennomføringsprosjekt.

Forutsetninger

Gjennomføringsprosjektet skal bygge på alle relevante planer, utredninger og rapporter som angår området – både geografisk og faglig. Disse skal oppfattes som retningsgivende og ikke absolutte for de videre arbeidet.

Avgrensninger

Prosjektet skal ikke ha ansvar for drifts- og skjøtselsoppgaver som naturlig tilhører Gran kommunes/ kirkens driftsorganisasjoner. Nært samspill og dialog med disse er imidlertid en forutsetning.

Granavollen- Tingelstadhøgda er kjerneområdet det skal planlegges ut fra. Samhandling og potensial sett i forhold til et større omland skal allikevel belyses der det er naturlig.

Ingen kostnadskrevenne tiltak skal iverksettes før grundige analyser både mht investering og drift er foretatt og betryggende finansiering avklart.

Retningslinjer for arbeidet

- Prosjektets hovedoppgave skal være målrettet og i praksis å tilrettelegge for og bevirke til meraktivitet og kulturbaserte verdiskapingstiltak på området.
- Det skal utarbeides et retningsgivende overordnet mål, eventuelt med delmål, for hele prosjektperioden.
- Det skal utarbeides delmål for hvert år i prosjektets gjennomføringsfase.
- Ved behov skal det utarbeides milepælsplaner i henhold til disse.
- Budsjett med finansieringsplan skal utarbeides for vært enkelt år.
- Prosjektets utvikling og framdrift skal regelmessig forankres i de miljøene som enhver tid er mest sentrale i utviklingsarbeidet. Dette er Gran kommune, kirken i Gran, regionrådet for Hadeland, Oppland Fylkeskommune, offentlige og private aktører i området og eventuelt andre instanser/ aktører som kommer til undervegs i prosessen.
- Prosjektet skal ha en aktiv kommunikasjons- og informasjonsstrategi mot omverdenen og offentligheten.

- Prosjektet skal i hovedsak ha et initierende, igangsettende og koordinerende ansvar. Fremtidig eierskap og drift skal etter prosjektfasen ivaretas av andre aktører, det være seg private og offentlige. Prosjektet skal imidlertid utrede og anbefale hensiktsmessige driftsmodeller for helheten.

Ambisjon

Lokal forankring, regional betydning, nasjonal status og internasjonalt nivå.

Mål

Hovedmål

Granavollen – Tingelstadhøgda skal framstå som et attraktivt og levende miljø for så vel fastboende som tilreisende. Områdets kvaliteter og særpreg skal ivaretas og videreføres på en måte som sikrer fortsatt vekst og utvikling for eksisterende virksomheter og samtidig skaper nye opplevelser og ny næring.

Delmål:

- Minimum 5 nye virksomheter skal være etablert/ under etablering i løpet av prosjektperioden.
- Samspillet mellom det kirkelige og verdslige skal være avklart, styrket og satt i system.
- Eksisterende næringer i området skal ha hatt en dokumenterbar vekst i perioden.
- Kjennskapen i det sentrale Østlandsområdet til Granavollen/ Søsterkirkene skal være økt med minimum 30% i løpet av perioden.
- Den generelle kompetansen om områdets historie, kvalitet og tilbud skal være høy blant alle berørte miljøer/ personer i området – og en felles identitet skal være uttrykt.
- Felles profil/ markedsføringsplattform for området skal være utviklet.
- Servicefunksjoner i forhold til besøkende skal være tilgjengelig og profesjonalisert.
- Driftsmodell for ”nye” Granavollen skal være utviklet.

Organisasjon

Prosjekteier:	Gran kommune (kommunestyret)
Prosjektansvarlig:	Rådmannen
Styringsgruppe:	Roald Braathen, Anne Hagen Grimsrud, Berit Halvorsen (leder), Anne Marte Skari, Jon Skeie, Edvin Straume og Grete Øverlier.
Prosjektleder:	Randi Thorsen (engasjert ut 2008 med intensjon om forlengelse)

For øvrig organisering av arbeidet vises til eget organisasjonskart.

Lillehammer, 24.04.08

Randi Thorsen

ÅRSRAPPORT FOR PROSJEKTER MED TILSKUDD FRA REGIONAL PARTNERSKAPSSAVTALE.

1. Prosjektnavn: Kulturbasert verdiskaping Granavollen - Tingelstadhøgda

2. Søker: Gran kommune

Rådmannen
Prosjektansvarlig (PA): E-post Telefon:

Randi Eek Thorsen
Prosjektleder (PL): randi.thorsen@gran.kommune.no 61 33 85 88
E-post: Telefon:

3. Målsetting for prosjektet (beskrivelse av prosjektet) (utvid ant. linjer etter behov/ev. vedlegg):

Utviklingsprosjektet ble av Gran kommunestyret (februar 08) vedtatt iverksatt med en antatt varighet på 3 – 5 år. Det er nedsatt en styringsgruppe bestående av representanter fra Gran kommune (politisk og administrativt), kirken i Gran og regionrådet. Følgende mål er definert:

Hovedmål

Granavollen – Tingelstadhøgda skal framstå som et attraktivt og levende miljø for så vel fastboende som tilreisende. Områdets kvaliteter og særpreg skal ivaretas og videreføres på en måte som sikrer fortsatt vekst og utvikling for eksisterende virksomheter og samtidig skaper nye opplevelser og ny næring.

Vedtatte delmål for 2011 vedlegges.

4. Status for gjennomførte tiltak pr. 31.12....(år) (utvid ant. linjer etter behov/ev. vedlegg):

I tråd med forutsetningene var 2011 Granavollen-prosjektets siste hele prosjektår. Prosjektet avsluttes sommeren 2012. I lys av dette hadde 2011 to hovedfokus; Sikre og ferdigstille igangsatte tiltak - og sikre kontinuitet og plassere ansvar i overgangen prosjekt – drift. I praksis har dette betydd at arbeidet har vært konsentrert om de antatt mest avgjørende tiltakene for varig aktivitetsøkning i området, ingen nye delprosjekter igangsatt og bevisst «hands off» holdning til utviklingsoppgaver som andre (kommune, kirke, OVF) har hovedansvar for.

Stikkordsmessig status hovedoppgaver - i relasjon til vedtatte delmål:

*- **Realisering av «Glasslåven»** hatt hovedfokus. Interimsstyre nedsatt. Intensjonsavtale om eiendomsoverdragelse reforhandlet. Forprosjektering iverksatt og beslutning om 2 faset realisering tatt. Fase 1 innebærer istandsettelse av låven som kulturhistorisk bygning (kultur/allmenn nytte) og Fase 2 inneholder innvendig istandsettelse til ny bruk samt utvikling av innholds- og driftskonsept. Grepet har hatt forløsende effekt på finansieringen. Ved årsskiftet var fase 1 finansiert i henhold til kostnadskalkyle og tilbudsdokumenter for entrepris under utvikling. Samtidig har finansieringen av forprosjektering for fase 2 startet. Foreløpig har 10 potensielle leietagere bekreftet ønske om lokaler (uten utlysning).*

- Den organisatoriske plattformen for **Historiske Hadeland** (HH) er klargjort både innad i bedriftsnettverket og mellom HH og Hadeland Ringerike Reiseliv (HRR). Samarbeidet vil formaliseres våren 2012. Hjemmesiden www.historiskehadeland.no er oppjustert og i full drift. Forslag til formål, vedtekter og konkrete samarbeidsområder er utarbeidet av en representativ arbeidsgruppe. Bedriftsnettverket har innarbeidet en tradisjon med regelmessige frokost/ temamøter for alle involverte.

- Dialogen med nye eiere og drivere av **Granavolden Gjæstgiveri** er ivaretatt både ved deltagelse i referansegruppe rundt utviklingen av Gjæstgiveriet, og ved løpende kontakt. Gjæstgiveriet rustet opp for 25 millioner kroner i 2011, i stor grad samtidig med løpende drift. I tråd med prosjektets ambisjon er stedet er nå åpent for turister og lokalbefolkning i tillegg til kurs/ seminargjester. Utbedringene vil fortsette i 2012.

- **Granavolden regionale Pilegrimssenter** hadde i 2011 sitt første hele driftsår. Inntil nasjonale strategier og føringer er vedtatt er Pilegrimssenteret organisatorisk tilknyttet Gran kommune ved Granavollen-prosjektet. Samarbeidet med tilknyttede kommuner er godt og har gitt målbare resultater. Partnerskapsavtaler knyttet til merking og skjøtsel er inngått mellom Oppland Fylkeskommune, berørte kommuner og Pilegrimssenteret. Løpende samarbeid med overnattingssteder, kirker og menigheter, museer og andre relevante aktører ble i 2011 videreutviklet. Antall vandrere var merkbart økende fra året før, på Granavollen ble vandrere fra over 20 land registrert i sesongen. Egen rapport er utarbeidet og kan fås ved henvendelse.

- **S-laget; Senter for Samvirkekunst** hadde i 2011 sitt siste av 3 avtalte prosjektår. S-lags-kunstnerne har bidratt til ny aktivitet og nye målgrupper på Granavollen. Deres omfattende aktivitet blir dokumentert i en fylldig rapport. Utstillinger, workshops av ulike slag, utviklingsarena for nye forestillinger, skolesekkproduksjoner og allsangkvelder er eksempler på siste års aktivitet. Granavollen-prosjektet har vært med i S-lagets referansegruppe og vært samarbeidspartner på noen av arrangementene. Kunstnernes ønske om at lokalene skal kunne leies ut til tilsvarende aktiviteter så lenge ikke annen bruk av lokalene er bestemt vil bli fulgt opp. Gjæstgiveriets eiere, OVF, har henvendt seg til Gran kommune om mulig kjøp av S-laget med tomt for ombygging til kirkekontorer. Intensjonsavtale om eiendomsoverdragelse er utformet, men saken er uavklart av kostnadmessige grunner.

- **Landbruksbasert næringsutvikling** har primært vært ivaretatt i 2011 ved bistand til Hesteskyssklaget med utvikling av fast tilbud og markedsføring av Kanefart på vinterhalvåret. Kanefarten tilbys i samarbeid med områdets hoteller. Prosjektleder har også deltatt i Hadelandsbonden 2020 og i et pågående arbeid i regi av landbrukskontoret med satsing på økologiske og/ eller eksotiske grønnskaker på Hadeland. Ideen om Hammers Kjøkken er presentert for og følges opp av de nye driverne av Granavolden Gjæstgiveri. I tillegg har prosjektleder støttet og bistått (søknader, rådgiving) noen grunneiere i deres arbeid med å få gravd ned i alt 4700 m med høyspent- og lavspenledning i området rundt Hadeland Folkemuseum/ St. Petri kirke.

- **Informasjon/ kompetanse:** Møteserien for lokalbefolkningen "Heme hos Oss" har ikke blitt prioritert videreført i 2011. Praksisen med å stille opp med informasjon om prosjektarbeidet i lokale lag og foreninger og overfor tilreisende grupper er videreført i samme skala som tidligere. Prosjektleder har dessuten bistått lokalhistoriker Ragnar Torbergsen med utgivelsen av hans siste forskningsresultater. Boka "Søsterkirkene – ett mysterium?" inneholder nye og godt dokumenterte teorier og ble lansert for salg før jul.

5. Status økonomi: - en beskrivelse (ikke regnskap) av hvilke utgifter som har påløpt, og hvilke inntekter prosjektet har hatt i året det rapporteres for.
(Inntektene fordeles på – Partnerskapsmidler – Andre offentlig midler (finansieringskilde oppgis) – og Private midler (finansieringskilde oppgis for større beløp). (utvid ant. linjer etter behov/ev. vedlegg):
Prosjektets økonomiske ramme for 2011 var totalt kr. 1 350 000. Av dette bidro Gran kommune med totalt 400 000 (hvorav 150 000 i form av dekning av kontor- og driftskostnader), Oppland Fylkeskommune med 300 000, 300 000 var Partnerskapsmidler fra Regionrådet, 50 000 i private tilskudd og 300 000 fra bundet driftsfond (tidligere ikke disponerte prosjektmidler). Året ga et resultat på + 200 000. I sin helhet begrunnet i at framdriften på låven ikke har utløst alle konsulenthonorarene innen årsskiftet. Dette vil bli disponert i byggefase 1 våren 2012.

6. Erfaringer/eventuelle endringer: (utvid ant. linjer etter behov/ev. vedlegg):
Prosjektet utvikler seg i store trekk i tråd med forutsetningene og vil trappes ned våren 2012 og avrundes som planlagt før sommeren. Hvilken oppfølging realisering av Glasslåven vil fordre vil bli avklart i denne siste fasen. Dette arbeidet vil uansett ikke skje i prosjektets regi. Arbeidet med gradvis overføring av deltagelse og ansvar til stedets "faste" aktører har vært vellykket.

Prosjektet har bidratt til økt fokus og oppmerksomhet på områdets kvaliteter og potensial, noe som har gitt ringvirkninger både lokalt, regionalt og nasjonalt. For eksempel har Gran kommune prioritert arbeidet både med utbedring og ny innkjøring til P-plass på sørsiden av Vollen, oppgradering av Kjørkevangen mellom Søsterkirkene og Gjæstgiveriet med tilhørende reguleringsendring. Planer for opprusting av Kommunehuset er i gang og vil bety mye både for Pilegrimssenteret, Kirken og lag- og foreninger. Av andre eksempler kan nevnes at Hadeland Ringerike Reiseliv ønsker sommerkontor på Granavollen fra 2012, at menighetsrådet har invitert Den Katolske Kirke til månedlige gudstjenester i Søsterkirkene, at Kirken har planer om ukentlig konsertserie gjennom hele sommeren og at Statens Vegvesen prioriterte arbeidet med ny Skjøtselsplan for Den Bergenske hovedveg med mer.

Gran

22. februar

Randi Eek Thorsen

*Merk: Sluttrapport som sendes når prosjektet er avsluttet skal i tillegg inneholde:
resultatoppnåelse, regnskap og evaluering av tiltakene/prosjektene*

Arbeids- oppgaveplan 2012

Styringsgruppa drøftet i oktober 2011, sak 35/ prioritering av gjenstående oppgaver i utviklingsprosjektet og vedtok følgende: «*Prosjektleder bes å prioritere oppgaver som har en aktivitetsfremmende karakter. Forslag til nedtrappingsplan avklares i dialog med rådmann i sammenheng med budsjettarbeidet for 2012.*

Med bakgrunn i vedtaket, regnskapstall for 2011 og vedtatt rammebudsjett for 2012 er oppgaveplanen justert som vist:

Oppgave	Tidsplan
Glasslåven Forprosjekt byggetrinn 1 - Finansiering - Tilbudsforespørsel, offentlig anbud (Doffin) - Eierskapsvurdering/ eiendomsoverdragelse - Målpris – vedtak m igangsettelse byggetrinn 1 - Oppstart byggetrinn 1 - Avslutning byggetrinn 1 Overgangsfase Grenseoppgang ansvar eiendoms - driftsselskap MVA vurderinger Forprosjekt byggetrinn 2 (oppstart umiddelbart hvis fase 1 vedtas) Etablering av drift- og utviklingsselskap Leieavtale mellom eiendoms og driftsselskap Når drift- og utviklingsselskapet er etablert overtar dette ansvaret for finansiering, prosjektering og gjennomføring	Januar - ? Februar 2012 Februar 2012 Mars/ april 2012 April 2012 Mai 2012 ??????? Februar – april/ mai 2012 Februar/ mars 2012 Februar/ mars 2012 Mars/ april 2012 Mars/ april 2012 April/ mai 2012
Historiske Hadeland - Utarbeide vedtekter for foreningen Historiske Hadeland - Gjennomføre stiftelsesmøte med valg av styre - Bistå i dialog/ avklaring ansvarsdeling HH/ HRR - Sekretærfunksjon for styre som oppstarhjelp for å bidra til noen konkrete og raskt iverksatte tiltak (skilting, turistkart mm)	Februar 2012 Mars 2012 Våren 2012 Ut prosjektperioden
Koordinere igangsatte prosjekt, bidra til varige kommunikasjonslinjer og samarbeidsorgan	Mai/ juni 2012
Rapport med status og evaluering, gjenstående arbeider m/ forslag til oppfølging og peke på videre utviklingspotensial innen eksisterende strukturer.	Juni 2012
Informasjon - Presentasjon av sluttrapport i kommunestyret - Åpent informasjonsmøte på Granavollen - Distribusjon av rapport til alle bevilgende og samarbeidende instanser	Juni 2012 Mai/ juni 2012 Juni 2012
Mulig etterslep arbeidsoppgaver knyttet til Byggefase 1 Låve hvis udisponerte midler	Høsten 2012

Forslag til vedtak:

Styringsgruppa slutter seg til prinsipper og prioriteringer i arbeids- og oppgaveplan for avrundning av Kulturbasert verdiskapingsprosjekt Granavollen – Tingelstadhøgda»

Gran, 10.02.12

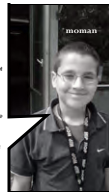
Randi Eek Thorsen

SENTRUMSÅRET 2012
året det ble tenkt høyt

2020

Utover for endringene. Det er et stort og omfattende arbeid som ligger foran oss. Vi må finne ut hvordan vi skal bruke lørdagen på å plukke bær i skauen, og hvordan vi skal bruke torgene. Det er viktig å ha en god plan for fremtiden, og det er viktig å ha en god plan for fremtiden.

Stedsutvikling Jevnaker
ARBEIDSPROGRAM
SENTRUMSÅRET 2012

Norconsult
Mars 2012

HVORFOR ET ARBEIDSPROGRAM?

Formålet med arbeidsprogrammet er å få en samlet oversikt over den felles innsatsen som skal legges inn i 2012 og de konkrete oppgavene som står foran oss. Dette gjør både planlegging av ressursbruk og samordning av innsatsen lettere.

Arbeidsprogrammet gir en kort presentasjon av innhold og formål i de forskjellige fasene og en oversikt av aktiviteter og arbeidsoppgaver, samt hvem som har ansvar for å utføre oppgavene.

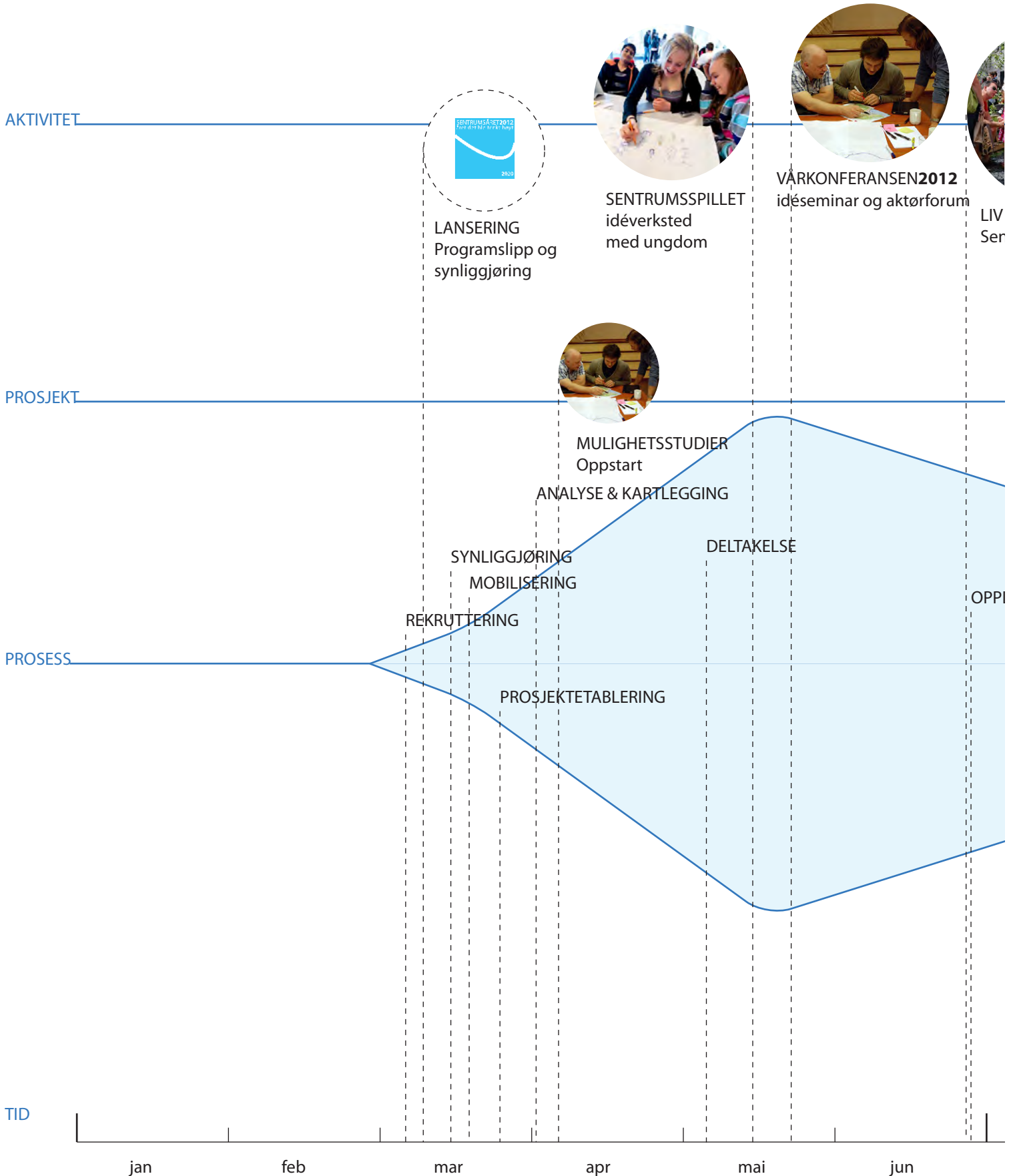
På bakgrunn av det felles arbeidsprogrammet utarbeides mer detaljerte arbeidsplaner fortløpende, og med jevne mellomrom.

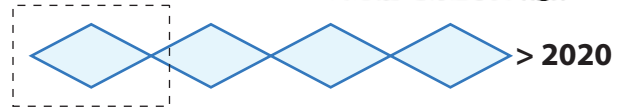
Innledningsvis presenteres den overordnede prosessen som er foreslått som samlende for innsatsen i 2012; "Sentrumsåret2012". Denne etterfølges av en tidsplan som angir vektning og varighet for hver av de forskjellige innsatsområdene som beskrives videre i arbeidsprogrammet.

INNHOLD

Prosesskonsept	6
Tidsplan	8
Sentrumsåret 2012	10
Spillet om sentrum	14
Stedsanalyse	15
Vårkonferansen 2012	16
Mulighetsstudie	18
Liv og røre	20
Utstilling og debatt	21
Strategi	22

**PROSESSKONSEPT STEDSUTVIKLING NESBAKKEN OG STRANDPROMENADEN:
SENTRUMSÅRET2012**
Året det ble tenkt høyt

IV OG RØRE DAGENE
entrumsarrangement

2012 **RESULTAT**
Utstilling & debatt

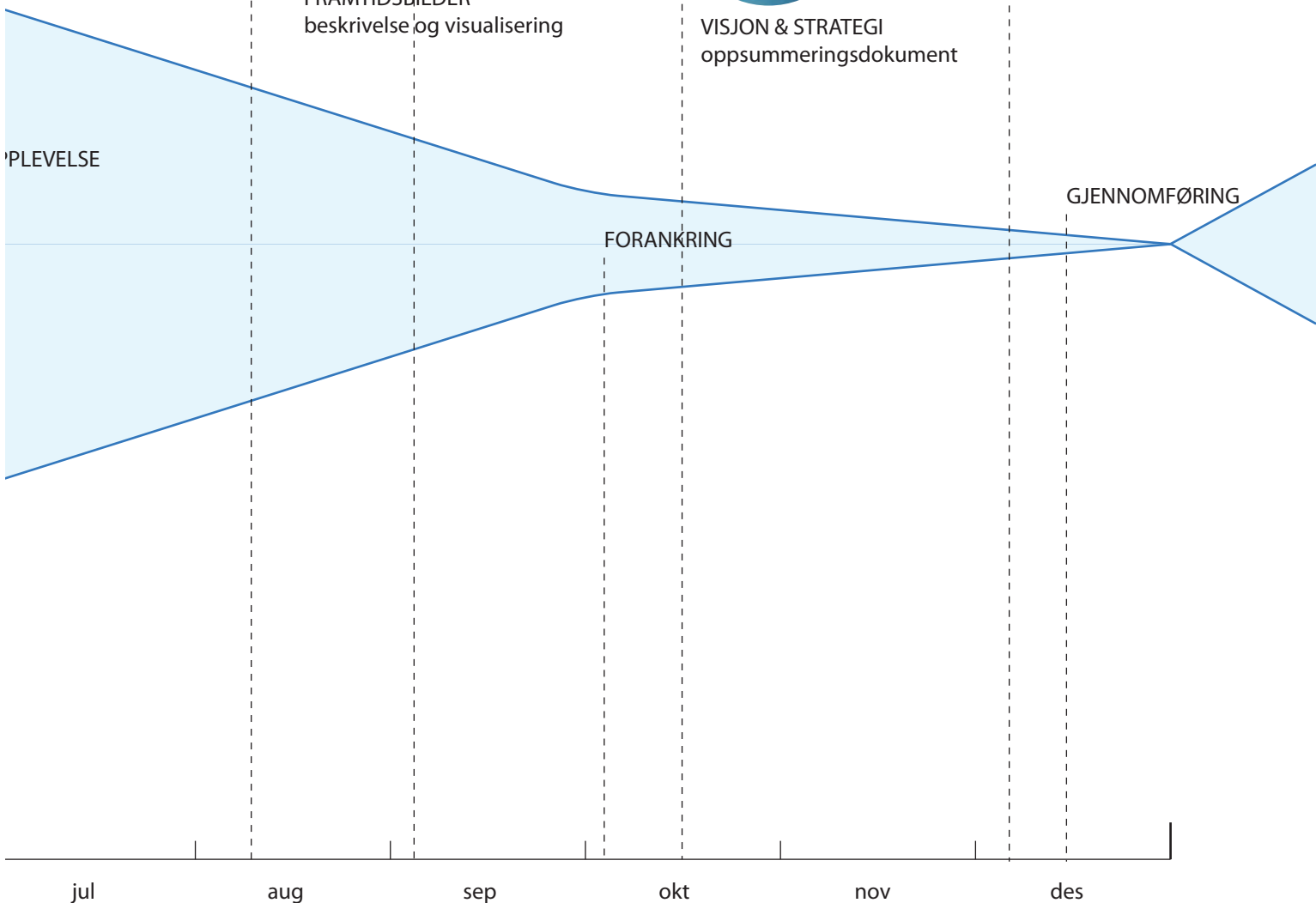
FEIRING??
Vintermarkering

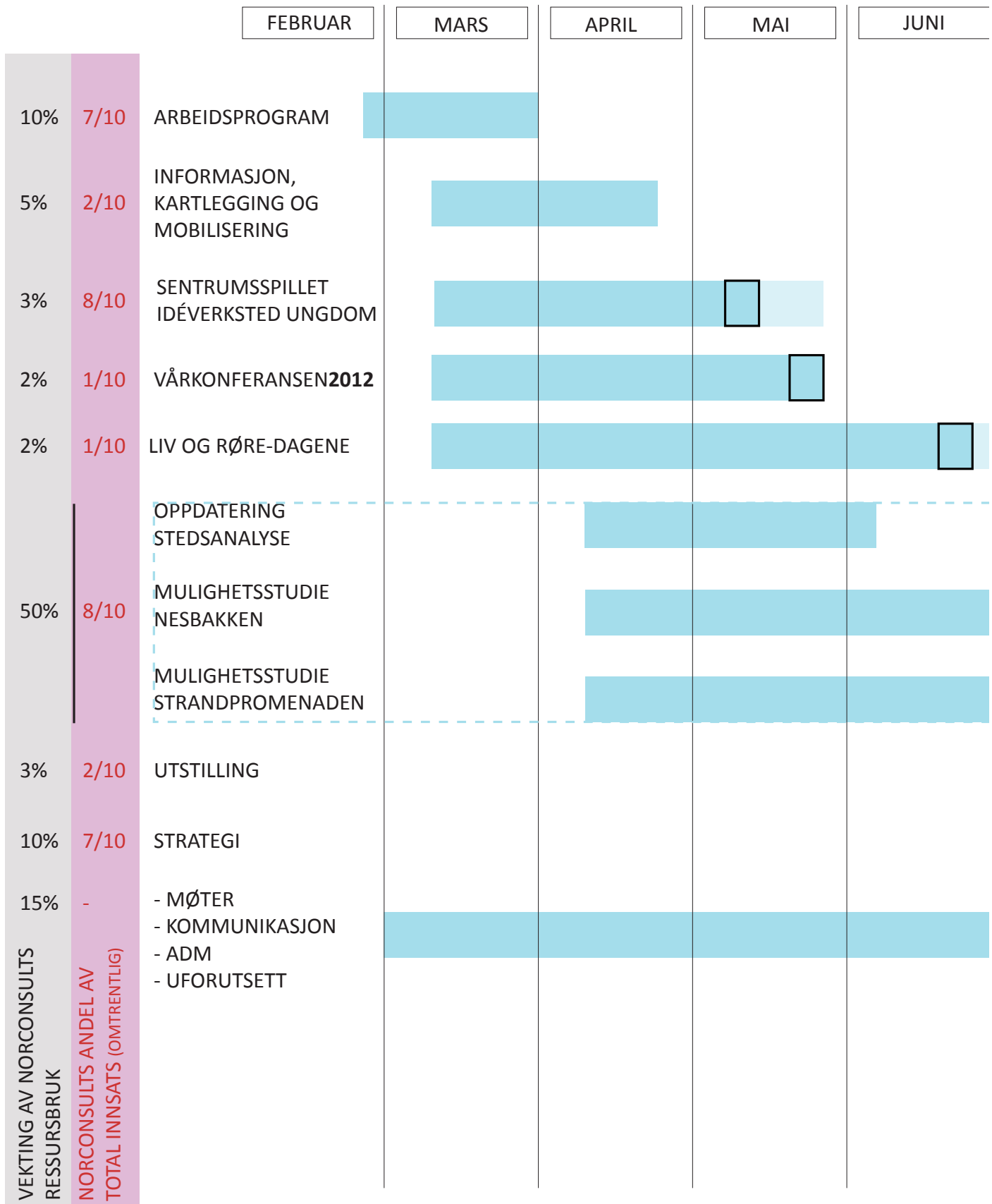
FRAMTIDSBILDER
beskrivelse og visualisering

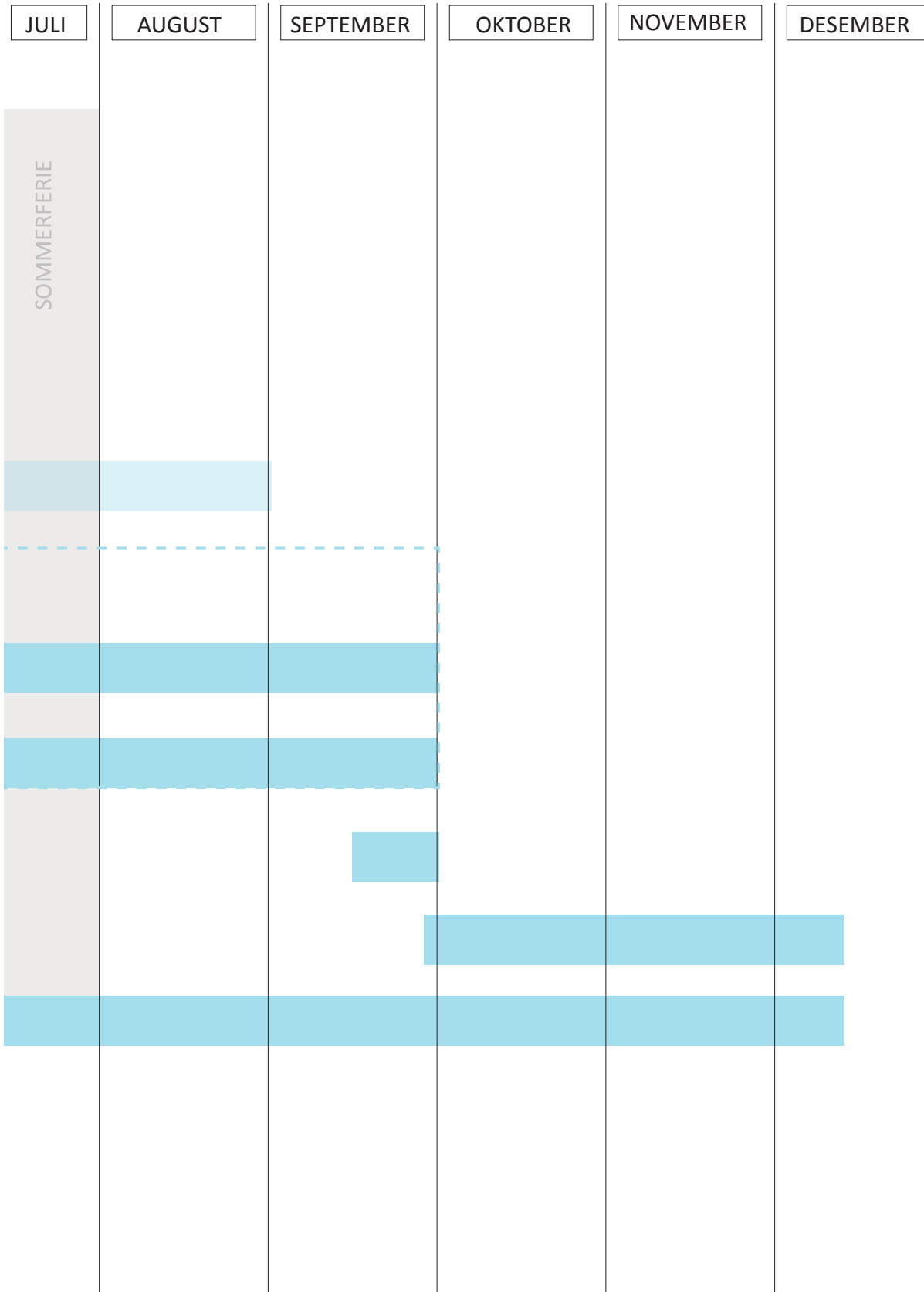

VISJON & STRATEGI
oppsummeringsdokument

TIDSPLAN 2012

SENTRUMSÅRET 2012

året det ble tenkt høyt

2020

Sentrumsåret 2012 skal bidra til å synliggjøre prosessen knyttet til utvikling av sentrumsområdene på Jevnaker.

Jevnaker 2020 skal initiere, koordinere og være pådriver slik at aktørene på Jevnaker trekker sammen mot *Jevnaker 2020 - attraktiv og vakker*.

Målsettingen med Jevnaker 2020 er å styrke samarbeidet blant alle aktører i Jevnaker for å realisere målsettinger for utviklingen på Jevnaker de kommende 10 årene. 2012 er oppstartsår for stedsutviklingsprosjektene for Nesbakken og Strandpromenaden, som sammen utgjør sentrum på Jevnaker. Gjennom året skal det gjennomføres stedsanalyse og mulighetsstudier som skal resultere i visjon og strategi for gjennomføring frem mot 2020. Året 2012 er dermed det året da ideene skal utvikles og diskuteres. Med "Sentrumsåret 2012" er hensiktene og løfte denne diskusjonen opp på et nivå der alle med engasjement og eierskap i utviklingen kan delta. Gjennom stedsanalysen og mulighetsstudiene etableres det arenaer der beboere, grunneiere, næringsaktører og andre med eierskap i prosjektene involveres. Utover dette legges det også opp til flere arrangementer som har som hensikt å skape en møteplass for utviklingsdiskusjonen. "Sentrumsåret 2012" har som mål å bli *året det ble tenkt høyt!*

Hver av prosjektfasene som blir beksrevet og presentert i denne arbeidboken utgjør hver i sær en viktig del av sentrumsåret, og skal til sammen sørge for aktiviteter og program som involvere mange gjennom året 2012.

Formål:

Samle aktiviteter knyttet til utvikling av Nesbakken og Strandpromenaden under en felles overskrift for synliggjøring og mobilisering.

Norconsult:

Bistår med konsept, i programfase, utforming av helhetlig prosess og utarbeiding av arbeidsplan og strategi. Hovedvekt av NOs arbeidet ligger i stedsanalysen og mulighetsstudiene.

Jevnaker 2020:

Koordinator og administrering. Vertskap for Sentrumsåret 2012.

Andre bidragsytende aktører:

Alle relevante aktører utfordres til å delta gjennom etablering av arenaer. Se egne oppslag.

Aktivitetsprogram (ideelt)

Mars

- Lansering av "Sentrumsåret 2012" og aktivitetsprogram

April

- Undersøkelse om bruk av sentrum blant beboere på jevnaker (del av stedsanalyse) og utvelgelse/rekruttering av "Jevnakerfjes" til utstilling.
- Kronikk-/artikkelserie om utvikling på Jevnaker i Ringerikes blad går i gang
- Oppstartsverksted med grunneiere tilknyttet Mulighetsstudie Strandpromenaden
- Oppstartsverksted med gårdeiere og handlesdrivende tilknyttet Mulighetsstudie Nesbakken

Mai

- Ideverksted med alle elever ved 9.trinn på Jevnaker skole (kobles mot vårkonferanse og mulighetsstudie)
- Vårkonferansen 2012

Juni

- Sentrumsaktiviteter, utstilling og "strandpromenaden2020" som del av "Liv og røre".
- Familieaktiviteter.

September

- Lansering av mulighetsstudier:
Utstilling
Åpent kveldsmøte om sentrum: "Hvordan skaper vi resultater av idéene?"
Avduking av skulptur fra Hadeland Glassverk.

Prosjektaktivitet gjennom året

Stedsanalyse og påfølgende mulighetsstudier for Nesbakken og Strandpromenaden.
Forankring og gjennomføringsstrategi.

SENTRUMSÅRET 2012 - SYNLIGHET MARS/APRIL

For at diskusjonene om utvikling av Jevnaker sentrum skal involvere mange, må "Sentrumsåret 2012" og de arenaene som etableres i forbindelse med idefasen synliggjøres. "Sentrumsåret 2012" må bli et synlig element gjennom 2012 og informasjon om hva det innebærer må være lett tilgjengelig.

Logo

Logoen er laget for å sørge for gjenkjennelighet på tvers av de forskjellige aktivitetene som gjennomføres i 2012. Konsekvent bruk av denne, enten det er på møteinvasjoner, på nettsider, i forbindelse med presentasjoner og dokumenter eller annet skal sørge for å binde disse sammen og knytte de til fellesprosjektet "Sentrumsåret 2012".

Web

Informasjon om "Sentrumsåret 2012" må være lett tilgjengelig på nett, gjerne som egen fane på Jevnaker 2020 sin side på nett, samt på Jevnaker 2020 sin facebook-profil. Her må det finnes informasjon om hvilke tanker som ligger bak initiativet, samt hvilke aktiviteter som kommer til å foregå og hvordan man kan delta. Egen strategi for bruk av nett for å engasjere folk i utviklingsarbeidet bør diskuteres - mulighetene er mange og potensialet er stort.

Media og presse

Lokalpresse må engasjeres i prosessen, og innsalg av aktuelle saker bør vurderes kontinuerlig. Utover dette bør det tas initiativ til et møte med lokalavis for å gjøre disse til en sentral aktør og pådriver for å skape en debattarena gjennom 2012. Eksempelvis kan det inviteres til samarbeid om artikkelserie om sentrumsproblematikk som bygger opp mot vårkonferansen 2012.

Fysisk

Det bør diskuteres om det kan gjøres tiltak som sørger for å synliggjøre "Sentrumsåret 2012" i bybildet. Dette vil sansynligvis kreve noe ekstra ressurser. Hvis ønskelig bør dette være tema for eget møte. Eksempelvis kunne vinduene i et av de tomme lokalene i Storgaten benyttes til synliggjøring og informasjon om aktiviteter.

Hamar Arbeiderblad var en viktig aktør som pådriver da sentrumsdiskusjonen gikk for fullt på Hamar i 2011 i forbindelse med utforming av nytt Stortorg.

Formål:

Sørge for at "Sentrumsåret 2012" blir synlig gjennom året og skaper oppmerksomhet rundt aktiviteter og aktuelle diskusjoner.

Norconsult:

Bistår med strategi og konkrete innspill. Utformer logo og leverer til bruk på web og på trykk.

Jevnaker 2020:

Koordinering og gjennomføring av nødvendige tiltak, initierer samarbeid med presse og oppdaterer web med nødvendig informasjon.

Andre bidragsytende aktører:

Lokalpresse

Skolen inviteres med inn i prosjektet gjennom et idéverksted der ungdom konkurrerer om å lage de beste idéene for et mer levende sentrum.

Det blir viktig å få inn ungdommens stemme knyttet til dagens og fremtidig bruk av sentrum. Gjennom verkstedsmetodikken Future City Game er intensjonen å utfordre tenåringene til å mene noe om hva et *attraktiv og vakkert* Jevnaker er for dem.

Future City Game er et spillbasert idéverksted utviklet av British Council til bruk i medvirkningsprosesser i by- og stedsutvikling. Deltakerne samarbeider i team om avdekke å muligheter og utfordringer, og på grunnlag av det skape nye idéer om bruk og utvikling av området man fokuserer på. Teamene konkurrer om å skape de beste forslagene, og avslutter med å stemme frem det beste teamet.

På Jevnaker foreslår vi at "vinnerteamet" fra ungdomsverkstedet blir invitert på vårkonferansen og presenterer sitt forslag om et sentrum bedre tilrettelagt for ungdom, som del av "Aktørperspektiver".

Formål:

Sørge for at ungdom trekkes inn i diskusjonen om utvikling av sentrumsområdene.

Norconsult:

Ansvar for faglig opplegg og gjennomføring av workshop.

Jevnaker 2020:

Bistår i planlegging og praktisk gjennomføring, samt administrative oppgaver.

Andre bidragsyttende aktører:

Gjennomføring forutsetter samarbeid med Jevnaker skole.

52
2. Konsept for romlig orden

42. Konsept for romlig orden

Asplan Viak AS

mai 1997

53
3. Alternativ torgplassering

43. Alternativ torgkonsept

Asplan Viak AS

mai 1997

Stedsanalysen skal oppdatere eksisterende stedsanalyse (Asplan Viak 1997) med kunnskap om stedet knyttet til videre utvikling

Stedsanalysen gjøres som en integert del av mulighetsstudiene. Endelig innhold og omfang av analysearbeidet bestemmes i oppstartsmøte med Jevnaker 2020. Målet er at vi i fellesskap kommer frem til hvilke temaer revideringen av stedsanalysen skal ha fokus på.

Brukerundersøkelse

Deler av arbeidet bør inneholde en brukerundersøkelsen som skal gi svar på hvordan inbyggere og andre bruker stedet i dag (Hvor ferdes de? Hva er det som er bra med å bo på Jevnaker? Hvilke ønsker har de for Nebakken og Strandpromenaden i fremtiden? etc).

Kartlegging av stedlige muligheter og utfordringer

En hovedoppgave vil være å avdekke muligheter knyttet til utvikling av sentrum, sett i sammenheng med stedsutviklingsprosjektene. I forlengelse av dette vil det også bli sentralt å avdekke Hvilke utfordringer som utpeker seg hvis disse mulighetene skal realiseres.

Er det lover og regler vi skal være spesielt oppmerksomme på med tanke på utviklingen av Strandpromenaden? Hvordan kan man oppnå et levende og attraktivt sentrum med 6 500 innbyggere? Hvordan kan Nesbakken bli et naturlig sted å dra til som en del av et besøk på glassverket? Det endelige programmet for stedsanalysen settes i dialog med prosjektledere/Jevnaker2020.

Formål:

Forståelse for fysiske utfordringer og muligheter, hvordan områdene (Nesbakken og Strandpromenaden) brukes i dag, samt grunneiernes planer og behov.

Norconsult:

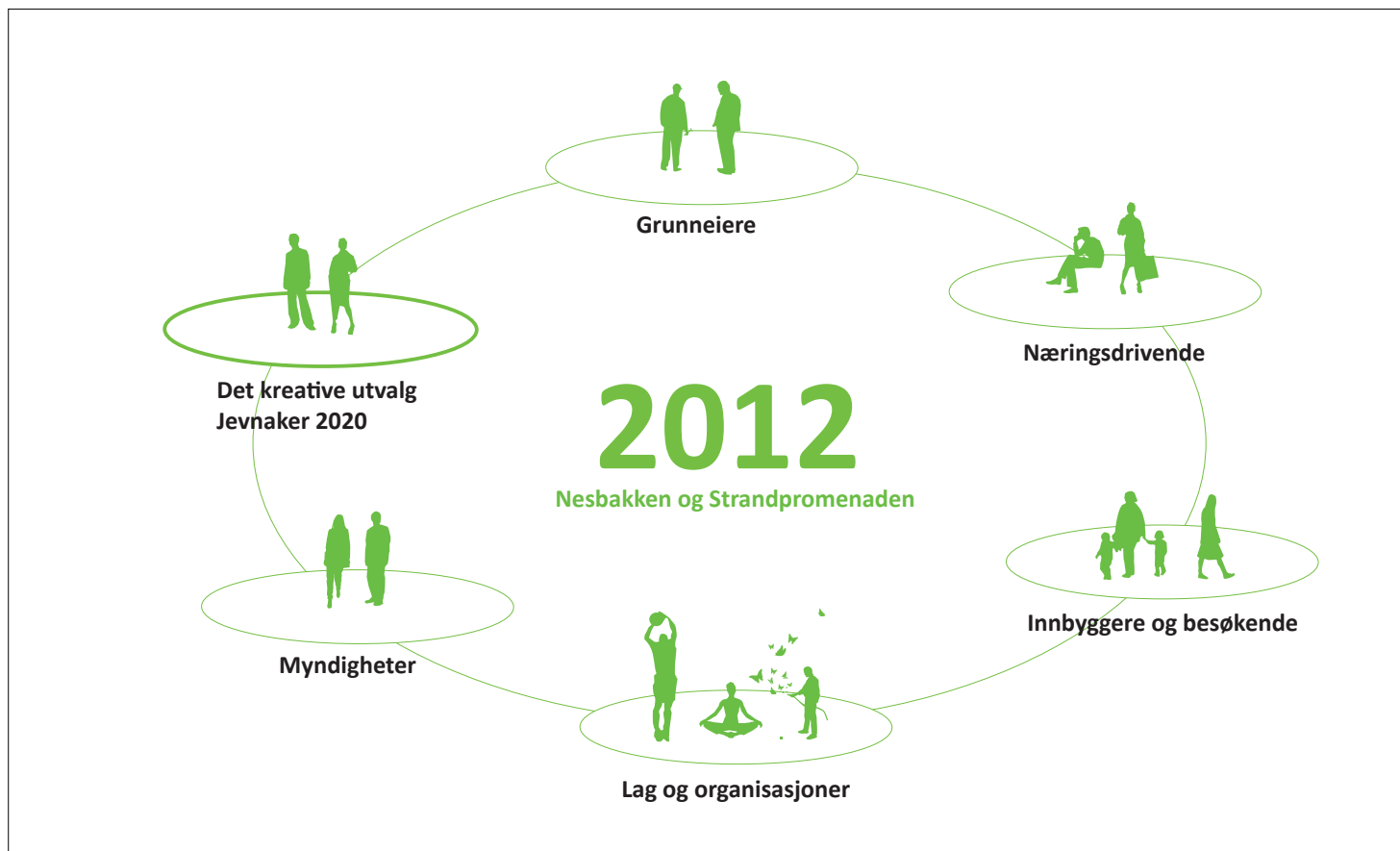
- Deltar i oppstartsmøte
- Utformer undersøkelse og oppsummerer inspill. Gjennomfører deler av undersøkelsen etter nærmere avtale med Jevnaker 2020.
- Kartlegger stedlige forutsetninger for de to prosjektene

Jevnaker 2020:

- Bistår med datagrunnlag.
- Bidra til gjennomføring av undersøkelsen. (Sende/hente/ formidle, lage avtaler med skolen og andre)

Andre bidragsytende aktører:

Evt kan behov i forbindelse med spørreundersøkelse dekkes ved innsats fra andre lokale aktører.

FORSLAG TIL PROGRAMSKISSE

Skissen er kun et innledende forslag og utgangspunkt for bearbeiding av Jevnaker 2020/programkomité.

08.30 Frokost og kaffe

09.00 Velkommen v/vertskapet Jevnaker 2020 (møteleder)

Del 1: Erfaringer utenifra

- x
- x
- x

11.30 - 12.15 LUNCH

Del 2: Aktørperspektiver

For eksempel 8 min hver: Egenpresentasjon/Hvordan skal vi bidra i sentrumsutviklingen? (Etter Pecha Kucha-modell) Relevante brukergrupper og utviklingsaktører utfordres til å dele sine synspunkter.

- x
- x
- x
- x
- x

13.50 Pause

14.00 Idéverksted (Deltakere deles i forhåndsbestemte grupper)

“Hvordan skaper vi et levende, attraktivt og vakkert sentrum på Jevnaker, og hva skal til?” Oppgave: Kom frem til 3 suksesskriterier og 3 forutsetninger for å lykkes.

15.00 Presentasjoner fra gruppediskusjonene (3 suksesskrit. +3 forutsetn.) og diskusjon.

16.30 Avslutning.

Formål:

Sette fokus på utvikling av Jevnaker sentrum og være møteplass for aktører og andre med engasjement i Jevnakers utvikling. Den skal både inspirere og utfordre.

Norconsult:

Bistå i programfasen.
Lede idéverkstedet.

Jevnaker 2020:

Vertskap og arrangør med dertil tilhørende oppgaver.

Andre bidragsytende aktører:

Alle relevante aktører bør være representert her - rekrutteres/inviteres av Jevnaker 2020 i god tid.

Mulighetsstudiene skal resultere i konkrete forslag til utforming og utvikling av Nesbakken og Strandpromenaden.

Både stedsanalyse, ungdomsverksted, vårkonferansen og andre aktiviteter som involverer aktører og beboere på Jevnaker utgjør grunnlaget for arbeidet med mulighetsstudiene. I tillegg legges det opp til en tett dialog med grunn- og gårdeiere, samt andre involverte aktører.

Denne delen av prosjektet består også av en hel del produksjon og skrivebordsarbeid. Forutsetninger og innspill skal fordøyes og omstilles til konkrete forslag til ny utvikling av sentrumsområdene.

De to områdene Nesbakken og Strandpromenaden behandles i separate prosesser, men er avhengig av å sees i sammenheng for best mulig resultat. Stedsanalysen som utarbeides innledningsvis leger grunnlag for en felles forståelse av sentrumpområdene.

Resultatet av mulighetsstudiene vil være utgangspunkt for utstilling i september.

Formål:

Vise mulighetene for utvikling av Nesbakken.

Norconsult:

- Utarbeider mulighetsstudien.
- Deltar i oppstarts- og midtveismøte med grunneierne. Annen dialog foretas fortrinnsvis pr telefon eller mail.

Jevnaker 2020:

Organiserer møter med grunneierne, og koordinerer samarbeid og fremdrift.

Andre bidragsyttende aktører:

Jevnaker Næringsdrivende vil kunne bli en viktig pådriver for å trekke relevante gårdeiere, handlesdrivende etc inn i prosessen.

Ill: Statens Vegvesen har allerede utredet muligheter for ny strandpromenade.

Formål:

Vise mulighetene for utvikling av Strandpromenaden.

Norconsult:

- Utarbeider mulighetsstudien.
- Deltar i oppstarts- og midtveismøte med grunneierne. Annen dialog foretas fortrinnsvis pr telefon eller mail.

Jevnaker 2020:

Organiserer møter med grunneierne, og koordinerer samarbeid og fremdrift.

Andre bidragsytende aktører:

Statens Vegvesen er allerede i gang med en prosess knyttet til avlastning av vei og vil være en naturlig bidragsyter i prosjektet.

Bilde over er tatt fra en midlertidig park som fungerte som arena for ulike aktiviteter. T.h: Illustrativt eksempel på utforming av plakater av "Jevnaker-fjes" som kan utgjøre gateutstilling.

I forbindelse med "Liv og røre-dagene" foreslås det å benytte Nesbakken og Strandpromenaden som arena for aktiviteter i forbindelse med "Sentrumsåret 2012".

Det foreslås et idemøte med leder(e) for "Liv og røre-dagene", prosjektleder(e) for stedsutviklingsprosjektene og konsulenter for å kartlegge potensielle bidragsytere og mulige bidrag. Disse kontaktes umiddelbart og utfordres til å bidra.

Foreløpige forslag

Jevnaker-fjes

Norconsult foreslår som del av brukerundersøkelsen som gjøres til stedsanalysen at et utvalg av personene som intervjues rekrutteres som "Jevnaker-fjes". Som et utvalg beboere på Nesbakken representerer deres meninger og tilbakemelding et snitt. Disse kan være blikkfang i en utstilling under "Liv og røre-dagene" eksempelvis som utstilt i butikkvinduer gjennom hele Storgata (Se ill. øverst til høyre som illustrerende eksempel)

Strandpromenaden 2020

(Familie)aktiviteter i Verkevika kan bidra til å peke frem mot hva strandpromenaden kan være i 2020. Optimalt stenges deler av veien for en midlertidig promenade. Vannaktiviteter bør vurderes.

Hans (41)

Bor på Toso. Gift med Turid, og far til Anders.

"Jeg er nesten aldri på Nesbakken. Hva skal jeg der?"

Formål:

Vise muligheter for bruk av områdene, engasjere besøkende i diskusjoner om sentrum sin rolle, og vise at det foregår en prosess knyttet til utviklingen av områdene.

Norconsult:

Bistå i idefasen og planleggingsmøter (ved behov), levere innhold til utstillingen "Jevnaker-fjes"

Jevnaker 2020:

Programansvarlig. Rekruttere bidragsytere, etablere koordinerende rolle i dialog med "Liv og røre-dagene", produsent.

Andre bidragsyttende aktører:

"Liv og røre-dagene". Bidragsyttende aktører må kartlegges og rekruttering må koordineres med "Liv og røre-dagene".

Utstilling

Utstilling som viser fremtidsbilder for Nesbakken og Strandpromenaden. Samtidig er det en god mulighet til å presentere en oppsummering av hva som har skjedd gjennom året (vårkonferanse, liv og røre, møter med grunneiere etc) og en oppsummering av de inspill som har kommet inn.

Utstillingen kan skje på torget eller i egnet innendørs lokale (synlig utenfra) hvor også debatten kan foregå. Utstillingen bør være åpen over en helg eller en ukes tid. Innholdet i utstillingen kan eventuelt også kan ligge som et bilag i avisen.

Åpen debattkveld

Som en del av utstillingsåpningen foreslår vi at det inviteres til en debattkveld hvor mulighetsstudiene presenteres etterfulgt av en debatt/diskusjon om sentrumsutviklingen med fokus på gjennomføring. Sebntrale saktører utfordres til å bidra.

Formål:

Presentere og forankre fremtidsbilder for/hos inbyggere på Jevnaker og andre relevante aktører. Få inspill til - og få aktører til å forplikte seg til gjennomføringen.

Norconsult:

- Produserer fremtidsbilder og utstilling klar til trykk.
- Presenterer fremtidsbildene på debattkveld.

Jevnaker 2020

- Ordner med det praktiske omkring utstillingen/debattkveld (egnet lokale, opphengingssystem/opphenging, invitasjoner, møteleder og evt. debattpanel til debatt etc.)

Andre bidragsytende aktører

Alle relevante aktører forventes å stille som debattdeltakere.

Det viktigste suksesskriteriet for konkretisering av planene er at alle involverte er enige om veien videre. Samtidig skal man bli enige om hvordan denne veien gåes.

Det viktigste forankringsarbeidet skal allerede være gjort. I denne fasen skal foreliggende planer konkretiseres med fokus på gjennomføring. Utkast til gjennomføringsstrategi skal fungere som forhandlingsdokument. Som en del av strategiarbeidet utfordres grunneiere og andre gjennomføringsaktører til å bidra med ressurser inn i prosjektet, og å forplikte seg til å delta i gjennomføringen av prosjektene - "Den store dugnaden".

Formål:

Strategi (er) for hvordan visjoner kan gjennomføres med oversikt over tiltak, etapper, aktører og finansiering

Norconsult:

- Bidrar med forslag til en gjennomføringsstrategi med konkrete innspill til hvordan visjoner/fremtidsbilder kan realiseres. Herunder en fornuftig fase- og prosjektindeling og overordnet tidsplan for det videre arbeidet.

Jevnaker 2020:

- Utfordrer gjennomføringsaktører og grunneiere til å forplikte seg til å bidra i realiseringen av prosjektene. Det bør som en del av denne prosessen utarbeides en avtale mellom 2020, grunneierne og andre relevante bidragsytere hvor deres deltagelse/finansielle bidrag i realiseringen av prosjektene er konkretisert.

Andre bidragsytende aktører

Samordning med kommunen og kommunale planer blir viktig, og gjør kommunen til en potensiell sentral bidragsyter i utforming av gjennomføringsstrategi.

Jevnaker 2020 støttes av

SpareBankstiftelsen
JEVNAKER LUNNER NITTEDAL

JEVNAKER 2020

ÅRSRAPPORT 2011

Vedtatt i kreativt utvalg 6.mars 2012

1 JEVNAKER 2020

Styret i Jevnaker Næringsdrivende og Jevnaker kommunestyre vedtok i desember 2010 å etablere samarbeidsprosjektet Jevnaker 2020.

VISJON

Jevnaker 2020 – Attraktiv og vakker

FORRETNINGSIDÉ

Jevnaker 2020 er et samarbeidsprosjekt mellom Jevnaker Næringsdrivende og Jevnaker kommune som skal initiere, koordinere og være pådriver slik at aktørene på Jevnaker trekker sammen mot Jevnaker 2020 - attraktiv og vakker.

MÅLSETTING

Målsettingen med Jevnaker 2020 er å styrke samarbeidet blant alle aktører i Jevnaker for å realisere målsettinger for utviklingen på Jevnaker de kommende 10 årene. Målsettingene vil være nedfelt i kommunens dokumenter som kommuneplan, handlingsplaner, reguleringsplaner og sektorplaner. De vil være nedfelt i Jevnaker næringsdrivende sine planer og programmer og i næringslivets og kulturinstitusjonenes kortsiktige og langsiktige planer. Det vil være innspill fra innbyggere, organisasjoner, næringsdrivende, besøkende etc. underveis i prosessen.

Utgangspunktet vil være aktørenes egne planer og programmer, men gjennom samhandlingen i Jevnaker 2020 vil aktørene kunne bli påvirket til å endre/tilpasse sine prioriteringer til tiltak og aktiviteter for å bygge Jevnaker 2020. Dette vil være dynamikken i en slik prosess.

Jevnaker 2020 tar tak i oppgaver hvor det kreative utvalg ser behovet for initiativ og gjennomføringsbistand samt oppgaver som aktører ber Jevnaker 2020 ta tak i. Det skal være en koordinert dugnad mot et attraktivt og vakkert Jevnaker 2020.

DET KREATIVE UTVALG

Det kreative utvalg er Jevnaker 2020s styringsorgan. Utvalget har representanter fra Jevnaker Næringsdrivende, Jevnaker kommune og enkeltpersoner som ønsker å bidra i utvikling mot Jevnaker 2020 – attraktiv og vakker.

Det kreative utvalg avgjør selv utvalgets sammensetning. Sammensetningen kan variere over tid avhengig av hvilke oppgaver utvalget arbeider med.

Det kreative utvalg vedtar handlingsplaner for Jevnaker 2020. Handlingsplanen omfatter kortsiktige og langsiktige prosjekter. Handlingsplanen er et dynamisk verktøy som justeres i samsvar med de utfordringer og muligheter som Jevnaker 2020 står overfor.

Det kreative utvalg vedtar årlige budsjetter for Jevnaker 2020 og godkjenner årsrapport og regnskap.

Den kreative komiteen er ikke et overordnet beslutningsorgan, men har en klar rolle "med fullmakt til å initiere og påvirke".

PROSJEKLEDELSE

Det kreative utvalg har inngått avtale med Ringerike Utvikling as om prosjektledelse av Jevnaker 2020. Asbjørn Moen er prosjektleder.

2 DET KREATIVE UTVALG

Det kreative utvalg er styringsorgan for Jevnaker 2020 og det er avtalt mellom samarbeidspartene at leder for utvalget skal komme fra Jevnaker Næringsdrivende.

Det kreative utvalg hadde sitt konstituerende møte 17.mars 2011 med følgende medlemmer:

Fra Jevnaker Næringsdrivende: Hans Ole Braathen og Johs Mehlum.

Fra Jevnaker kommune: Hilde Brørby Fivelsdal, Trond Henriksen Krågsrud og Øyvind Norstrøm.

Fra Ringerike Utvikling as: Terje Dahlen og Asbjørn Moen.

I samsvar med forutsetningene om at utvalget leder skal representere Jevnaker Næringsdrivende, ble Hans Ole Braathen valgt som leder.

Ved utgangen av året har utvalget følgende medlemmer:

Fra Jevnaker Næringsdrivende: Hans Ole Braathen, Johs Mehlum og Elin Bredesen.

Fra Jevnaker kommune: Lars Magnussen, Rasmus Lossius, Trond Henriksen Krågsrud og Øyvind Norstrøm.

Det kreative utvalg har avholdt 6 møter i 2011.

Utvalget la til grunn for sitt arbeid at det raskt skulle komme i gang med konkrete oppgaver samtidig med at utvalget arbeidet med Jevnaker 2020s arbeidsform og arbeidsoppgaver. Arbeidet ble derfor tidlig forankret i handlingsplan/prosjekter for 2011.

Utvalget har hatt diskusjoner om Jevnaker 2020 arbeidsform og utvalgets sammensetning og i møte 14.september 2011 ble det konkludert slik:

«Jevnaker 2020 viderefører de prosjektene som er vedtatt og igangsatt. De vedtatte stedsutviklingsprosjektene benyttes bevisst til å inkludere innbyggere, næringsdrivende, grunneiere, lag/foreninger etc. i arbeidet med utviklingen av disse områdene.

Jevnaker 2020 må ha et bredere geografisk perspektiv enn Nesbakken

Jevnaker 2020 vil bidra som tilrettelegger og «los» for prosjekter og aktiviteter som medlemmer i Kreativt utvalg tar opp eller andre bringer inn i kreativt utvalg. Forutsetningen er at prosjektene og aktivitetene faller sammen med Jevnaker 2020s målsetting og som kreativt utvalg finner det er viktig å søke å realisere. Hvert møte i kreativt utvalg skal ha en egen sak hvor slike prosjekter/aktiviteter identifiseres og rapporteres på.

Jevnaker 2020 setter større fokus på næringsutvikling i Jevnaker generelt og ikke begrenser sitt engasjement her til målsetting 3 i Strategisk næringsplan. Knut Sønju inviteres inn i Jevnaker 2020 på en hensiktsmessig måte. Prosjektleder kontakter Knut Sønju.

Sammensetning av kreativt utvalg. Enighet om at den kommunale deltakelsen med 2 politikere og 2 fra administrasjonen er riktig. Det var videre enighet om at deltakelsen fra Jevnaker Næringsdrivende/Grunneiere/Næringsdrivende/Utbyggere må bli større. Jevnaker Næringsdrivende har ansvar for å rekruttere fra disse gruppene.»

3 HANDLINGSPLAN 2011

Det kreative utvalg vedtok i sitt første møte handlingsplan for 2011.

Utvalget har i 2011 arbeidet med følgende prosjekter:

Prosjekt 1 – 2011 Vedlikehold av uteområder på Nesbakken.

1.1 Vedlikeholdsstandard for Nesbakken.

Vedtatt av utvalget.

1.2 Mangellapper og godkjentlapper.

Utvalget gjennomførte 12.april 2011 befarings og utstedte mangellapper for vedlikeholdsoppgaver som burde gjennomføres på Nesbakken. Av 16 utstedte mangellapper ble 6 oppgaver utført og belønnet med godkjentlapp. Det er utarbeidet en egen oppfølgingsrapport. Utvalget vil beskrive oppfølgingen som skuffende.

Bilde fra mangellapp

Bilde fra godkjentlapp

1.3 Gatevaktmester og arbeidsleder for sommerjobb for ungdom.

Utvalget bevilget 85 000 kr til Jevnaker kommunes vaktmestertjeneste slik at det kunne frigjøres gatevaktmester for Nesbakken 1 dag i uka og engasjere arbeidsleder for sommerjobb for ungdom.

1.4 Vårdugnad Nesbakken

Jevnaker Næringsdrivende arrangerte vårdugnad 27.april 2011.

Deltakelsen var lavere enn forventet og ønsket.

Utvalget fikk gjennom disse tiltakene noe økt fokus på vedlikeholdsoppgavene på Nesbakken, men oppnådde ikke den effekten som var forventet. Erfaringene fra 2011 tilsier at ønsket resultat vil kreve økt direkte oppfølging underveis fra utvalgets medlemmer og prosjektledelsen.

Prosjekt 2 – 2011 Synliggjøring og tilgjengelighet

2.1 En reise i opplevelser

Et prosjekt som startet med bedre informasjonsskilting på Jevnaker, utviklet seg til et prosjekt med fokus på kunst, opplevelse og identitet med Ringeriksregionen som geografisk ramme. En egen arbeidsgruppe er nedsatt til dette prosjektet og gruppen ser for seg tre, kall det landemerker, som plasseres i hver av kommunenes tettsteder. Hvert landemerke skal være en opplevelse i seg selv, men skal også invitere til å ønske å besøke de to andre og gjennom dette skape denne reisen av opplevelser gjennom Ringeriksregionen. Jevnaker prioriteres i dette arbeidet.

Gruppen opprettet tidlig kontakt med Hadeland Glassverk og har etter kontakt med Sparebankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal etablert et samarbeid for å realisere et kunstverk med lokalhistorisk forankring i tilknytning til strandpromenaden. Sparebankstiftelsens tilskudd til Jevnaker 2020 er etter ønske øremerket forberedende arbeider.

Samarbeidet mellom Det kreative utvalg, Hadeland Glassverk og Sparebankstiftelsen innebærer et spennende og konstruktivt samarbeid for å realisere dette kunstverket i Jevnaker. Stiftelsens ønske om å integrere kunstverket i Strandpromenaden faller godt sammen med Jevnaker 2020s visjoner om Strandpromenadens utforming og funksjon. Det er et sterkt ønske fra samarbeidspartene om å realisere kunstverket i en tidlig fase og slik kunne være en inspirator til en videre spennende utvikling av Strandpromenaden.

Utgangspunktet for prosjektet, bedre skilting, vil utvalget følge opp i Stedsutviklingsprosjektet Nesbakken.

Inspirasjon til En reise i opplevelser

2.2 Kommunevåpen i sommerblomster

Jevnaker kommunestyret bevilget egne midler til anlegg av kommunevåpen i sommerblomster. For å synliggjøre Jevnaker og Nesbakken for reisende langs RV 35, ble det anlagt våren 2011 ved innfarten Rv 35/Storgata.

2.3 Universell utforming/bedre tilgjengelighet

Jevnaker kommune fikk i 2010 tilsagn fra Oppland Fylkeskommune om 194 000 kr til prosjektet "Bedre adkomst til butikkene på Nesbakken. Dette prosjektet er forankret i Jevnaker 2020 og dets arbeid med bedre tilgjengelighet på Nesbakken.

Gjennom prosjektet blir gårdeiere og næringsdrivende tilbudt bistand til planlegging og prosjektering for universell utforming/bedre tilgjengelighet mot at de selv gjennomfører tiltakene. Gårdeiere og næringsdrivende på Nesbakken ble invitert til møte 15.juni 2011 hvor tilbudet ble presentert.

Det er utført kartlegging og vurdering av Storgata, samt flere av kommunens tjenestesteder i sentrum. Det er videre foretatt prosjektering av inngangsparti for "Bare kom inn". Prosjektet forventes avsluttet våren 2012.

Prosjekt 3 – 2011 Kultur og aktivitetskalender.

Jevnaker 2020 reiste spørsmålet om behovet for samordning av kultur og aktivitetskalender for Jevnaker. Det er i dag mange aktører som informerer innenfor dette feltet. Jevnaker kommunes hjemmeside, ringerike.no, Lesernes ringblad, hadelending.no og Jevnakerportalen er alle elektroniske aktører her. I tillegg har vi lokalavisene (redaksjonelt og annonser) og plakater på forskjellige steder.

Saken har ikke vært prioritert da det vil kreve ressurser ut over det Jevnaker 2020 disponerte i 2011 og sannsynligvis vil være en krevende oppgave.

Prosjekt 4 – Torget og gater på Nesbakken

Prosjekt 5 – Strandpromenaden

Våren 2011 ble det søkt om tilskudd fra Oppland Fylkeskommune og Regionrådet for Hadeland. Disse hadde ikke muligheter for å gi generelle tilskuddsmidler, men ønsket å støtte Stedsutviklingsprosjekter på Jevnaker.

Nesbakken og Strandpromenaden

Dette var i tråd med intensjonene bak Jevnaker 2020 og i samarbeid med fylkeskommune og regionråd, ble disse 2 prosjektene videreutviklet til Stedsutvikling Nesbakken og Stedsutvikling Strandpromenaden. Høsten 2011 ga Oppland Fylkeskommune tilsagn om tilskudd på 600 000 kr for perioden 2011-2012 og regionrådet bevilget 100 000 kr for 2011 muligheter for 200 000 kr for 2012.

Disse tilskuddene gjorde det mulig å starte opp stedsutviklingsprosjektene.

Med grunnlag i prosjektplaner og konkurransegrunnlag, ble det i desember 2011 utlyst konkurranse om konsulentbistand til de 2 prosjektene. Ved tilbudsfristens utløp (januar 2012) var det innkommet 10 tilbud på hvert av delprosjektene. Evalueringen viste at Norconsult as hadde levert det økonomisk mest fordelaktige tilbudet ut fra angitte tildelingskriterier.

Prosjektene som var planlagt oppstartet høsten 2011, blir derfor pga at finansieringen først var på plass mot slutten av året, oppstartet mars 2012.

Utdrag fra konkurransegrunnlaget viser målsettingen med stedsutviklingsprosjektene:

«Jevnaker 2020 skal gjennomføre 2 stedsutviklingsprosjekter, Nesbakken og Strandpromenaden. Stedsutviklingsprosjektene skal gjennom en prosess i løpet av 2012 legge grunnlaget for gjennomføring av tiltak i perioden fram mot 2020 slik at områdene da vil framstå som attraktive og vakre. Prosessen skal kjennetegnes av medvirkning og involvering, hvor det oppmuntres til idemyldring og kreativitet. Resultatet skal være konkrete, forpliktende og gjennomførbare strategier.»

Inspirasjonsbilde Strandpromenaden

Prosjekt 6 Næringsutvikling Nesbakken

Strategisk næringsplan for Jevnaker kommune har en egen målsetting om næringsutvikling på Nesbakken:

«Jevnaker kommune skal ha et rikt og variert handelstilbud på Nesbakken. Andre service- og tjenestefunksjoner skal utvikles i et utvidet sentrumsbegrep som omfatter de store besøks plassene.» med underliggende strategier.

Det kreative utvalg ønsker å engasjere seg i arbeidet med å realisere denne målsettingen og ta et hovedansvar for dette. Rådgiver Knut Sønju, som arbeider med næringsutvikling i Jevnaker, er invitert inn som medlem i Det kreative utvalg. Han arbeider sammen med Jevnaker Næringsdrivende for å utvikle næringslivets organisering for bedre å kunne bidra til næringsutviklingen i Jevnaker.

4 INFORMASJON OG MEDIKONTAKT

Det kreative utvalg inviterte lokalpressen til pressetreff 2 ganger i 2011.

12.april 2011: Tema var informasjon om Jevnaker 2020 og planlagte aktiviteter 2011.

29.november 2011: Tema var En reise i opplevelser og Strandpromenaden

Begge pressetreffene resulterte i flotte oppslag i lokalavisene.

Jevnaker 2020 har underside under jevnaver.kommune.no med informasjon om prosjektets organisering og handlingsplan for 2011. Det kreative utvalg har besluttet å kjøpe domene jevnaver2020 med sikte på evt å opprette egen hjemmeside.

Jevnaker 2020 har opprettet egen facebookprofil hvor det legges ut informasjon og hvor det kan inviteres til debatt og synspunkter.

<http://www.jevnaker.kommune.no/Toppmeny/Planer/prosjekter/2020/>

<https://www.facebook.com/pages/Jevnaker-2020/222068054486159>

Facebookprofil

5 ERFARINGER FRA 2011 INN I 2012

Erfaringene fra 2011 viser at Det kreative utvalg må fokusere mer på følgende forhold i 2012:

Informasjon og forankring i lokalmiljøet.

Utvalget har ikke lyktes med å synliggjøre Jevnaker 2020 godt nok lokalt og sørge for god lokal forankring og deltakelse. Utvalget må legge mer arbeid i dette i 2012 og bl.a. benytte stedsutviklingsprosjektene og næringsutvikling som arenaer for dialog og samspill med lokalmiljøet.

Utvalget må synliggjøre rollen som «prosjektlos» og etablerer arena for denne rollen.

Utvalget må videre legge mer vekt på tilbakemelding og forankring hos samarbeidspartene Jevnaker kommunes og Jevnaker Næringsdrivendes politiske og administrative organisasjon. Det samme gjelder tilbakemelding til de som har gitt tilskudd til Jevnaker 2020.

Rekruttering fra Jevnaker Næringsdrivende/Grunneiere/Næringsdrivende/Utbyggere/Lag og organisasjoner til Det kreative utvalg.

Utvalget har i 2011 ikke lyktes med å rekruttere medlemmer fra denne delen av lokalmiljøet. Utvalget må i 2012 sørge for at forutsetningen om at utvalgets flertall skal komme fra disse gruppene blir realisert.

Næringsutvikling Nesbakken

Utvalget har i liten grad kunnet prioritere denne oppgaven i 2011. Utvalget må i 2012 fokusere mer på denne oppgaven parallelt med arbeidet med stedsutvikling Nesbakken. Næringsliv og gårdeiere må ta et hovedansvar i dette arbeidet og utvalget vil bidra til at disse etablerer nødvendige organer for å kunne ta dette ansvaret.

Informasjon og dialog - Sosiale medier og internett

Pressetreffene i 2011 ga god informasjon om Jevnaker 2020 og må fortsette i 2012. Facebookprofilen har ikke vært spesiell aktiv og må tas mer aktivt i bruk ikke minst i stedsutviklingsprosjektene Nesbakken og Strandpromenaden. Det kreative utvalg vil vurdere om det skal etableres egen hjemmeside utenom jevnaker.kommune.no slik at det kan gis løpende informasjon om aktivitetene.

6 ØKONOMI

Finansiering

Det kreative utvalg har lagt til grunn en oppstartfase 2011 – 2013 for deretter å evaluere resultatet av arbeidet.

Utvalget har søkt om tilskudd til denne oppstartsfasen og har mottatt følgende tilskudd:

Jevnaker kommune: Tilskudd på 200 000 kr i 2011 og tilsagn om tilsvarende årlig tilskudd i 2012 og 2013.

Jevnaker Næringsdrivende: Tilskudd på 50 000 kr i 2011. Styret i Jevnaker Næringsdrivende vil behandle årlige søknader for 2012 og 2013.

Sparebankstiftelsen Jevnaker Lunner Nittedal: Tilskudd på 100 000 kr i 2011 og tilsagn om tilsvarende årlig tilskudd i 2012 og 2013. Tilskuddene er etter ønske fra sparebankstiftelsen øremerket prosjektet En reise i opplevelser.

Ringerike Utvikling as: Tilskudd på 100 000 kr i 2011 og tilsagn om tilsvarende årlig tilskudd i 2012 og 2013.

Oppland Fylkeskommune: Tilskudd på 200 000 kr i 2011 og tilsagn om 400 000 kr i 2012. Tilskuddet er øremerket stedsutviklingsprosjektene.

Regionrådet for Hadeland: Tilskudd på 100 000 kr i 2011 og tilsagn om 200 000 kr i 2012. Tilskuddet er øremerket stedsutviklingsprosjektene.

Det ble i 2011 søkt om midler fra Fylkesmannen i Oppland, men det ble ikke funnet plass til tilskudd innenfor de tilskuddsordningene fylkesmannen disponerer.

Regnskap 2011

Jevnaker 2020 hadde i 2011 inntekter ved tilskudd på 550 000 kr. Av dette var 200 000 kr øremerket prosjektene Stedsutvikling og En reise i opplevelser. Oppland Fylkeskommune bevilget i tillegg 200 000 kr til stedsutviklingsprosjektene i 2011, men disse er ikke tatt med i regnskapet da de ikke er utbetalt. Tilskuddet vil bli utbetalt i tilknytning til gjennomføring av prosjektene.

Jevnaker 2020 hadde driftsutgifter på 318 344 kr mot budsjettet 350 000 kr for disse utgiftspostene.

Regnskap for 2011 viser at Jevnaker 2020 hadde «overskudd» på 31 166 kr etter at øremerkede tilskudd var avsatt til 2012. Dette beløpet vil bli overført til 2012 budsjettet.

Jevnaker 2020			
Regnskap 2011			
	Budsjett	Regnskap	
Utgifter			
Prosjektledelse	250 000	233 334	1)
Vedlikehold Nesbakken	100 000	85 000	2)
Driftsutgifter 2011	350 000	318 334	
Avsetning Stedsutvikling		100 000	
Avsetning En reise i opplevelser		100 000	
Avsetninger		200 000	
Inntekter			
Jevnaker kommune		200 000	
Jevnaker Næringsdrivende		50 000	
Ringerike Utvikling as		100 000	
Sparebankstiftelsen JLN		100 000	3)
Regionrådet for Hadeland		100 000	4)
Inntekter 2011		550 000	
Resultat 2011			
Resultat før avsetninger		231 666	
Resultat etter avsetninger		31 666	5)
Noter:			
1)			
Honorar prosjektleder		221 625	
Honorar Kongstanken as		4 560	
Kurs Senterutvikling		7 150	
2)			
Tilskudd gatevaktmester		50 000	
Tilskudd arbeidsleder		35 000	
3)			
Øremerket En reise i opplevelser		100 000	
4)			
Øremerket Stedsutvikling		100 000	
5)			
Frie midler overføres til 2012		31 666	

Jevnaker 2020 støttes av:

OPPLAND
fylkeskommune

HADELAND

SpareBankstiftelsen
JEVNAKER LUNNER NITTEDAL

Ringerike utvikling

JEVNAKER
KOMMUNE

HADELANDSBONDEN 2020

– veksten skaper vi sjøl!

Ambassadør på høyeste plan

Inger Lise Lien Hval (44) på Jevnaker-garden Skjennum, 375 meter over havet, er ny ambassadør for Hadelandsbonden 2020. Høyere ambassadør har vi ikke!

Odelsjenta Inger Lise er deltidsskolelærer, med jobb både i Stortjern barnehage og i et regnskapsbyrå på Hønefoss. Inger Lise har engasjert seg i Hadelandsbonden 2020 og har deltatt både på møter og kurs.

– Kurset "Bedre bonde", som handler om både økonomi, bedriftsledelse og å organisere hverdagen, var en tankevekker, sier Inger Lise. Selv prøver ekteparet å avslutte arbeidsdagen i 17-tida, når det ikke er siloslått og onner.

Mannen Tormod Hval (45) er bonde på heltid – noe som trengs på en gard med en mjølkekvote på 330.000 tonn og konsesjon for 7.500 høner. Siden 2001 er det investert nærmere ti millioner kroner, inklusive dyr og maskiner og kjøp av garden. Det er installert mjølkerobot, fjøset er ombygd i flere omganger, og nytt hønehus er bygd.

– Vi har bygd billig og til riktige tider, med stor egeninnsats, forteller Tormod.

– Trikset for å tjene godt i landbruket er å ha større produksjon enn gjennomsnittet, poengterer det driftige ekteparet. – Da vil en tjene mer, forutsatt at en har kontroll over kostnadene.

“ Trikset for å tjene godt i landbruket er å ha større produksjon enn gjennomsnittet ”

– Unga klager litt på at vi bor så langt inni skauen, smiler Inger Lise. Med 10 kilometer til Jevnaker sentrum blir det en del kjøring til fotball, ski og speider'n. Åse Maren (9), Tord

© Foto: Per Kristian Fagereng

PÅ LØPENDE BÅND: På Skjennum produseres det omkring 7.000 egg om dagen. Eggene kommer på løpende bånd til pakkemaskina, men uten en stor egeninnsats fra Inger Lise, Tormod og fire, flotte unger og bestefar Ole Martin, ville det neppe ha gått rundt.

Inge (14), Per Gunnar (16) og Lars Martin (18) er aktive i fritida.

– Men alle fire er veldig flinke til å hjelpe til på garden, skryter Inger Lise og Tormod.

– Bestefar Ole Martin Lien (68) er også litt med.

Ambassadør med mastergrad

Øystein Alm (33) er ny ambassadør for Hadelandsbonden 2020.

På garden Undeli i Gran er det ikke så underlig at han trives!

170 kyr, nytt ammekuffjøs med 30 kalver i året, ti høner og "litt kønn" (150 mål). Rikelig sysselsetting for en inngifta kar som liker gardsarbeid. På si er han ingeniør med mastergrad fra Sør-Dakota og driver litt i anleggsbransjen ved siden av gardsarbeidet.

Kona, odelsjenta Anne Kjersti Molden Alm (33) har "skylda" for at Øystein ble bonde. Sammen har de hjerteknuserne Lise (6) og Sondre (3). Anne Kjersti ligger heller ikke på latsida: Ved siden av unger og gard jobber hun på Tråknet café på Gran.

– For ett år siden tok vi valget: Kjøtt i stedet for mjølk, fordi det er litt mindre risiko, sier Øystein. – Mjølkeproduksjon binder opp mer kapital i produksjonslokaler og utstyr enn kjøttproduksjon og er mye mer tidkrevende. Som bonde er en tross alt bedriftsleder for egen bedrift, da er både

avkastning på investert kapital og kostnadsreduksjon like viktig som omsetning. Det holder ikke bare å like det en jobber med, en må til syvende og sist sitte igjen med noe en kan leve av, uten å ta for stor økonomisk risiko. Arbeidsdagen i fjøset starter kl. 04.15, og 05.30 er Øystein på vei til jobb i Oslo. Han sørger for å

“ Avkastning på investert kapital og kostnadsreduksjon er like viktig som omsetning ”

returnere til Hadeland før bilkøen tetter seg til. Før han ble bonde jobbet han i Aker Kværner.

– En må synes det er moro å være bonde, smiler Øystein. – Det er fint å være bonde, men jeg

© Foto: Per Kristian Fagereng

FIRKLØVER: I femtida om kvelden samles familien: Lise, Øystein, Anne Kjersti og Sondre. Familietid er viktig i en hektisk hverdag, mener ekteparet. Denne kvelden skulle ungene på skirenn.

har full forståelse for dem som ikke vil satse i landbruket. I onnene går det rundt, og som bonde går jobb, hobby og fritid i ett. Som bonde med små unger trenger en ikke sengelektyre før å sovne om kvelden!

Hadelandsbonden 2020

Ett år og vel så det er gått siden oppstartsmøtet i januar 2011. Under mottoet "Vekst skaper vi sjøl" har vi lagt bak oss et år med mange aktiviteter. Noe av det vi har gjort kan du se glimt av i denne brosjyren. Meld deg på noen av årets aktiviteter – det er for din skyld vi arrangerer dem!

Landbrukets Fagråd Hadeland står bak Hadelandsbonden 2020, en offensiv satsing som skal sikre rekruttering til landbruksnæringa.

Målene våre står fast!

Vi vil bevare Hadeland som levende bygder, med matproduksjon og et vakkert kulturlandskap.

Derfor må vi fortsette med å:

- Bedre omdømmet – øke statusen for næringa.
- Øke kompetansen – hos eksisterende og nye gardbrukere.
- Engasjere kvinner – ta opp aktuelle problemstillinger.
- Trygge levebrødet – et overordnet mål for alle aktiviteter.
- Sikre rekruttering – for å opprettholde landbruket.

© Foto: Sigurd Lynne

Prosjektstøtte:
Oppland Fylkeskommune, Regionrådet for Hadeland.

OPPLAND
fylkeskommune

HADELAND

Sponsorer: Norgesfor Hadeland, Eik Senteret Gran, Almennene på Hadeland, Vekstra Hadeland Regnskap, Gran Regnskapskontor, Bondelagene på Hadeland, Hadeland Bonde- og Småbrukarlag, Hadeland Skogeierlag.

Hovedsponsor:

GJENSIDIGE Hadeland

Produksjon, trykking: www.granittgrafisk.no

For nærmere informasjon:
Landbrukets Fagråd Hadeland,
Landbrukskontoret, 2770 Jaren. Tlf. 61 33 85 69.
E-post: anne.okkenhaug.bentsen@gran.kommune.no

Dette er noe av det som skjedde i regi av prosjektet i 2011:

© Foto: John Erik Thorbjørnsen

Oppstartsmøte for Hadelandsbonden 2020
14. januar 2011.
210 deltakere, hvorav ca. 60 under 40 år.

Kurs for ungdom: Muligheter i landbruk og grønt entreprenørskap
5. februar 2011.
37 deltakere i alderen 20 - 40 år.

Møte: Kvinner i Hadelandslandbruket mot 2020
Kvinner + landbruk = Sant
14. april 2011. 43 deltakere, hvorav 20 under 40 år.

Kurs: Bedre bonde – bedriftsledelse for bønder
Innleder: Ole Chr. Hallesby.
5. og 12. november 2011.
13 deltakere.

Fagmøter: Nye, eksotiske grønnsakstyper og marked
Landbrukskontoret laget forsøksfelt. Møter 26. januar og 14. september 2011

© Foto: Sigurd Lynne

Aktivitetskalender Dette er planlagte og skisserte arrangement i 2012.

FEBRUAR	JUNI	JUNI-JULI-AUGUST	OKTOBER
10/2 kl. 19 Faglig og sosial helafeten for «Hadelandsbonden 2020». Bergslia.	13/3 kl. 19 Kornprodusenten mot 2020. Integreert plantevern, sorter, våronnarbeid og maskiner. Erik Aaberg, NLR Oppl. og Arne Lilleengen, Felleskjøpet. Gran rådhus.	Det planlegges én frukt- og bær-vandring og én grønnsakvandring på Hadeland. Kontakt Mandy Häger el. Kristin Swärd, Landbr.-kontoret. Blir kunngjort.	19/10 kl. 09-15 Saeuprodusenten mot 2020. Kurs i eierinseminering. Gran rådhus. Påmelding innen 30.03.12 til Gran Rådhus, 61338400.
22/2 kl. 19 Kjøttprodusenten mot 2020. Markeds-muligheter for kjøttproduksjon. Hans Thorn Wittussen, Norsk Kjøtt, totalmarked. Bergslia.	28/3 kl. 19 Saeuprodusenten mot 2020. Klunder og heft i lamminga og oppføring av kopplam. Veterinær Hans G. Lunder og Kjetil Lien, Strand Brønneri. Bøndernes Hus, Jevnaker.	AUGUST 8/8 kl. 19 Kornprodusenten mot 2020. Økol. korn-dyrking og om Levende jord-prosjektet i Buskerud. Hos Swärd, Aschimlinna 213, Brandbu.	OKTOBER - NOVEMBER Studietur til Frankrike ang. lokal omsetning og foredling på garden. Samarb. m. Småbr. laget. Påmelding innen 01.03.12 til Kristin Swärd; kristin.sward@gran.kommune.no
MARS 5/3 kl. 11 Svineprodusenten mot 2020. Kaffemøte. Om containerløsninger til grisehus. Casper Pfaff deltar. Sparebank 1 i Gran.	Grønnsakprodusenten mot 2020. Det planlegges et kurs i dyrking av eksotiske grønnsaker med oppstart i mars. Gran rådhus. Blir kunngjort.	SEPTEMBER Voksenagronom-kurs starter. Nettbasert løsning m. samlinger i Oppland. Søknadsfrist 01.06.12.	Nyskappings-konferanse innen landbruket på Hadeland planlegges i oktober-november.
10/3 kl. 10 Muligheter i landbruk og grønt entreprenørskap. For unge folk 18-40 år. Faglige temaer og sosialt. Granavolden Gjestgiveri. Påmelding.	JUNI 5/6 kl. 18.30 Kvinner + landbruk = sant. Etablering av tilleggsnæring m.m. Ann Therese Skari og Kari Isingrud. Hos A.T.Skari, Aschimlinna 199, Brandbu.	11/9 kl. 18 Kvinner + landbruk = sant. Om muligheter i nær-utvikling m.m. Randi Thorsen. Besøk på felt med eksotiske grønnsaker. Granavollen.	Mulig 50-timers datakurs for gardbrukere, som del av Basiskompetanse-opplæring i samarbeid med OPUS Hadeland. Søknad om midler er sendt.

Det kommer flere aktiviteter i 2012. Se oppdatert møtekalender på www.gran.kommune.no Se Enheter -> Landbruk -> Møte- og kurskalender. Deltakeravgift på de fleste arrangementer er kr 100 pr. person.

ÅRSRAPPORT FOR PROSJEKTER MED TILSKUDD FRA REGIONAL PARTNERSKAPSSAVTALE.

1. Prosjektnavn: Hadelandsbonden 2020

2. Søker: Landbrukets Fagråd Hadeland BA
Kommune/inst.

Lars Kristian Haga..... Lark-hag@online.no 950 62 720
Prosjektansvarlig (PA): E-post Telefon:

Anne Okkenhaug Bentsen..... anne.okkenhaug.bentsen@gran.kommune.no 61 33 85 69.....
Prosjektleder (PL): E-post Telefon:

3. Målsetting for prosjektet (beskrivelse av prosjektet):

Overordnet visjon for prosjektet er: Å bygge et framtidsrettet, markedstilpasset og robust landbruksbasert næringsliv på Hadeland mot 2020. Målene i prosjektet er å: sikre rekrutteringa, bedre omdømmet, øke kompetansen, engasjere kvinner og trygge levebrødet for landbruket på Hadeland.

4. Status for gjennomførte tiltak pr. 31.12.2011:

En av hovedsatsingsområdene i prosjektet har vært å arrangere møter og kurs som kan bidra til rekruttering og kompetanseheving. I tillegg har Fagrådet jobbet med deltakelse på messer og deltakelse i sosiale medier for å få ut info om prosjektet og for å jobbe mot målene ang. rekruttering og omdømmebygging.

Det har blitt produsert en flott brosjyre med info om prosjektet og en aktivitetsplan for 2011. Se vedlegg. Denne ble levert ut til deltakerne på oppstartsmøtet for prosjektet, samt utsendt til alle søkere av produksjonstilskudd på Hadeland, samt vært delt ut på messer. Det har også blitt laget et klistremerke til festing på bil/traktor, med påskrift «Jeg støtter Hadelandsbonden 2020», som er blitt solgt til inntekt for prosjektet. Vi har hatt noe konsulenthjelp til utarbeidelse av brosjyre, arbeid m. gjennomgang av visjon og mål for prosjektet og arbeid mot faggruppene i Fagrådet m.h.t. å jobbe for å nå målene i prosjektet.

Det har vært arrangert til sammen 19 faglige møter/kurs med til sammen 735 deltakere, i regi av prosjektet i 2011. Dette har vært 2 møter innen storfehold, 2 møter innen sauehold, 7 møter innen planteproduksjon, 3 arrangement innen skogbruk, 1 kurs innen økonomi/bedriftsledelse, 1 oppstartsmøte med generelt faglig innhold om prosjektet og landbruket framover, 1 kurs for rekrutter til landbruket, 1 møte for kvinner i landbruket og 1 kurs i HMS for gardbrukere.

Fagrådet har deltatt på tre messer med info om prosjektet og info om landbruket på Hadeland: Damene på gården, Potetfestivalen, Hadelandsmessa.

Se for øvrig vedlegg.

5. Status økonomi: - en beskrivelse (ikke regnskap) av hvilke utgifter som har påløpt, og hvilke inntekter prosjektet har hatt i året det rapporteres for.

(Inntektene fordeles på – Partnerskapsmidler – Andre offentlig midler (finansieringskilde oppgis) – og Private midler (finansieringskilde oppgis for større beløp). (utvid ant. linjer etter behov/ev. vedlegg):

Inntekter: Til sammen: kr. 341. 000.

Partnerskapsmidler: kr. 100. 000

Sponsing fra næringslivet: kr. 145. 550 (hovedsponsor: Hadeland Gjensidige

Brannkasse: kr. 35. 000)

Møteavgifter (deltakeravgift): kr. 86. 550

Salg av klistremerker (logo): kr. 9. 160

Kostnader: Til sammen: kr. 342. 000

- Markedsføring, trykksaker, plakater
- Annonsering, kopiering, porto
- Kostnader ved fagmøter, kurs (honorar foredragsholdere, servering etc.)
- Lønn til noe sekretærarbeid, messe-arbeid (overtids- og helgearbeid).

6. Erfaringer/eventuelle endringer:

Erfaringene har vært at prosjektet og våre arrangement og tiltak har vært vellykkede i 2011. Det har vært god oppslutning om de arrangement vi har satt i gang, og vi er spesielt godt fornøyd med oppslutning om oppstartsmøtet, kurs for rekrutter og møtet for kvinner. Vi har nådd ut med info om landbruket og prosjektet til allmennheten på flere messer, noe som også har vært positivt.

Jaren
Sted

20/2-2012
Dato

Anne Okkenhaug Bentsen/ Lars Kristian Haga
Underskrift (PA)

*Merk: Sluttrapport som sendes når prosjektet er avsluttet skal i tillegg inneholde:
resultatoppnåelse, regnskap og evaluering av tiltakene/prosjektene*

Vedlegg årsrapport for prosjekt Hadelandsbodnen 2020 for 2011

Prosjekt Hadelandsbonden 2020

Prosjektet ble igangsatt med et oppstartsmøte den 14/1-11 på Bergslia i Brandbu. Prosjektet er 3-årig, men Fagrådet vil jobbe for å nå målene i prosjektet helt fram mot 2020.

Overordnet visjon for prosjektet er: Å bygge et framtidsrettet, markedstilpasset og robust landbruksbasert næringsliv på Hadeland mot 2020. Målene i prosjektet er å sikre rekrutteringa, bedre omdømmet, øke kompetansen, engasjere kvinner og trygge levebrødet for landbruket på Hadeland.

En av hovedsatsingene i prosjektet er å få arrangert møter og kurs som kan bidra til rekruttering og kompetanseheving. I tillegg jobber Fagrådet med deltakelse på messer og deltakelse i sosiale medier for å få ut informasjon om prosjektet og for å jobbe mot målene ang. rekruttering og omdømmebygging.

Det har blitt produsert en flott brosjyre med informasjon om prosjektet og aktivitetsplan for 2011. Denne er blitt utlevert til deltakerne på oppstartsmøtet, samt utsendt til alle søkere av produksjonstilskudd på Hadeland. Det har også blitt laget et klistremerke til festing på traktor/bil som Fagrådet har solgt, m. påskrift: «Jeg støtter Hadelandsbonden 2020». Vi har hatt noe konsulenthjelp til utarbeidelse av brosjyre, arbeid med gjennomgang av visjon og mål for prosjektet og arbeid mot faggruppene m.h.t. å jobbe for å nå målene i prosjektet.

Finansieringa av prosjektet har i 2011 skjedd både gjennom tilskudd fra Oppland fylkeskommune og Regionrådet for Hadeland. Det er dessuten ytt en del sponsormidler fra mange av andelseierne i Fagrådet. Det er også i 2011 gitt tilsagn på tilskudd fra Samarbeidsrådet for Hedmark og Oppland (BSF-kapitalen).

I 2011 har mye av aktiviteten i Landbrukets Fagråd foregått gjennom prosjektet Hadelandsbonden 2020. I prosjektet har de fleste fagmøtene vært planlagt og organisert gjennom faggruppene. Oversikten nedenfor viser derfor først faggruppenes aktivitet i 2011.

Faggruppe storfe

18.02.11	Storfeprodusenten mot 2020. Sted: Braastad Gaard.	Kåseri om arbeidsglede og livsglede i storfeprodusentens hverdag v. bonde Håkon Marius Kvæken. Bondepub.	44 deltakere Deltakeravgift kr. 50,-
24.02.11	Fagtur til Toten m. buss Rundtur på Toten og lunch på Ås kommune-lokale.	Besøk i mjølkeproduksjonsfjøs (heltrefjøs m. lettisolering) og ammekufjøs. Lunch og foredrag om bygg og innendørs mekanisering v. Fjøs-systemer AS	14 deltakere Deltakeravgift kr. 200,-

Faggruppe sau

03.02.11	Saueprodusenten mot 2020. Fagsamling om elektroniske øremerker. Sted: Gran rådhus	Innleder: Representant for Os ID.	23 deltakere Deltakeravgift kr. 100,-
22.02.11	Saueprodusenten mot 2020. Utfordringer rundt sau og rovdyr. Sted: Gran rådhus	Innledere: -Harald Klæbo, Fylkesmannen i Oppland - Mogens Lorentzen, Statens Naturoppsyn	35 deltakere Deltakeravgift kr. 50,-

Faggruppe planteproduksjon

26.01.11	Grønnsakprodusenten mot 2020. Nye eksotiske grønnsakter og marked. Sted: Gran rådhus	Innledere: -Arnulf Rein, tidligere Norsk Landbruksrådgiving Østafjells, - -Bonde Tom Harald Eckell; og -Tone Hvinden Haug, Engrosfrukt AS.	11 deltakere Deltakeravgift kr. 100
07.02.11	Potetprodusenten mot 2020. Hvordan dyrke kvalitetspoteter? Sted: Gran rådhus	Innledere: -Halvor Alm, Hoff Norske Potetindustrier -Trygve Kirkerød, Bama.	25 deltakere Deltakeravgift kr. 100,-
15.02.11	Den konvensjonelle og økologiske fruktprodusenten mot 2020. Fagmøte om fruktdyrking. Sted: Gran rådhus	Innleder: Gaute Myhren, NLR.	7 deltakere Deltakeravgift kr. 100,-
16.02.11	Den konvensjonelle og økologiske bærprodusenten mot 2020. Fagmøte om bær dyrking. Sted: Gran rådhus	Innleder: Jørn Haslestad, Forsøksringen Bær, Hedmark.	11 deltakere Deltakeravgift kr. 100,-
24.02.11	Kornprodusenten mot 2020 Fagmøte om levende jord, redusert jordarbeiding og miljøutfordringer langs vassdrag. Sted: Gran rådhus	Innledere: -Øystein Haugerud, Fylkesmannen i Buskerud -Kjell Mangerud -Helga Gunnarsdottir, Vannområdeutvalg for Vansjø.	30 deltakere Deltakeravgift kr. 100,-
14.09.11	Fagkveld om eksotiske grønnsaker. Besøk i grønnsakfelt på Aschim nordre, dyrkingsteknikk, sortsvalg og bruksområder av grønnsaker i matlaging. Sted: Aschim nordre og vestre.	Innledere: -Arnulf Rein -Lillian Løvlien Rein	11 deltakere

02.11.11 Dagtid.	Fagdag potet. Om lagring av potet, settepotetsituasjonen, nye sorter, oppsummering av vekstsesongen 11. Sted: Hadelandspakkeriet. Samarrangement m. NLR Oppland	Innledere: -Gunnar Schmidt, NLR Hedmark -Hans Arne Krogsti, Strand Unikorn -Tonje Aspeslåen, NLR Oppland	8 deltakere

Faggruppe økonomi

Lørdag 05.02.11	Kurs: («Rekrutteringskurs») Muligheter i landbruk og grønt entreprenørskap. Ung etablering innen kultur- og naturbasert næringsvirksomhet på Hadeland. Dette var et kurs for rekrutter innen landbruksnæringa. Innledninger, gruppearbeid, ekskursjon til Grinakervev, festmiddag, sosialt samvær. Sted: Granavollen Gjæstgiveri.	Innledere: -Vibeke Dyrnes Burås, Regionrådet -Etablererveileder Kari Isingrud -Gudbrand Johannessen, Landbrukskontoret -Inger K. Rækstad, Hadeland Gjensidige Brannkasse -Rune Risset, Hadelandshagen -Ann Therese Skari, Dåpstradisjoner	37 deltakere i alderen 19 til 46 år Deltakeravgift kr. 300,-
Lørdagene 05. og 12.11.11	Kurs: Bedre bonde. Om bedriftsledelse for bønder. 12 timers kurs innen bedriftsledelse og økonomi. Sted: Gran Rådhus	Innleder: Ole Christen Hallesby, Nøtterøy.	13 deltakere. Deltakeravgift kr. 800,-

Faggruppe skog

25.01.11	Fagmøte: Bruk av tre i landbruksbygg Sted: Besøk i Anders Bratvolds tømmerfjøs, Jevnaker og møte etterpå på Bøndernes Hus, Jevnaker.	Innledere: -Helge Midttun, Bioreg -Ole Jonny Kalstad, Trevekst i Oppland -Ola Øyen, Innovasjon Norge	30 deltakere.
09.04.11	Åpen dag: Skogen i vekst mot 2020. skogdag om foryngelse. Sted: Badstua, Nordre Brandbu		17 deltakere
23., 24. og 25.05.11	Bioenergidager for ungdomsskolene. Sted: Gran Ungdomsskole og Harestua skole	Disse medvirket: -Landbrukskontoret for Hadeland - Skogselskapet i Oppland -Klimapådriveren for Hadeland -Hadeland skogeierlag	Ca. 130 elever deltok

Andre møter arrangert utenom faggruppene

14.01.11	Oppstartsmøte for prosjektet Hadelandsbonden 2020. Faglige innledninger om prosjektet og om muligheter for Hadelandsbonden mot 2020, standup-show , middag, dansemusikk, sosialt samvær. Sted: Bergslia Gjestestuer	Innledere: -Landbruksdirektør i Oppland, Anders Prestegarden -Lars Kristian Haga og Anne Okkenhaug Bentsen, Fagrådet -Øyvind Sogn intervjuet bondeambassadørene Marte Velo og Olaf Espen	211 deltakere Deltakeravgift kr. 300,-
14.04.11	Åpent møte: Kvinner i Hadelandslandbruket mot 2020. Kvinner + landbruk = sant. Om betydning av og muligheter for kvinner i landbruket. Innledninger og gruppearbeid. Kveldsmat. Sted: Bergslia Gjestestuer	Innledere: -Kathrine Kleveland, Årets bygdeprofil 2008 -Prosjektleder Randi Thorsen, Granavollen-prosjektet	43 deltakere Deltakeravgift kr. 150,-

Kurs i samarbeid med BSF Hadeland og Landbrukets HMS-tjeneste

22.03. , 11.04. og 12.04.11	Kurs i praktisk HMS-arbeid. En felles oppstartskveld og så en gårdsvandring fordelt på to grupper. Sted: Gran rådhus og gårdsbesøk.	Lærer: Per J. Obrestad m.fl. fra Landbrukets HMS-tjeneste	35 deltakere

Sekretær og leders deltakelse på møter og kurs utafør Hadeland i forbindelse med prosjektet

- Sekretæren i Fagrådet har deltatt på kurs i regi av RULL/Oppland fylkeskommune m.fl. i «Strategisk bruk av sosiale medier i landbruket i Oppland» den 25/5-11 på Lillehammer.
- Lederen i Fagrådet har deltatt på et møte ang. «Vitalisering av primærnæringa i Gjøvik-regionen» den 7/6-11 på Lena. Her ble prosjektet Hadelandsbonden 2020 presentert og det ble orientert om Landbrukets Fagråd Hadeland.
- Sekretæren har deltatt på RULL's workshop ang. lage en kampanje som skal gi økt rekruttering til naturbruk/grønne utdanningsveier i Oppland, den 25/10-11 på Biri.

PROSJEKT HADELANDSBONDEN 2020

Innsatsområder 2012

1. Rekruttering

1.1 Kurs for unge rekrutter / personer som tenker på å overta gård på Hadeland ble arrangert 10. mars 2012 på Granavolden Gjæstgiveri

Aldersgruppe 20 – 40 år. 18 deltakere. Disse ble samlet til et kurs som hadde som mål å rekruttere unge til å bli næringsdrivende og bosette seg på Hadeland.

- Aktuelle faglige temaer for målgruppa: Bistand for unge næringsetablerere; Støttespillere for næringsetablering i landbruket; Skogbruk - om ulike ordninger, bioenergi etc.; Bygdeutviklingsmidler til tradisjonelle og tilleggs næringer; Om ei samdrift i jordbruksproduksjon – om drift, planlegging, valg, samarbeid med mer. Befaringer til ulike gardsbruk på Hadeland.
 - Servering, sosialt samvær - nettverksbygging
- Samarbeid mellom Landbrukets Fagråd – faggruppe økonomi, Landbrukskontoret for Hadeland og Etablererveilederen på Hadeland.
Følge opp m. ulike kurs, nettverk, fadderordning, agronomutdanning etc.

1.2 Avløserkurs for ungdom (høsten/vinteren 2012-13)

Det kan bli aktuelt med et avløserkurs med ungdom som en av hovedmålgruppene. Det er behov for avløsere i landbruket, og her kan ungdom eventuelt få seg en jobb samtidig som de blir kjent med landbruket og kan rekrutteres inn i landbruket. Det må jobbes litt mer med grunnlaget for et slikt kurs før man setter i gang videre planlegging av det.

1.3 Vise fram landbruket og landbruksutdanninger på lokale utdanningsmesser for ungdom

Sørge for at landbruket og landbruksutdanninger er godt representert med en god stand på lokale utdanningsmesser.

2. Kompetanseheving / utvikling av landbruket – møte-/ kursserie 2012

Bruke fagmøter og kurs for å øke kompetansen og forbedre fagmiljøet. Målet er å ta vare på dagens landbruk og utvikle det videre. La bøndene se mulighetene i ressursene på egen gård og se mulighetene i tida.

2.1 Fagmøter innen svin, storfe, sau, potetdyrking, korndyrking

Her er det dels planlagt og dels gjennomført en del fagmøter innafor disse produksjonene. Det trengs stadig kompetanseheving innen de ulike næringene.

2.2 Fagmøter og fagsamlinger innen skogbruk, frukt og grønnsakdyrking

Det er planer om å arrangere fagsamlinger innen skogbruk og også få til fagsamlinger innen frukt- og bær dyrking og innen tradisjonell grønnsakdyrking på Hadeland i løpet av 2012.

2.3 Fagkurs ang. dyrking av eksotiske grønnsaker

Det er satt i gang et kurs med tre kurssamlinger ang. dyrking av nye eksotiske grønnsaktyper på Hadeland. Kurset vil være på til sammen ca. 9 timer i 2012. Første kurssamling har vært

arrangert med ca. 20 deltakere. Dette er en form for næringsutvikling innen landbruket – se mulighetene for å kunne skaffe nye produkter og inntjeningsmuligheter innafor landbruket.

2.4 Faglig og sosial helaften for gardbrukere på Hadeland

Man ønsker i prosjektet og få samlet mange gardbrukere til et både faglig og sosialt forum, hvor de kan få faglig påfyll og samtidig kunne føle at de er mange som står sammen i ei næring som man ønsker å utvikle positivt. Det er viktig med statusbygging innafor landbruket. Det ble arrangert en slik helaften på Bergslia Gjestestuer 10. februar med god oppslutning blant regionens bønder og samboere/ektefeller.

2.5 Fagmøter for kvinner innen landbruket

Her har vi planlagt to møter: i juni og september. Her er temaene å dra på besøk til en kvinne som har startet opp egen arbeidsplass på garden og lære litt om etablering av egen næring. Et annet tema er dette med næringsutvikling med tanke på kvinner innafor landbruket på Hadeland. Se aktivitetskalender.

2.6 Matforum for Hadeland

Det er planlagt å stifte et matforum for Hadeland som har som formål å utvikle småskala mat produksjon og nisjeproduksjon av mat på Hadeland - få til en kompetanseutvikling og et miljø innafor dette. Dette er også et bidrag til næringsutvikling innafor landbruket på Hadeland. Dette matforumet er tenkt som en del av Landbrukets Fagråds aktiviteter i framtida, med en egen faggruppe som et slags arbeidsutvalg. Det skal være et første åpent møte den 26/4-12.

2.7 Nyskappingskonferanse for Hadeland med tilgrensende regioner

Vi ønsker gjennom denne konferansen å skape inspirasjon til å få satt i gang nye næringer og idéer innafor landbruket i søndre del av Oppland – og spesielt på Hadeland. Det planlegges en 1-dags konferanse på dagtid i ca. november 2012, med innledere og evt. stands og/eller gruppearbeid innafor ulike temaer.

Temaer som kan være aktuelle på konferansen er: Inn på tunet – grønn omsorg; Turisme, bondeturisme, pilgrimsovernatting – samarbeid m. Hadeland Reiseliv; Bioenergi, Grønn energikommune – hva nå? Kan flere satse og tjene på det? ; Gården som ressurs – hvordan utnytte denne? ; Nye næringer, flere bein å stå på. Hvordan starte ny næring, suksess eller feil – hva avgjør?

Vi har fått noe midler fra Oppland fylkeskommune også til denne konferansen.

2.8 Arbeide med å motivere for agronomutdanning for voksne og ungdommer.

Det er igangsatt en desentralisert løsning for agronomutdanning for voksne i Oppland, og denne videreføres nå i 2012, i regi av Oppland fylkeskommune. Prøve å få med flere Hadelendinger på dette kurset nå i 2012.

3. Omdømme, informasjon, markedsføring

Jobbe med å få et forbedret omdømme av landbruket, m.h.p. rekruttering og overfor den øvrige befolkning. Synliggjøre landbrukets betydning for arbeidsmarked, bomiljø, kulturlandskap, reiseliv, oppvekstvilkår osv.

3.1 Produksjon av brosjyre med informasjon om prosjektet i 2012

Vi har fått laget en fin brosjyre som informerer om planer i prosjektet, og om hva som har foregått i 2011. Denne er distribuert til alle gardbrukere på Hadeland, og skal kunne distribueres til andre aktuelle målgrupper også.

LANDBRUKETS FAGRÅD HADELAND

3.2 Bruk av internett og sosiale medier

Det er lagt ut informasjon på internett om aktiviteter i prosjektet, i form av Facebooksider. Både prosjektet Hadelandsbonden 2020 og Landbrukskontoret har egne Facebooksider. Det er også lagt ut info på Gran kommunes hjemmeside, under enheter Landbruk.

3.3 Nyhetsoppslag i lokalavisa Hadeland og andre aviser, radio, tv.

Vi har brukt avisa Hadeland og til dels Oppland Arbeiderblad for å få publisitet rundt aktiviteter i prosjektet, og vi synes vi har fått god dekning av sakene våre. Dette kommer vi til å satse på videre også. Vi kan også bli flinkere til å bruke NRK radio og TV til interessante saker vi jobber med.

3.4 Deltakelse på ulike messer på Hadeland

Landbrukets Fagråd presenterte landbruket og prosjekt Hadelandsbonden 2020 på tre ulike messer i 2011. Dette var såpass vellykket, at vi har planer om å stille opp på i hvert fall et par messer også i 2012. Dette blir Potetfestivalen i Gran sentrum i september og Hadelandsmessa på Roa i november. Vi deltar med utdeling av smaksprøver fra landbruket, og gir besøkende en utfordring ved å svare på en quiz om landbruket. Ut over dette prøver man å få folk i tale om landbruket.

11.04.2012

Anne Okkenhaug Bentsen

Prosjektbeskrivelse

Innledning

Økoløft Hadeland er et to-årig samarbeidsprosjekt mellom Jevnaker, Lunner og Gran kommune. Prosjektet er nå i avslutningsfasen, men for at de positive prosessene som er startet ikke skal stoppe opp, trengs en utvidelse av prosjektiden.

På Hadeland har det lenge vært arbeidet med ”grønne løsninger”:

1986 startet arbeidet med oppvarming med bioenergi på Hadeland. I 1994 ble Habiol etablert med fornybar brensel til transport som arbeidsområde. Landbrukskontoret for Hadeland samarbeidet med tidligere nevnte aktører og ønsket å arbeide for miljøtenkning også i landbruket. Da Økoløft i kommuner ga mulighet til å arbeide med økologisk produksjon og offentlig forbruk av mat, sto Hadelandskommunene med støtte fra FMLA i Oppland klare for et samarbeidsprosjekt. Kommunene ønsket å utvide sin grønne profil.

Noe om rammene for nåværende prosjekt:

Når prosjektet startet senhøstes 2008, var det allerede noe økologisk produksjon i gang. Det var også en del interesserte forbrukere. Tilgangen på økologiske varer i butikkene var liten og det offentlige forbruket lik null. Det var relativt optimistiske prognoser for dem som ville legge om til økologisk drift. Prisen på kunstgjødsel var høy. Flere bønder var interessert og kom på kurs og samlinger i regi av Økoløft.

I 2010 gikk kunstgjødselprisen ned, finanskrisen ga høyere matpriser og mindre etterspørsel på økovoarer, samt at økomeilka forsvant fra butikkhyllene. Nortura sin satsing på økologisk pålegg kom i liten grad ut i butikkene. Tine og Nortura satte begrensninger for nye og eksisterende økologiske produsenter av melk og kjøtt. Dagligvarekjedene tok ikke imot avtalte mengder økologiske grønnsaker fra produsentene. Husdyrbøndene i prosjektet la omleggingen på hylla.

Kornprodusentene har hatt bedre vilkår. Der er det redselen for ugras og mangel på tørke- og lagerkapasitet som har hindret omlegging til økologisk drift. Mange har korn i kombinasjon med husdyr og den økte administrasjonen av drifta frister ikke når du bare kan legge om kornet.

I vårt distrikt er det liten tradisjon for grønnsaker. Men det er nå 2 økologiske grønnsakprodusenter som driver med salg.

På forbrukssiden var det noe enklere. Mange barnehager og SFO ønsket å tilby bedre mat til barna. Men begrenset kunnskap, knappe resurser i form av personale, egnede lokaler og utstyr til matlaging, små budsjetter og mangel på økologiske varer i butikkene var en utfordring. Fokus på mat og ernæring har dessuten vært nedprioriter i mange år.

Sykehjem og offentlige kantiner er koblet til kommunale innkjøpsavtaler. Heller ikke her er mat et stort satsingsområde. På Hadeland var økologiske råvare ikke tatt med i de kommunale

innkjøpsavtalene tidligere. Matlagingen ble lagt ut på anbud til eksterne firmaer. Da var økologisk mat ikke tema. Men interessen var der blant kjøkkenpersonalet på sykehjemmene.

Hva er gjort

Prosjektet har lagt til rette for et lokalt forbruk i offentlig regi med lokale omsetningskanaler. Et av verktøyene er en engasjert lokal grossist og en satsingsvillig arbeidsmarkedsbedrift, Lunner Produkter.

En netthandel med alle typer matvarer, inklusive lokalt produserte økologiske varer når det er sesong, er prøvd ut i første halvdel av 2010. Testkunder var 4 barnehager en skole og en SFO med interesse for bl.a. økologiske råvarer. Prosjektet besøkte Spekter Pluss i Bergen, (en arbeidsmarkedsbedrift som i tre år har forsynt ca. 30 barnehager i Bergen med mat via netthandel) for å få ideer og unngå en del startvansker. LunnerProdukter tar ukentlig opp bestillinger fra kundene, kjøper inn, pakker og sender ut varene. Lokale produsenter kan melde inn hva de har å selge til netthandelen og levere bestilte varer till LunnerProdukter selv eller gå gjennom en lokal grossist. Flere øko-bønder er knyttet til ordningen som vi håper skal gi mulighet for mer omlegging på Hadeland. Der er det en jobb å gjøre for å få bøndene til å melde inn sine produkter.

Skoler, SFO og barnehager er ikke med i de kommunale innkjøpsavtalene og kan vinne en del på å slå seg sammen for å få bedre priser på mat. Spesielt barnehagene bruker mye tid og krefter på innkjøp av mat og setter pris på å få varene levert på døra. Kundene bestiller alle typer matvarer på nettet, også økologiske, og kan da bestille lokalt produsert økologisk når det er tilgjengelig. Prøveperioden på 8 måneder slo vel ut i testgruppa og nå har flere barnehager og noen skoler i prosjektområdet meldt seg inn i ordningen. Tanken er at produsent og forbruker skal ha en dialog om varene sånn at begge parter vinner på ordningen.

Videre har vi i prosjektet bidratt til at:

1. Prosjektets mål er lagt inn i kommunenes klima- og energiplaner og i handlingsplanene.
2. I de nye kommunale innkjøpsavtalene er det lagt inn krav om å kunne levere økologiske råvarer.

I tillegg har Gran kommune tatt en beslutning om å la det lokale sykehjemmet lage varm mat igjen og vil avslutte kontrakten med Ringerikskjøkken så snart oppgraderingen av sykehjemmets kjøkken er klar.

Disse forutsetningene gir mye bedre muligheter for Hadelandskommunenes kantiner og sykehjem til å delta i prosjektet.

Avholdte kurs i ernæring, matlaging, baking og hagebruk for interesserte skoler, SFO og barnehage- ansatte har skapt entusiasme og gitt en økt andel økologiske råvarer på menyen.

Vi har avholdt kurs for melkebønder, kornbønder og grønnsakprodusenter, markdager, grendemøter og atskillige ”Gratis Førsteråd”. Det har dessverre vist seg ikke å være tilstrekkelig, da bare to produsenter lagt om en del av drifta til økologisk drift. Det er flere som er interessert. For å øke produksjonen vil det kreves ytterligere stimulanse over tid.

Konklusjon

Målsettingen i nåværende prosjekt er bare delvis oppnådd. For å nå målene kreves en oppfølging på forbrukersiden og en god del arbeid med motivasjon, veiledning og tilrettelegging for produsentene.

Uten en slik innsats vil mye av arbeidet som er gjort være forgjeves. Det tar tid å snu tankeganger og gamle handlemonstre.

På denne bakgrunn ønsker Landbrukskontoret for Hadeland å videreføre prosjekt Økoløft Hadeland.

1. Konkret målsetning for andeler med økologisk produksjon ved utgangen av 2012.

Hovedmålsettingen i det nye prosjektet følger i stort den for nåværende Økoløft Hadeland:

For primærproduksjon: 8 nye produsenter innen 2012 og 2500daa nytt areal omlagt/ under omlegging. Det vil medføre at ca. 5% av jordbruksarealet på Hadeland blir drevet økologisk.

For forbrukssiden: Forbruket av økologiske varer i Hadelandskommunene skal være følgende prosentvise andel innen utgangen av 2012 – målt i kroner av totalen.

Barnehager, skoler og SFO	20%
Rådhuskantiner	10%
Jobbfrukt	10%
Sykehjem	5%

For å oppnå målet for forbruk vil vi øke satsingen på sykehjem og rådhuskantiner og ta inn hoteller og spisesteder i prosjektet. Det vil også jobbes videre med skole, barnehage og SFO. På produksjonssiden vil vi legge til rette for lokal omsetning av kjøtt, grønnsaker og korn gjennom foredling tilpasset det lokale markedet. Det vill bli jobbet videre med motivering av bønder til omlegging til økologisk drift.

2. Samarbeidspartnere

I en videreføring av prosjektet vil de fleste samarbeidspartnerne fra tidligere på forbrukssiden fortsatt være viktige. Lunner Produkter er knutepunkt for omsetningen av varer men lokale foredlere trekkes inn i prosjektet på produksjonssiden.

3. Avsluttende ord

Vi har et sterkt ønske om en oppfølging av nåværende Økoløft- prosjekt, da vi ikke har nådd helt fram til målsettingene. Potensialet er der: Hadelandskommunene har lang tradisjon når det gjelder utvikling av grønne verdier og den sentrale beliggenheten skaper muligheter for en lokal omsetning av økologiske varer. I løpet av den siste prosjektperioden har vi skapt forutsetninger for at sykehjem og kantiner kan delta i prosjektet og derved øke omsetningen av økologiske varer betraktelig. Når også hoteller og serveringer etterspør lokalt produserte økologiske varer, regner vi med at det vil gi positive ringvirkninger i form av økt omlegging til økologisk drift på Hadeland.